

Urząd Statystyczny w Poznaniu

Statistical Office in Poznań

**RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

2011

**REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP**

Kwiecień 2012 April

KOMITET REDAKCYJNY *EDITORIAL BOARD*

Przewodniczący *President*

Jacek Kowalewski

Redaktor główny *Editor in chief*

Tomasz Klimanek

Członkowie *Members*

Danuta Brzozowska, Małgorzata Gniot, Piotr Jastrzębski, Jolanta Konieczna, Ewa Kowalka,
Kazimierz Kruszką, Arleta Olbrot-Brzezińska, Artur Owczarkowski, Renata Wachowiak

Sekretarz *Secretary*

Emilia Bogacka

Publikacja przygotowana w Wielkopolskim *Publication prepared by in Regional Surveys*
Ośrodku Badań Regionalnych *Centre of Wielkopolska*

Projekt okładki *Cover design*

Lidia Motrenko-Makuch

Przy publikowaniu danych Urzędu *When publishing data of Statistical Office*
Statystycznego prosimy o podanie źródła *– please indicate source*

Publikacja dostępna w Internecie *Publication available on the Internet*
www.stat.gov.pl/poznan

ISSN 2084 – 7122

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU
STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ
ul. Jana H. Dąbrowskiego 79, 60-959 Poznań
Kontakt: tel. 61 27 98 320, 61 27 98 325
Contact fax 61 27 98 100
e-mail: SekretariatUSPOZ@stat.gov.pl

PRZEDMOWA

Przygotowany przez Urząd Statystyczny w Poznaniu *Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego w 2011* jest pierwszym podsumowaniem informacji statystycznych dotyczących roku 2011 dla województwa wielkopolskiego. Prezentacja materiału statystycznego z wykorzystaniem różnorodnych charakterystyk liczbowych, wskaźników, wykresów i kartogramów, jak również rozwiniętego opisu analitycznego, pozwoliła wyeksponować najważniejsze zjawiska i tendencje zachodzące w województwie w omawianym roku.

W celu uzyskania pełnego portretu, opracowanie zostało podzielone na 13 tematycznych rozdziałów prezentujących wycinki rzeczywistości społeczno-gospodarczej województwa, poprzedzone umiejscowieniem Wielkopolski na tle kraju oraz pozostałych województw. W tablicach zawarto dostępne dane za rok 2005, z zamiarem nakreślenia szerszego horyzontu zmian zachodzących w województwie. Wszystkie dane z tematyki gospodarczej, zestawiane według rodzajów działalności, przedstawiono zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007.

Przekazując Państwu publikację *Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego w 2011*, mam nadzieję, że ta nowa pozycja w planie wydawniczym Urzędu Statystycznego, spotka się z zainteresowaniem odbiorców, stając się źródłem informacji o poziomie społecznego i gospodarczego rozwoju województwa wielkopolskiego.

Dyrektor

Urzędu Statystycznego w Poznaniu

dr Jacek Kowalewski

Poznań, kwiecień 2012 r.

PREFACE

Report about the socio-economic situation of Wielkopolskie Voivodship in 2011 prepared by the Statistical Office in Poznań is the first summary of statistical information about 2011 for the region. The report, including a wealth of figures, indicators, charts and choropleth maps, supplemented by analytic description, highlights major processes and tendencies that could be observed in the voivodship during the year.

To provide a full picture of the situation, the report is divided into 13 thematic sections, which present various dimensions of the socio-economic space of the Wielkopolska region against the background of the whole country and other voivodships. Where possible, the overview tables contain data about 2005 to provide a historical perspective of the changes taking place in the voivodship. All economic data, grouped by type of activity, are presented according to the Polish Classification of Activities (PKD 2007).

Recommending Report about the socio-economic situation of Wielkopolskie Voivodship in 2011, I hope that it will meet readers' expectations as a source of knowledge about the social and economic situation of the region.

Director
of Statistical Office in Poznań

Jacek Kowalewski, PhD

SPIS TREŚCI

Przedmowa .....
Uwagi ogólne .....
PODSTAWOWE TENDENCJE .....
WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU .....
WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW .....
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA .....
LUDNOŚĆ .....
RYNEK PRACY .....
WYNAGRODZENIA .....
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE .....
CENY .....
ROLNICTWO .....
PRZEMYSŁ .....
BUDOWNICTWO .....
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE .....
RYNEK WEWNĘTRZNY .....
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW .....
NAKLADY INWESTYCYJNE .....

SPIS TABLIC

Wybrane wskaźniki ogólnopolskie i wojewódzkie w 2011 r. ....
Ludność według województw .....
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności w okresie I–IX .....
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw .....
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sek- torze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim .....
Bezrobocie rejestrowane .....
Bezrobocie rejestrowane w województwie wielkopolskim .....
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale .....
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw .....

CONTENTS

	Nr No.	Str. Page
<i>Preface</i>	x	3-4
<i>General notes</i>	x	10
<i>BASIC TRENDS</i>	x	14
<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY</i>	x	18
<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS</i>	x	19
<i>DIVISION AND AREA OF VOIVODSHIP</i>	x	22
<i>POPULATION</i>	x	24
<i>LABOUR MARKET</i>	x	29
<i>WAGES AND SALARIES</i>	x	44
<i>SOCIAL BENEFITS</i>	x	47
<i>PRICES</i>	x	52
<i>AGRICULTURE</i>	x	57
<i>INDUSTRY</i>	x	69
<i>CONSTRUCTION</i>	x	74
<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	x	77
<i>INTERNAL MARKET</i>	x	83
<i>FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES</i>	x	86
<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	x	89

LIST OF TABLES

<i>Selected indicators for voivodship and Poland in 2011</i>	1	18
<i>Population by voivodships</i>	2	25
<i>Vital statistics and net migration per 1000 population in the period Jan–Sep</i>	3	27
<i>Average paid employment in the enterprise sector</i>	4	29
<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector in wielkopolskie voivodship</i>	5	30
<i>Registered unemployment</i>	6	31
<i>Registered unemployment in wielkopolskie voivodship</i>	7	35
<i>Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter</i>	8	38
<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	9	44

		Nr No.	Str. Page
Dynamika przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim	<i>Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in wielkopolskie voivodship .....</i>	10	45
Świadczenia społeczne	<i>Social benefits .....</i>	11	47
Świadczenia społeczne w województwie wielkopolskim	<i>Social benefits in wielkopolskie voivodship ...</i>	12	48
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services .....</i>	13	52
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie wielkopolskim	<i>Price indices of consumer goods and services in wielkopolskie voivodship .....</i>	14	54
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	<i>Average retail prices of selected consumer goods and services in December .....</i>	15	55
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	<i>Selected data on agriculture .....</i>	16	59
Przemysł	<i>Industry .....</i>	17	69
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie wielkopolskim	<i>Indices of sold production of industry in wielkopolskie voivodship .....</i>	18	71
Budownictwo	<i>Construction .....</i>	19	74
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie wielkopolskim	<i>Indices of construction and assembly production in wielkopolskie voivodship ...</i>	20	75
Budownictwo mieszkaniowe	<i>Residential construction .....</i>	21	77
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie wielkopolskim	<i>Dwellings completed in wielkopolskie voivodship .....</i>	22	79
Mieszkania, na których realizację wydano pozwolenia w województwie wielkopolskim	<i>Dwellings for which permits have been issued in wielkopolskie voivodship .....</i>	23	81
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale .....</i>	24	83
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie wielkopolskim	<i>Indices of retail sale in wielkopolskie voivodship .....</i>	25	84
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	<i>Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises ..</i>	26	88
Nakłady inwestycyjne	<i>Investment outlays .....</i>	27	89

SPIS WYKRESÓW

Przyrost naturalny na 1000 ludności w okresie I–IX 2011 r.			
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w okresie I–IX 2011 r.			
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2011 r.			
Stopa bezrobocia według BAEL w 2011 r. ...			
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r.			
Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2011 r.			
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2011 r.			

LIST OF GRAPHS

<i>Natural increase per 1000 population in the period Jan–Sep 2011 .....</i>	1	19
<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in the period Jan–Sep 2011 .....</i>	2	19
<i>Employment rate by LFS in 2011 .....</i>	3	19
<i>Unemployment rate by LFS in 2011 .....</i>	4	20
<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2011 .....</i>	5	20
<i>Increase of prices of consumer goods and services in 2011 .....</i>	6	20
<i>Value of agricultural products procurement per 1 ha agricultural land in 2011 .....</i>	7	20

		Nr <i>No.</i>	Str. <i>Page</i>
Mieszkania oddane do użytkowania w 2011 r.	<i>Dwellings completed in 2011</i>	8	21
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach w 2011 r.	<i>Net turnover profitability rate in enterprises in 2011</i>	9	21
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2011 r.	<i>Entities of the national economy in the REGON register in 2011</i>	10	21
Dynamika liczby ludności	<i>Indices of the population number</i>	11	24
Dynamika liczby ludności miast i wsi w województwie wielkopolskim	<i>Indices of the urban and rural population number in wielkopolskie voivodship</i>	12	24
Przyrost naturalny na 1000 ludności w okresie I–IX	<i>Vital statistics per 1000 population in the period Jan–Sep</i>	13	26
Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie wielkopolskim według podregionów i powiatów w okresie I–IX 2011 r.	<i>Vital statistics per 1000 population in wielkopolskie voivodship by subregions and powiats in the period Jan–Sep 2011</i> ...	14	26
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w okresie I–IX	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in the period Jan–Sep</i>	15	27
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie wielkopolskim według podregionów i powiatów w okresie I–IX 2011 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in wielkopolskie voivodship by subregions and powiats in the period Jan–Sep 2011</i> ...	16	28
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector</i>	17	29
Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007	<i>Structure of average paid employment by PKD 2007 sections</i>	18	30
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age</i>	19	33
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	20	33
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy	<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment</i>	21	34
Stopa bezrobocia rejestrowanego	<i>Unemployment rate</i>	22	36
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie wielkopolskim według podregionów i powiatów w 2011 r.	<i>Unemployment rate in wielkopolskie voivodship by subregions and powiats in 2011</i> ...	23	36
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	<i>Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter</i>	24	39
Współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale	<i>Activity rate in the 4th quarter</i>	25	39
Dynamika liczby pracujących w IV kwartale ..	<i>Indices of employed persons in the 4th quarter</i>	26	40
Struktura pracujących według wieku w województwie wielkopolskim w IV kwartale ...	<i>Structure of employed persons by age in wielkopolskie voivodship in the 4th quarter</i>	27	40
Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale	<i>Employment rate in the 4th quarter</i>	28	41
Dynamika liczby bezrobotnych w IV kwartale	<i>Indices of unemployed persons in the 4th quarter</i>	29	41
Struktura bezrobotnych według wieku w województwie wielkopolskim w IV kwartale	<i>Structure of unemployed persons by age in wielkopolskie voivodship in the 4th quarter</i>	30	42

		Nr No.	Str. Page
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale.....	<i>Structure of unemployed persons by duration of unemployment in in the 4th quarter .....</i>	31	42
Stopa bezrobocia w IV kwartale	<i>Unemployment rate in the 4th quarter .....</i>	32	43
Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących w IV kwartale	<i>Number of unemployed persons per 1000 employed persons in the 4th quarter .....</i>	33	43
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector .....</i>	34	44
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2011 .....</i>	35	45
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	<i>Indices of average monthly number of retirees and pensioners .....</i>	36	50
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	<i>Indices of average monthly gross retirement pay and pension .....</i>	37	50
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	38	53
Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie wielkopolskim w 2011 r.	<i>Annual changes in prices of selected consumer goods and services in wielkopolskie voivodship in 2011 .....</i>	39	55
Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha	<i>Basic cereals and mixed cereals yields per 1 ha .....</i>	40	61
Plony ziemniaków z 1 ha	<i>Potatoes yields per 1 ha .....</i>	41	62
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	<i>Cattle density per 100 ha agricultural land ...</i>	42	63
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	<i>Pigs density per 100 ha agricultural land ....</i>	43	63
Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)	<i>Indices of procurement of basic consumer and fodder cereals (including mixed cereals, excluding sowing seed) .....</i>	44	64
Dynamika skupu mleka krowiego	<i>Indices of procurement of cows' milk .....</i>	45	65
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach	<i>Procurement and market place prices of agricultural products .....</i>	46	66
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia	<i>Procurement price of pigs for slaughter to marketplace price of rye and barley .....</i>	47	67
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu ...	<i>Indices of sold production of industry .....</i>	48	70
Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2011 r.	<i>Structure of sold production of industry by PKD 2007 sections in 2011 .....</i>	49	70
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	<i>Indices of average paid employment in industry .....</i>	50	72
Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2011 r.	<i>Structure of average paid employment in industry by PKD 2007 sections in 2011</i>	51	73
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa	<i>Indices of sold production of construction .....</i>	52	75
Dynamika produkcji budowlano-montażowej	<i>Indices of construction and assembly production .....</i>	53	75
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów	<i>Structure of construction and assembly production by divisions .....</i>	54	76
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	<i>Indices of average paid employment in construction .....</i>	55	76
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	<i>Indices of dwellings completed .....</i>	56	78

		Nr No.	Str. Page
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	<i>Dwellings completed per 1000 population ....</i>	57	78
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	<i>Structure of number of dwellings completed by forms of construction .....</i>	58	78
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie wielkopolskim według podregionów i powiatów w 2011 r.	<i>Dwellings completed in wielkopolskie voivodship by subregions and powiats in 2011 ....</i>	59	79
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania	<i>Average usable floor space per dwelling completed .....</i>	60	80
Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań	<i>Indices of number of permits issued for dwellings .....</i>	61	80
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	<i>Indices of number of dwellings started .....</i>	62	81
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale .....</i>	63	84
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	<i>Share of companies showing net profit in the total number of surveyed entities .....</i>	64	86
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności	<i>Share of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity .....</i>	65	86
Wskaźnik poziomu kosztów	<i>Cost level indicator .....</i>	66	87
Wskaźnik rentowności obrotu netto	<i>Net turnover profitability rate .....</i>	67	87
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem	<i>Indices of total investment outlays .....</i>	68	89
ANEKS			
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM	<i>SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP .....</i>	I	92
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM WEDŁUG MIESIĘCY	<i>SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS .....</i>	II	95
APPENDIX			

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**. W opisach województw informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu, miastach ogółem oraz gminach podano według stanu w dniu 1 I 2012 r.

2. Od 2009 r. dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885), w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

W niniejszym „Raportcie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego w 2011 r.” publikuje się bieżące dane według PKD 2007 oraz dane przeliczone według tej klasyfikacji za okresy poprzednie.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, tj. produkcyjną i usługową, na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; dane nie obejmują poczty publicznej oraz operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej;

GENERAL NOTES

1. *Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**. In descriptions of voivodships information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status, towns and gminas is given as the date of 1 January 2012.*

2. *Since 2009 onwards the data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 January 2008 by the decree of Council of Ministers of 24 December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) to replace the formerly applied PKD 2004.*

In the publication “The Information on Socio-economic Situation of Wielkopolskie Voivodship in 2011”, the current data are published according to the NACE Rev. 2. Data for previous periods are also converted according to this classification.

3. *The item “**Industry**” was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.*

4. *Data according to NACE Rev. 2 sections as well as to territorial division are compiled using the **enterprise method**.*

5. *Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.*

6. *The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

7. *The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity, i.e. production and service activity, on their own account in order to earn a profit.*

8. *Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.*

9. *In the publication data in regard to:*

1) ***average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons; data do not concern public post office and operators of the public telecommunication network;*

- 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

10. Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw** prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

- 2) ***sold production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*
- 3) ***financial results of non-financial enterprises** as well as **investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.*

10. Information relating to the **enterprise sector** is presented based on the definition of “enterprise” – introduced by the regulation of the Council (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. Jako ceny stałe przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu – ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.).

12. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

13. Do przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

14. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

15. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

16. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje <i>sections</i>	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>X</i>	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>X</i>	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>

11. Constant prices were adopted as follows:

- 1) *agricultural output – current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;*
- 2) *sold production of industry – 2005 constant prices (2005 average current prices).*

12. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

13. In data calculations per capita (1000 population etc.) as of the end of the year, the number of population as of 31 December was used, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 June, unless otherwise noted.

14. Some data are provisional and may be change in subsequent editions of the publication.

15. Due to the rounding of data, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item “total”.

16. The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje (dok.) <i>sections (cont.)</i>	
Obsługa rynku nieruchomości X	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca X	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>
działy <i>divisions</i>	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń X	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana <i>Manufacture of machinery and equipments n.e.c</i>
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep X	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
Gospodarka odpadami; odzysk surowców X	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>
Budowa budynków X	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków <i>Construction of buildings</i>
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej X	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej <i>Civil engineering</i>

17. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

17. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.

PODSTAWOWE TENDENCJE

- W województwie wielkopolskim utrzymuje się tendencja wzrostowa liczby ludności. Wielkopolska plasuje się na 2. pozycji w kraju pod względem przyrostu naturalnego liczonego na 1000 ludności.
- W końcu 2011 r. obserwowano nieznaczną poprawę sytuacji na wielkopolskim rynku pracy. W ujęciu rocznym zanotowano niewielki spadek ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych, ale jednocześnie duży wzrost liczby osób pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok. W porównaniu z 2010 r. niższa była liczba nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych bezrobotnych. Przedstawiono także mniej ofert zatrudnienia. Stopa bezrobocia pozostała na niezmiennym poziomie i była najniższa w kraju.
- W 2011 r., podobnie jak przed rokiem, notowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw, przy czym tempo tego wzrostu w kolejnych kwartalnych okresach narastających utrzymywało się na podobnym poziomie (ok. 5%).
- Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r. w województwie wielkopolskim ukształtowało się na poziomie wyższym niż w roku poprzednim, a jego systematyczny wzrost notowano w kolejnych okresach narastających omawianego roku. W porównaniu z 2010 r. zwiększył się czas przepracowany w sektorze przedsiębiorstw oraz średnie wynagrodzenie za godzinę pracy.
- Przeciętna liczba emerytów i rencistów w województwie wielkopolskim w 2011 r. ukształtowała się na poziomie niższym niż przed rokiem, odnotowano natomiast wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto.
- Ceny towarów konsumpcyjnych w 2011 r. zwiększyły się w porównaniu z rokiem poprzednim w większym stopniu niż w skali kraju.
- W 2011 r. w województwie wielkopolskim uzyskano mniejszą niż przed rokiem produkcję zbóż podstawowych, a także rzepaku i rzepiku. Wzrost zbiorów ziemniaków wynikał z ich lepszego plonowania oraz zwiększenia areалу uprawy w odniesieniu do roku poprzedniego. W porównaniu z 2010 r., zmniejszyło się pogłowie trzody chlewnej, owiec, koni i drobiu, natomiast zwiększyło się stado bydła. W województwie wielkopolskim obserwowano wzrost skupu ziarna pszenicy, ziemniaków, buraków cukrowych oraz mleka. W 2011 r. odnotowano wzrost cen większości produktów rolnych zarówno w skupie, jak i na targowiskach.
- Produkcja sprzedana przemysłu rosła w 2011 r. szybciej od notowanej w poprzednim roku. Zano-towano również wzrost wydajności pracy (mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego), przy jednoczesnym zwiększeniu przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

- W 2011 r. w województwie notowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa w odniesieniu do roku 2010. Zwiększyła się również wydajność pracy w budownictwie, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia.
- W województwie wielkopolskim w 2011 r. wzrosła liczba mieszkań oddanych do użytkowania, wydanych pozwoleń na ich realizację oraz rozpoczętych budów. Natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania była niższa niż przed rokiem.
- Według wstępnych danych, w województwie wielkopolskim w 2011 r. miał miejsce wzrost wartości sprzedaży detalicznej w odniesieniu do roku poprzedniego. Wzrosła również sprzedaż hurtowa towarów.
- Wyniki finansowe uzyskane przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe uległy w 2011 r. pogorszeniu w porównaniu z rokiem poprzednim. Niższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów ich uzyskania wpłynęła na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów. Obniżył się wynik finansowy brutto i netto. Odnotowano pogorszenie wskaźników rentowności.
- W 2011 r., podobnie jak przed rokiem, notowano wzrost nakładów inwestycyjnych badanych przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim. W porównaniu z 2010 r. znacznie wyższa była także wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych, przy większej liczbie nowych inwestycji.

BASIC TENDENCIES

- *Wielkopolskie Voivodship is characterized by a continuing population growth. In terms of the rate of natural increase (RNI) per 1000 people, the voivodship is 2nd in the country.*
- *At the end of 2011, the situation on the labour market had improved slightly. Considering the whole year, there was a little decline in the number of registered unemployed, accompanied by a considerable increase in the number of people remaining unemployed for over a year, In contrast with 2010, the number of newly registered and deregistered unemployed was lower. There were also fewer employment offers. Unemployment rate remained at the same level and was the lowest in the country.*
- *As was the case in the previous year, 2011 saw an increase in the average level of employment in the business sector, with a similar quarter on quarter rate of growth of about 5%.*
- *The average monthly wage in the business sector was higher than in the previous year, and its systematic growth was recorded in consecutive periods of the year. Compared with 2010, there was an increase in the amount of time worked in the business sector and the average hourly wage.*
- *The average number of pensioners was lower than in 2010, while the average pension and disability pension was higher.*
- *The rise in consumer goods' prices in 2011 in comparison with the previous year was higher than for the whole country.*
- *The grain output, including rapeseed and agrimony, was lower than in the previous year. A rise in potato production was due to better yields and an increase in acreage. In comparison with 2010, the number of pigs, sheep, horses and poultry declined, while the number of cattle grew. There was a rise in the purchase of wheat, potato, sugar root and milk produced by farmers. In 2011 the prices of agricultural produce in purchase centres and at market markets were higher.*
- *The growth rate of manufacturing output in 2011 was higher than in the previous year. There was also an increase in labour productivity (measured in production output per employee), accompanied by a rise in the level of average employment in the manufacturing sector.*
- *There was a growth in the total volume of construction output compared to 2010. Labour productivity in this sector also improved, accompanied by a rise in the level of average employment.*
- *There was also an increase in the number of dwellings completed, building permits issued and residential constructions started. On the other hand, the average usable floor area per one inhabitant was lower than last year.*

- *According to preliminary data, the volume of retail sales in 2011 increased, compared to 2010. There was also a rise in wholesale trade.*
- *Financial results of non-financial companies surveyed decreased in comparison with 2010. A lower revenue growth compared with a higher growth rate of costs contributed to the deterioration of the cost index and gross and net profit. There was also a decline in profitability.*
- *2011 was a second consecutive year with an increase in investment outlays in companies surveyed. The estimated value of investments started in 2011 was higher than in 2010, with the number of new investments also higher.*

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

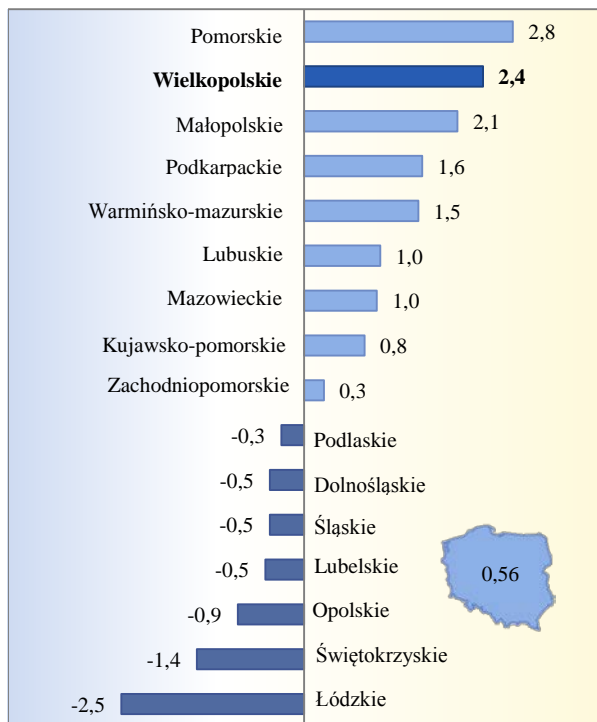
Tabl. 1. Wybrane wskaźniki ogólnopolskie i wojewódzkie w 2011 r.

Wyszczególnienie	Polska	Wielkopolskie
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII 2010 r.)	122	115
Przyrost naturalny na 1000 ludności ^a w okresie I-IX	0,56	2,42
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności ^a w okresie I-IX	-0,10	0,43
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^b w %	56,1	57,8
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^b w %	50,7	52,8
Stopa bezrobocia według BAEL ^b w %	9,7	8,7
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	3604,02	3291,06
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS ^c w zł.....	1669,22	1591,83
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	986,24	975,62
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (2010=100) w %.....	104,3	104,7
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym w ha	6,9	11,0
Obsada bydła ^d na 100 ha użytków rolnych w szt.	35,6	47,5
Obsada trzody chlewnej ^e na 100 ha użytków rolnych w szt.	84,5	231,1
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w przemyśle w zł	438819	383176
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w budownictwie w zł	394783	442718
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności.....	3,4	4,0
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	1013	1098
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	19	18
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów w %	78,3	80,3
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	94,6	95,5
Dynamika nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (2010=100, ceny bieżące) w %.....	111,9	121,8
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2009 r. w zł	35210	37424

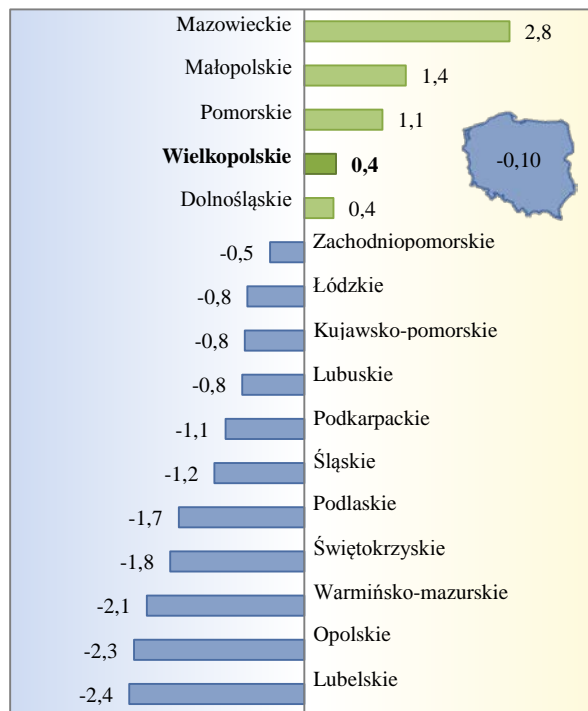
^a Dane wstępne. ^b Przeciętne roczne. ^c Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w województwie. ^d Stan w grudniu. ^e Stan w końcu listopada.

WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

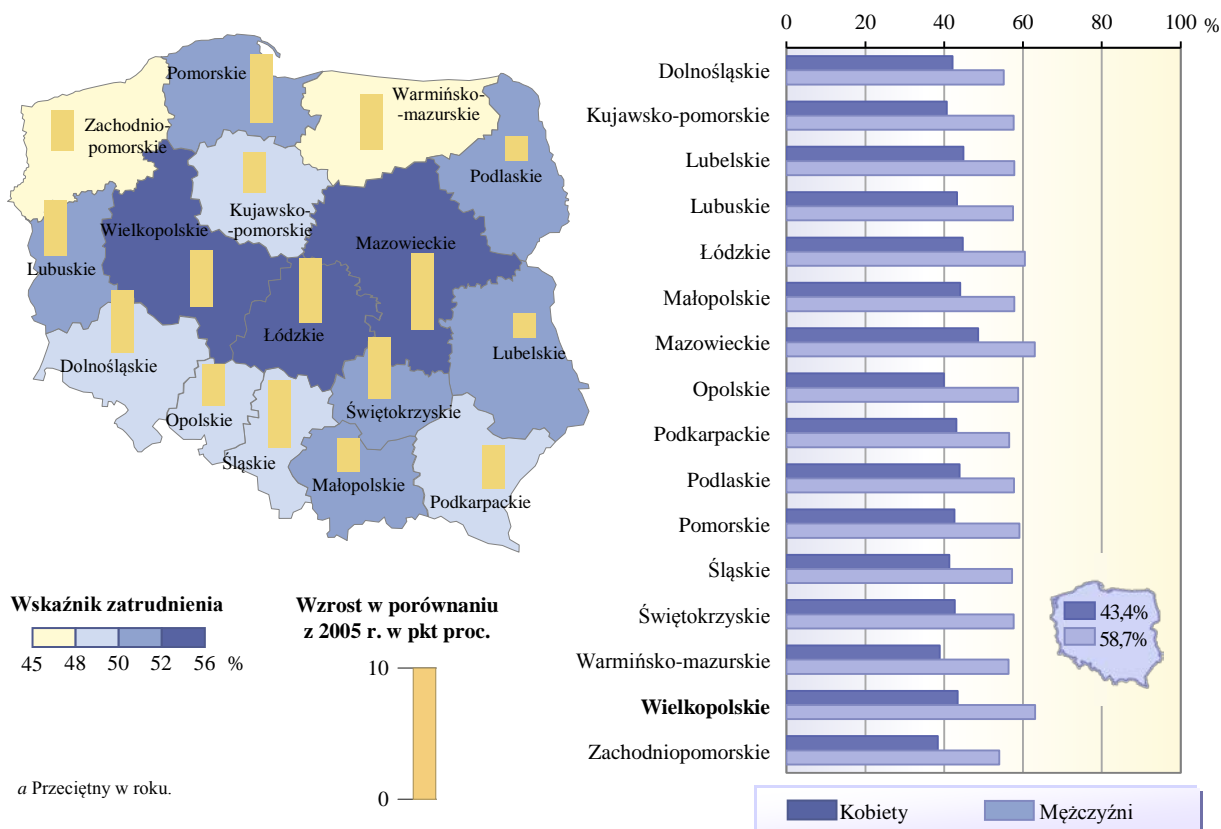
Wyk. 1. **Przyrost naturalny na 1000 ludności w okresie I–IX 2011 r.**

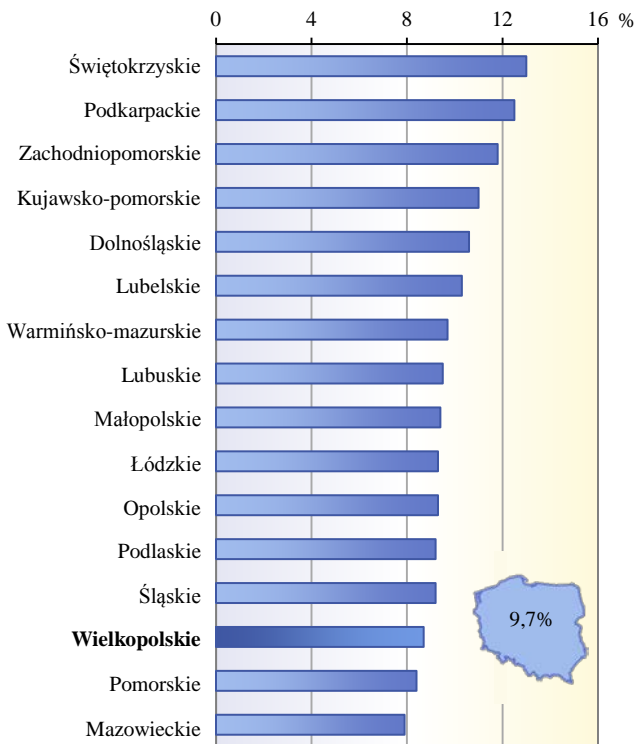
Wyk. 2. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w okresie I–IX 2011 r.**

Wyk. 3. **Wskaźnik zatrudnienia według BAEL^a w 2011 r.**

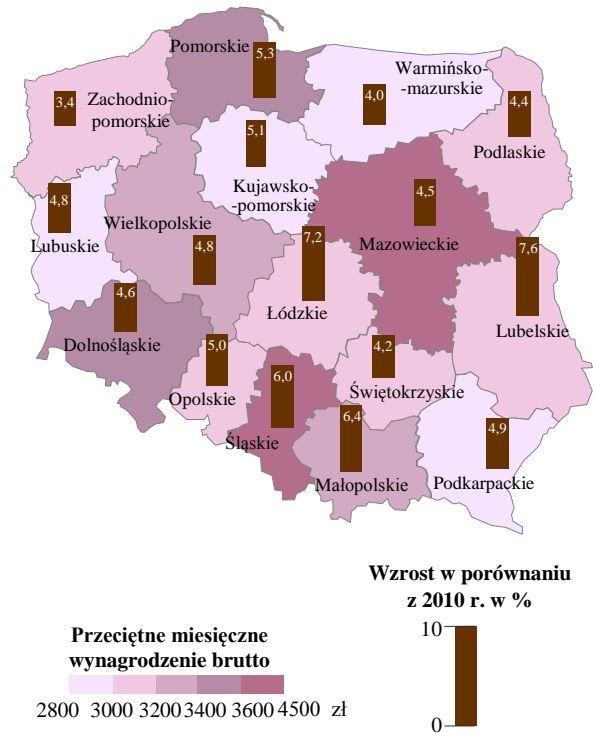

Wyk. 4. Stopa bezrobocia według BAEL^a w 2011 r.

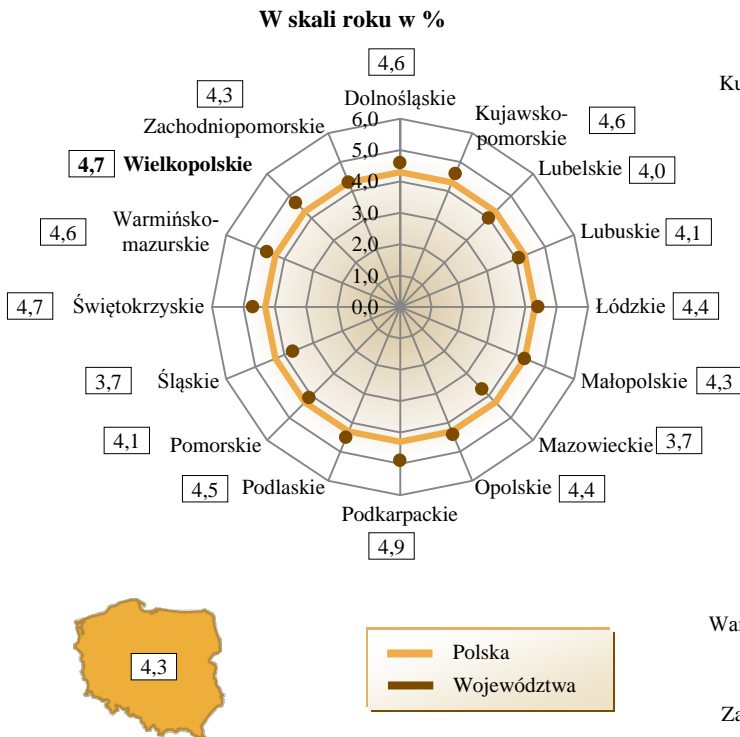

a Przeciętna w roku.

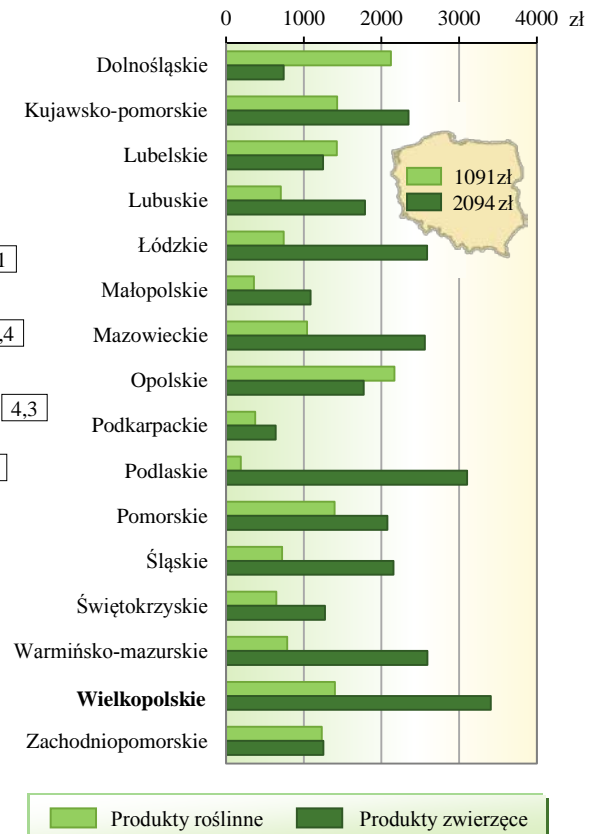
Wyk. 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r.

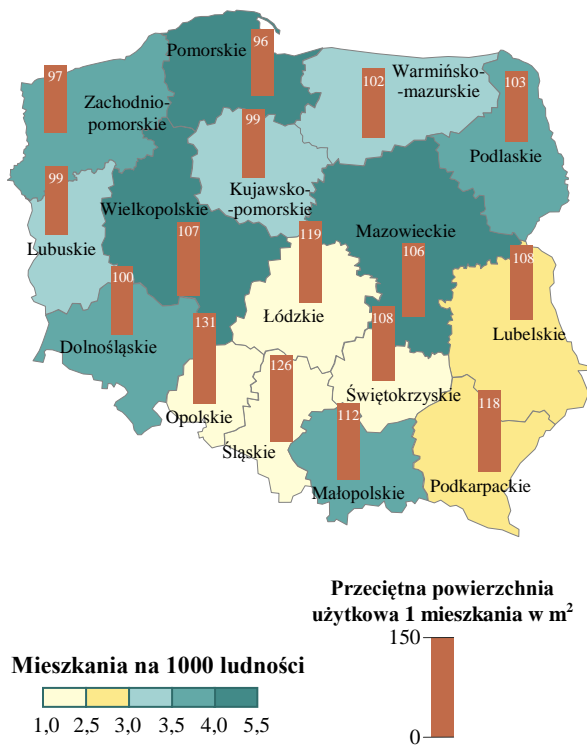
Wyk. 6. Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2011 r.

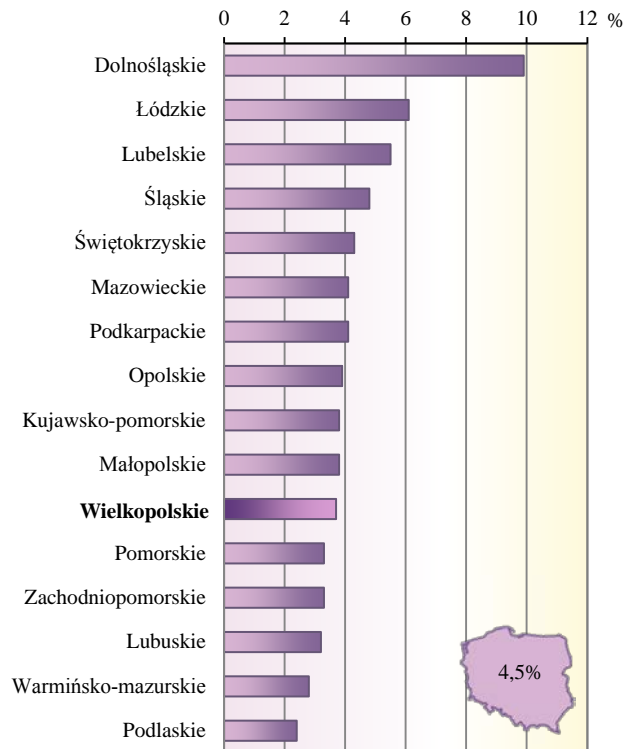
Wyk. 7. Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2011 r.

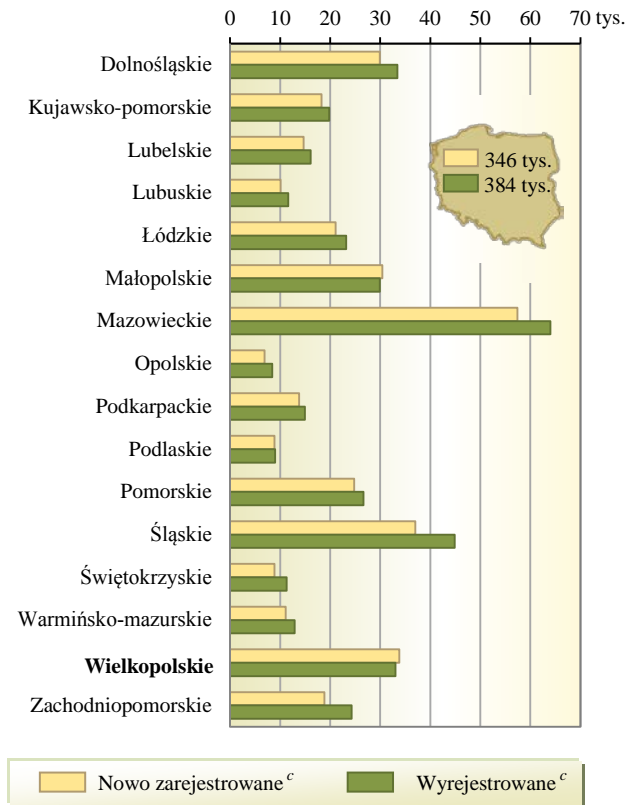
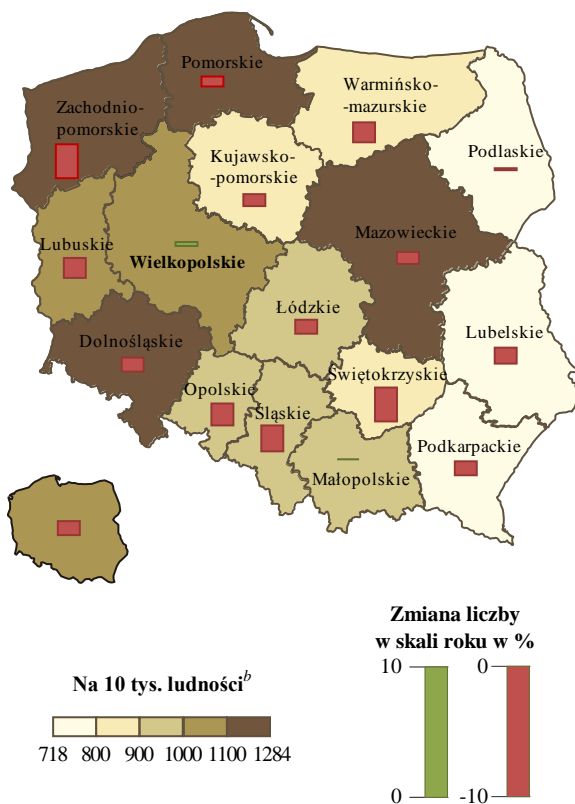
Wyk. 8. Mieszkania oddane do użytkowania w 2011 r.

Wyk. 9. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach w 2011 r.

Wyk. 10. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2011 r. Stan w dniu 31 XII

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. b Ludność według stanu w dniu 30 IX. c W ciągu roku

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)¹ W 2011 R.

Stan w dniu 1 I

liczba gmin
 $\frac{226}{31 ; 4}$ liczba miast
powiatów na prawach powiatu

	Powierzchnia w ha	Ludność (wg NSP 2011, w tys.)
WIELKOPOLSKIE	2982651	3417
podregiony:		
Kaliski	578445	
Koniński	639730	
Leszczyński	599553	
Pilski	645914	
Poznański	492818	
M. Poznań	26191	

¹ NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne — regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

Podregion kaliski		Podregion koniński		Podregion leszczyński	
Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:	Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:	Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:
jarociński kaliski kępiański krotoszyński ostrowski ostrzeszowski pleszewski	Kalisz	gnieźnieński kolski koniński słupecki turecki wrzesiński	Konin	gostyński grodziski kościański leszczyński międzychodzki nowotomyski rawicki wolsztyński	Leszno
Podregion pilski		Podregion pozański		Podregion m. Poznań	
Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:	Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:	Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:
chodzieski czarnkowsko- -trzcianecki pilski wągrowiecki złotowski		obornicki pozański średzki śremski szamotulski			Poznań

Według stanu w dniu 1 I 2011 r. województwo wielkopolskie zajmowało powierzchnię 29826 km² (2982651 ha), co stanowi 9,5% powierzchni kraju. Na jego obszarze (wg stanu w dniu 31 XII 2010 r.) mieszkało 3419426 ludności, tj. 9,0% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 115 osób (w kraju 122). W miastach mieszkało 55,9% ludności województwa.

LUDNOŚĆ

Od 11 lat w województwie wielkopolskim utrzymuje się niewielki wzrost liczby ludności. Województwo plasuje się na 2. pozycji w kraju pod względem przyrostu naturalnego liczonego na 1000 ludności. Ogólne saldo migracji ludności na pobyt stały w okresie I-IX 2011 r. było dodatnie. Saldo migracji zagranicznych, tak jak w poprzednim okresie, przyjmowało wartości ujemne.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2010 r. ludność województwa wielkopolskiego liczyła 3419 tys. osób, tj. o 11 tys. osób więcej niż przed rokiem i o 47 tys. osób więcej niż w 2005 r. Średnia gęstość zaludnienia

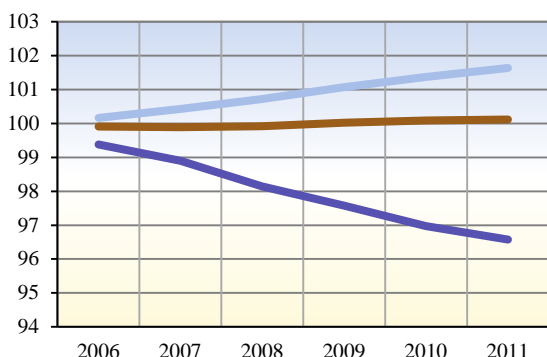
Prezentowane dane dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej na danym terenie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące, a do 2005 r. – ponad 2 miesiące.

(liczba osób przypadająca na 1 km²) w końcu 2010 r. wyniosła w woje-

wództwie 115, wobec 114 w 2009 r. i 113 w 2005 r. W Polsce gęstość zaludnienia wyniosła 122. Wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa – nadal najwyższy notowano w: Poznaniu, Lesznie, Kaliszu, Koninie oraz powiecie poznańskim, natomiast najniższe w powiatach: złotowskim, czarnkowsko-trzcianeckim i międzychodzkiem.

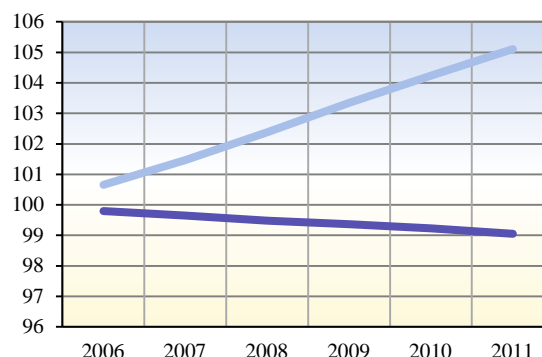
Dane o ludności zbilansowano w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz dane ze sprawozdawczości bieżącej z ruchu naturalnego i migracji ludności. Dane o stanie i strukturze ludności oraz wszystkie wskaźniki obliczone na tej podstawie mają charakter tymczasowy i po opracowaniu wyników NSP 2011 ulegną zmianie.

Wyk. 11. **Dynamika liczby ludności**
Stan w dniu 30 IX
2005 = 100

— Polska — Wielkopolskie — Poznań

Wyk. 12. **Dynamika liczby ludności miast i wsi w województwie wielkopolskim**
Stan w dniu 30 IX
2005 = 100

— Miasto — Wieś

Tabl. 2. **Ludność według województw**
Stan w dniu 31 XII

Województwa	Ludność w tys.				Średnioroczne tempo przyrostu/ubytku liczby ludności w %			
	2000	2005	2009	2010	2000	2005	2009	2010
P o l s k a	38254	38157	38167	38200	-0,02	-0,04	0,08	0,09
Dolnośląskie	2912	2888	2877	2878	-0,17	-0,17	-0,02	0,04
Kujawsko-pomorskie ..	2068	2068	2069	2070	-0,05	-0,00	0,06	0,02
Lubelskie	2206	2180	2157	2152	-0,13	-0,25	-0,21	-0,25
Lubuskie	1009	1009	1010	1011	0,05	0,00	-0,11	0,10
Łódzkie	2628	2578	2542	2534	-0,36	-0,40	-0,28	-0,29
Małopolskie	3222	3266	3298	3310	0,35	0,18	0,34	0,36
Mazowieckie	5115	5158	5222	5243	0,05	0,23	0,34	0,40
Opolskie	1071	1047	1031	1029	-0,34	-0,39	-0,19	-0,24
Podkarpackie	2101	2098	2102	2104	0,12	0,01	0,11	0,09
Podlaskie	1211	1200	1190	1188	-0,13	-0,23	-0,15	-0,12
Pomorskie	2172	2199	2230	2240	0,28	0,23	0,48	0,46
Śląskie	4769	4686	4641	4636	-0,37	-0,32	-0,11	-0,10
Świętokrzyskie	1303	1285	1270	1266	0,01	-0,29	-0,21	-0,32
Warmińsko-mazurskie	1428	1429	1427	1427	0,19	-0,01	0,00	0,01
Wielkopolskie	3345	3372	3408	3419	0,17	0,21	0,31	0,33
Zachodniopomorskie ...	1698	1694	1693	1693	0,06	-0,04	0,01	-0,01

Struktura ludności według płci w województwie wielkopolskim od 1999 r. nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety, których odsetek, w końcu 2010 r., podobnie jak przed rokiem i w 2005 r., wyniósł 51,5%. W Polsce tendencja jest podobna – kobiety w 2010 r. stanowiły 51,7%. Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) ukształtował się na poziomie analogicznym jak rok wcześniej (i w latach poprzednich) osiągając wartość 106, w Polsce zaś w ciągu ostatnich lat przyjmował wartość 107.

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

W województwie wielkopolskim w okresie styczeń-wrzesień 2011 r. zarejestrowano 29112 urodzeń żywych, tj. o 2346 mniej niż przed rokiem, ale o 2033 więcej niż w analogicznym okresie 2005 r. **Współczynnik urodzeń żywych** wyniósł 11,35‰ i był niższy w stosunku do no-

towanego rok wcześniej (12,30‰), ale wyższy niż w 2005 r. (10,73‰).

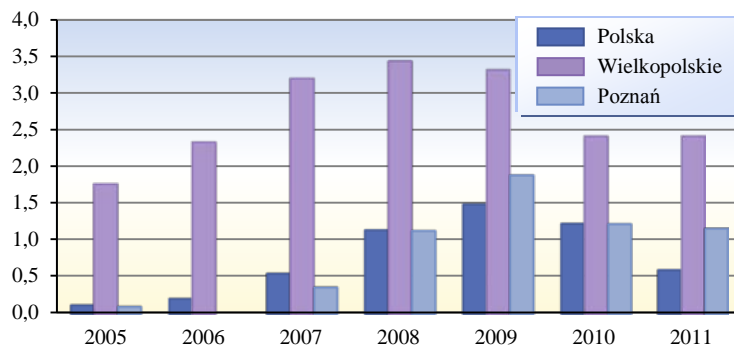
Od początku roku do końca września 2011 r. w województwie zmarło 22914 osób, tj. o 45 osób mniej niż przed rokiem, ale o 293 osoby więcej niż w analogicz-

nym okresie 2005 r. Ogólny **współczynnik zgonów** wyniósł 8,93‰, podczas gdy rok wcześniej – 8,98‰, a w 2005 r. – 8,97‰. W stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego i 2005 r.

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności zameldowanej na pobyt stały (według stanu w dniu 30 VI).

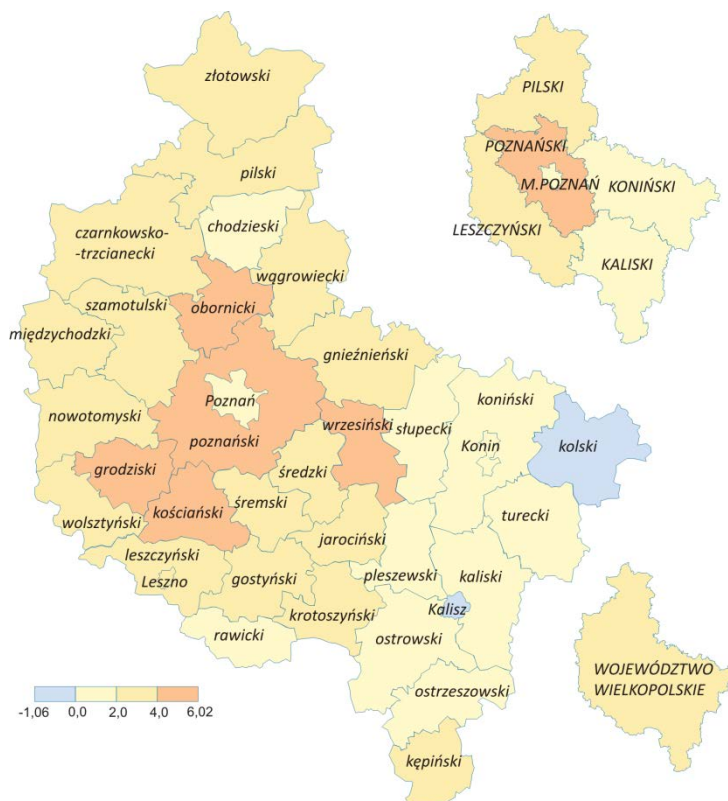
spadła umieralność niemowląt. **Współczynnik zgonów niemowląt** (liczony na 1000 urodzeń żywych) w okresie styczeń-wrzesień 2011 r. przyjął wartość 3,54‰, wobec 4,26‰ – w analogicznym okresie 2010 r. i 5,72‰ – odpowiednio w 2005 r.

Wyk. 13. **Przyrost naturalny na 1000 ludności w okresie I–IX**

wartość 2,42‰ i był niższy niż w analogicznym okresie poprzedniego roku (3,32‰), ale wyższy niż w 2005 r. (-1,77‰). Omawiany wskaźnik dla Polski osiągał znacznie niższe wartości we wszystkich analizowanych okresach, a w ciągu pierwszych dziewięciu miesięcy 2011 r. ukształtował się na poziomie 0,56‰.

Wyk. 14. **Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie wielkopolskim według podregionów i powiatów w okresie I–IX 2011 r.**

W województwie wielkopolskim w ciągu trzech kwartałów 2011 r. zanotowano dodatni **przyrost naturalny**. Różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów ukształtowała się na poziomie 6198, podczas gdy rok wcześniej wyniosła 8499, a przed sześcioma laty – 4458. Współczynnik przyrostu naturalnego osiągnął

W województwie wielkopolskim współczynnik przyrostu naturalnego przyjmował wartości ujemne jedynie w mieście na prawach powiatu Kaliszu (-1,06‰) i powiecie kolskim (-0,24‰). W pozostałych powiatach notowano wartości dodatnie, najwyższą – w powiecie poznańskim (6,02‰).

W wielkopolskich urządach stanu cywilnego od stycznia do września 2011 r. zarejestrowano 15777 nowo zawartych małżeństw, tj. o 1602 mniej niż przed rokiem, ale o 1054 więcej niż w analogicznym okresie 2005 r. Niższy niż przed rokiem był również **współczynnik małżeństw**, który w 3 kwartałach

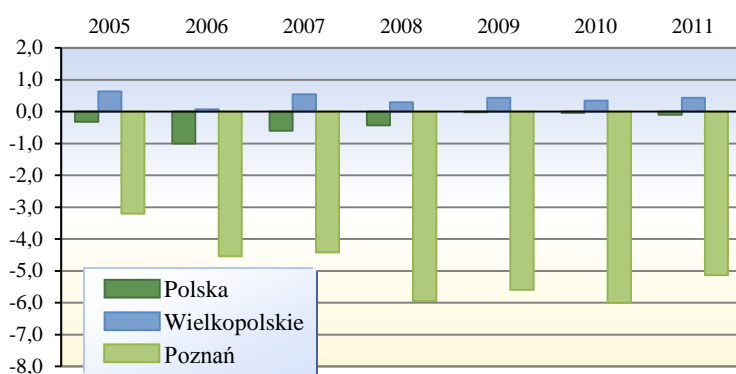
2011 r. osiągnął poziom 6,15‰ (wobec 6,80‰ odpowiednio w 2010 r. i 5,84‰ w 2005 r.). We wszystkich analizowanych okresach liczba nowo zawartych małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności była wyższa w województwie niż średnio w Polsce.

Tabl. 3. Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności w okresie I-IX

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Małżeństwa	5,62	6,54	5,91
Urodzenia żywe	9,77	11,01	10,33
Zgony	9,64	9,78	9,77
w tym niemowląt ^a	6,31	5,05	4,79
Przyrost naturalny ^b	0,12	1,23	0,56
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-0,32	-0,04	-0,10
w tym zagranicznych	-0,32	-0,04	-0,10
WIELKOPOLSKIE			
Małżeństwa	5,84	6,80	6,15
Urodzenia żywe	10,73	12,30	11,35
Zgony	8,97	8,98	8,93
w tym niemowląt ^a	5,72	4,26	3,54
Przyrost naturalny ^b	1,77	3,32	2,42
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	0,63	0,34	0,43
w tym zagranicznych	-0,05	-0,13	-0,14
POZNAŃ			
Małżeństwa	5,55	6,46	5,95
Urodzenia żywe	9,60	11,38	11,03
Zgony	9,50	10,15	9,88
w tym niemowląt ^a	5,73	4,52	3,34
Przyrost naturalny ^b	0,10	1,22	1,16
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-3,20	-6,00	-5,13
w tym zagranicznych	-0,01	-0,57	-0,52

a Dzieci w wieku poniżej 1 roku. Na 1000 urodzeń żywych. b Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

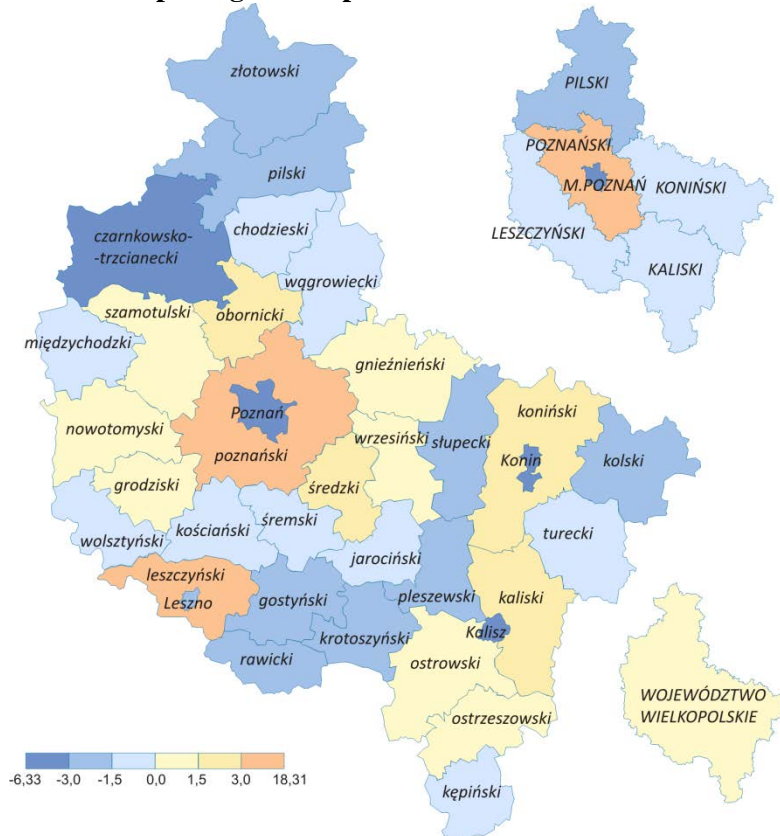
Wykr. 15. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w okresie I-IX

W okresie dziewięciu miesięcy 2011 r., podobnie jak w analogicznym okresie roku poprzedniego i 2005, saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały było dodatnie. Oznacza to, że liczba osób zameldowanych na pobyt stały w ciągu omawianego okresu przekroczyła liczbę

osób wymeldowanych z pobytu stałego w tym czasie (w 2011 r. – o 1103, w 2010 r. – o 877, a w 2005 r. – o 1588).

Wykr. 16. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie wielkopolskim według podregionów i powiatów w okresie I–IX 2011 r.**

Biorąc pod uwagę tylko migracje zagraniczne należy stwierdzić, iż zarówno w Polsce, jak i województwie wielkopolskim w okresie pierwszych 3 kwartałów w latach 2005, 2010 i 2011 liczba emigrantów przewyższała liczbę imigrantów. W województwie wielkopolskim współczynnik salda migracji zagranicznej na 1000 ludności w okresie styczeń-wrzesień 2011 r. wyniósł -0,14, rok wcześniej – -0,13, a w 2005 r. odpowiednio -0,05.

Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w województwie wielkopolskim według

powiatów w okresie styczeń-wrzesień 2011 r. przyjęło wartości dodatnie w 13 powiatach, a ujemne w 22 powiatach. W przeliczeniu na 1000 ludności, współczynnik migracji stałej osiągnął najwyższą wartość w powiecie poznańskim (18,31), a najniższą w Koninie (-6,33).

Dane prezentujące ludność w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn statystyczny województwa wielkopolskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Stan i ruch naturalny ludności w województwie wielkopolskim” – opracowanie sygnałne dostępne co roku w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie wielkopolskim” – publikacja dostępna co roku w wersji książkowej oraz elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

RYNEK PRACY

■ ZATRUDNIENIE

Rok 2011 był drugim z kolei, w którym notowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw, przy czym tempo tego wzrostu w kolejnych kwartalnych okresach narastających utrzymywało się na podobnym poziomie (ok. 5%).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim w 2011 r. ukształtowało się na poziomie 594,1 tys. osób, tj. o 4,8% wyższym w stosunku do poprzedniego roku (wobec wzrostu o 0,4% odpowiednio w 2010 r.). W skali kraju odnotowano wzrost zatrudnienia w porównaniu z rokiem poprzednim o 3,4% (wobec wzrostu odpowiednio o 1,0% w 2010 r.).

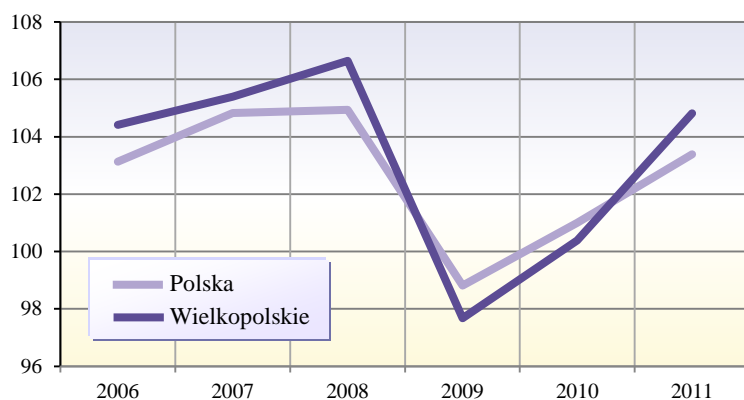
Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Tabl. 4. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2005	2010	2011		
	w tysiącach		2005=100	2010=100	
Polska	4646,4	5260,9	5439,1	117,1	103,4
Wielkopolska	492,5	566,8	594,1	120,6	104,8
Poznań	146,2	137,7	141,0	96,4	102,3

Wyk. 17. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**

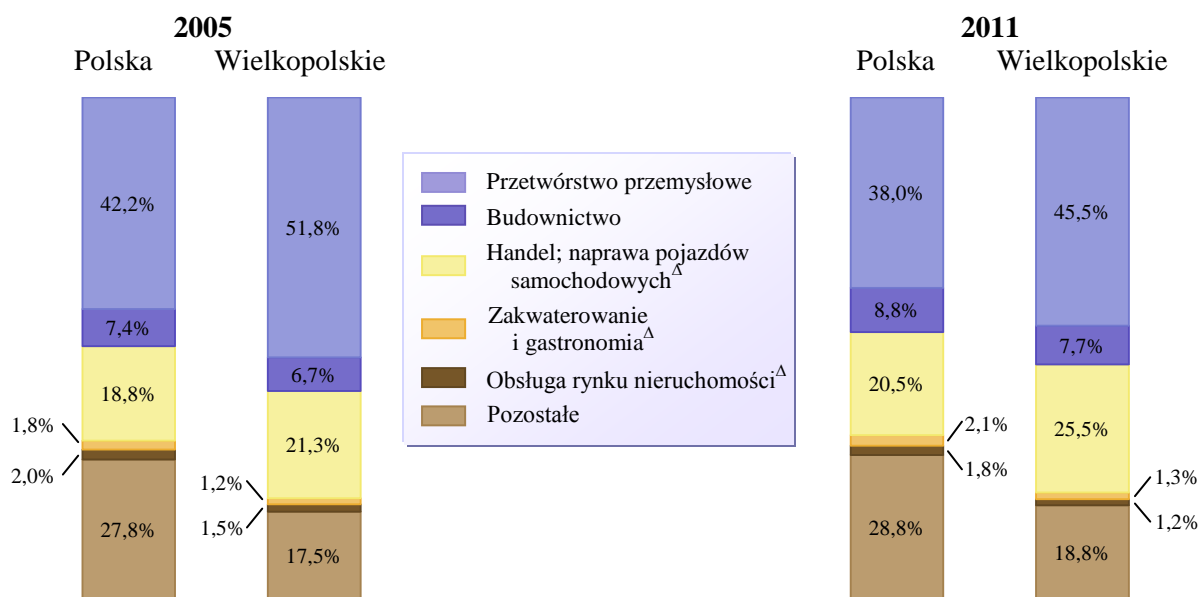
Rok poprzedni = 100

W 2011 r. udział sektora prywatnego w przeciętnym zatrudnieniu ogółem ukształtował się na poziomie 92,8% i zwiększył się zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i 2005 odpowiednio o 0,4 pkt proc. i 3,6 pkt proc. W jednostkach sektora prywatnego przeciętne zatrudnienie wyniosło 551,1 tys. osób, co oznacza wzrost o 5,2% w stosunku do

zanotowanego rok wcześniej i wzrost o 25,3% w odniesieniu do stanu z 2005 r. Przedsiębiorstwa sektora publicznego w omawianym okresie zatrudniały 43,0 tys. osób, tj. o 0,3% mniej niż w 2010 r. i o 19,0% mniej niż w 2005 r.

Wyk. 18. Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007

Udział zatrudnionych w przetwórstwie przemysłowym wyniósł 270,2 tys. osób, tj. 45,5% ogółu zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw, natomiast najmniejszą grupę stanowili zatrudnieni w rolnictwie (3,1 tys. osób, tj. 0,5 ogólnej liczby zatrudnionych).

Tabl. 5. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim

Wyszczególnienie	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	97,9	98,9	99,6	100,4	104,9	105,1	104,9	104,8
w tym:								
Przemysł	97,3	97,9	98,6	99,2	103,3	103,2	103,2	103,4
w tym:								
przetwórstwo przemysłowe	96,7	97,4	98,2	98,8	103,3	103,3	103,4	103,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	105,1	111,7	110,8	110,5	112,2	106,1	107,1	107,0
Budownictwo	95,0	96,0	95,7	96,7	105,9	104,6	104,3	104,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	97,9	99,5	100,9	101,3	105,5	105,8	105,8	106,1
Transport i gospodarka magazynowa	106,2	105,3	106,4	108,1	105,7	111,0	110,6	108,9
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	106,5	109,5	109,0	112,0	104,1	103,3	101,4	98,7
Informacja i komunikacja	89,7	89,8	89,0	89,0	113,4	112,1	112,7	113,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	101,6	99,7	97,5	96,4	104,9	107,5	108,8	108,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	106,6	106,3	108,0	113,3	116,8	116,2	112,9	107,3

W porównaniu z rokiem poprzednim przeciętne zatrudnienie wzrosło m.in. w informacji i komunikacji (o 13,1%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 10,4%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 8,9%), obsłudze rynku nieruchomości (o 8,3%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 7,3%), a także dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 7,0%), natomiast zmniejszyło się przede wszystkim w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, zakwaterowaniu i gastronomii (po 1,3%) oraz pozostałej działalności usługowej.

■ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W końcu 2011 r. w województwie wielkopolskim zaobserwowano niewielką poprawę sytuacji na rynku pracy. W ujęciu rocznym zanotowano nieznaczny spadek ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych, ale jednocześnie duży wzrost liczby osób pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok. W porównaniu z 2010 r. obniżyła się liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych oraz ofert zatrudnienia.

W końcu grudnia 2011 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego wyniosła 135,0 tys. osób i była niższa od zanotowanej przed rokiem (o 0,2 tys. osób, tj. o 0,2%) oraz niższa niż w 2005 r. (o 76,5 tys. osób, tj. o 36,2%). W skali kraju na koniec 2011 r. liczba bezrobotnych była o 1,4% wyższa niż rok wcześniej (wobec wzrostu o 3,3% w 2010 r.), ale w stosunku do 2005 r. spadek wyniósł 28,5% i był mniejszy niż w skali województwa.

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001) z późniejszymi zmianami.

Tabl. 6. **Bezrobocie rejestrowane**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	2773,0	1954,7	1982,7
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	2793,2	3042,0	2591,5
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	3019,8	2979,8	2563,5
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	158	83	90
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	17,6	12,4	12,5

^a W ciągu roku.

Tabl. 6. **Bezrobocie rejestrowane** (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
WIELKOPOLSKA			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	211,4	135,2	135,0
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	241,4	234,8	202,4
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	262,3	233,2	202,6
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	144	61	72
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	14,6	9,2	9,2
POZNAŃ			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	19,6	11,2	11,6
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	23,8	22,9	19,9
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	25,7	21,9	19,6
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	76	78	35
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	6,2	3,6	3,7

^a W ciągu roku.

W województwie wielkopolskim w końcu 2011 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, wzrost liczby bezrobotnych odnotowano w szesnastu powiatach, przy czym najwyższy – w kępińskim (o 16,6%), a najmniejszy – w kaliskim (o 0,2%). W osiemnastu powiatach notowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych, przy czym najwyższy – w jarocińskim (o 17,5%). W powiecie krotoszyńskim liczba zarejestrowanych bezrobotnych pozostała na tym samym poziomie co w końcu 2010 r.

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

– 47,0%).

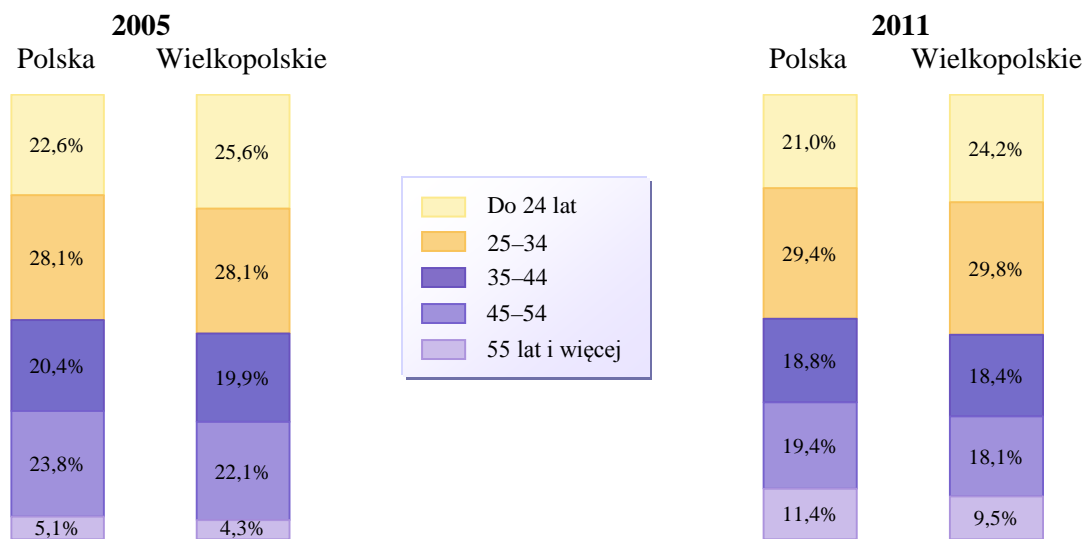
W omawianym okresie 82,3% ogółu bezrobotnych w województwie nie posiadało prawa do zasiłku (w 2010 r. – 82,9%), 84,0% stanowiły osoby wcześniej pracujące (w poprzednim roku – 83,0%), a 47,5% to mieszkańcy wsi (przed rokiem –

W końcu grudnia 2011 r. w województwie wielkopolskim wśród bezrobotnych przeważały kobiety. Stanowiły one 58,1% ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy (rok wcześniej 56,0%), a ich liczba była o 3,5% większa niż przed rokiem. Populacja bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się natomiast o 4,8%.

Bezrobocie nadal dotyczyło przede wszystkim ludzi młodych. W końcu grudnia 2011 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (40,2 tys.), a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się w porównaniu z poprzednim rokiem (o 0,3 pkt proc. do 29,8%). Udziały bezrobotnych osób w grupach wieku poniżej 25 lat i 45–54 lata zmniejszyły się w stosunku do 2010 r. (odpowiednio: o 1,1 pkt proc. do 24,2% i o 0,8 pkt proc. do 18,1%).

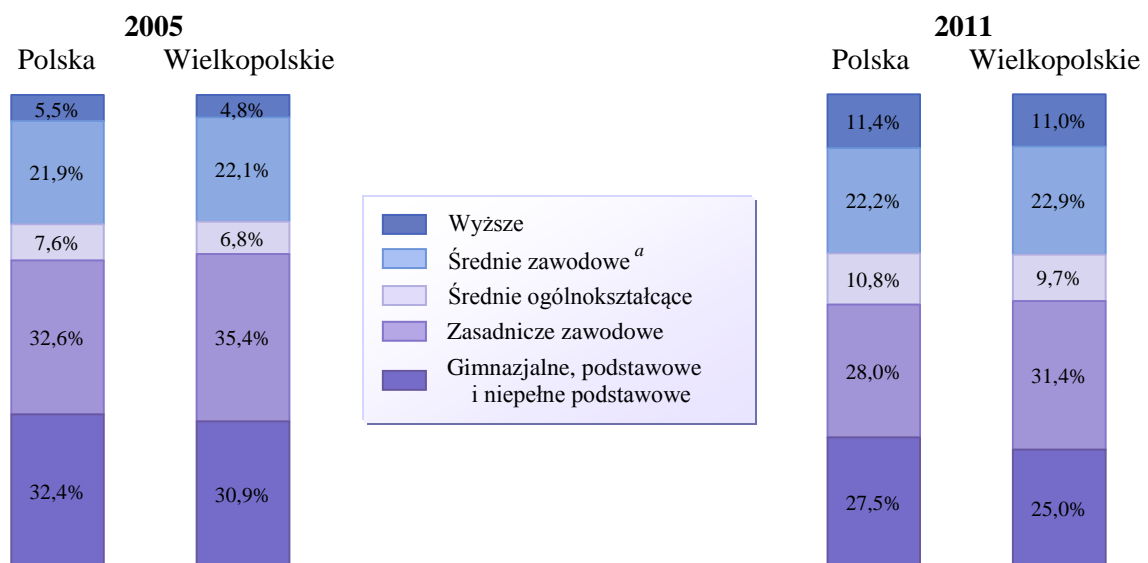

Wyk. 19. **Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według wieku**
Stan w dniu 31 XII

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy stanowiły osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe (odpowiednio 31,4% i 25,0% ogółu bezrobotnych). Udział osób z najniższym wykształceniem zmniejszył się w porównaniu z 2010 r. o 0,2 pkt proc. Coraz większe problemy na rynku pracy odczuwały za to osoby z wyższym wykształceniem, których zbiorowość w ciągu ostatniego roku zwiększyła się najbardziej (o 5,1%), a ich odsetek wzrósł o 0,5 pkt proc. do poziomu 11,0%.

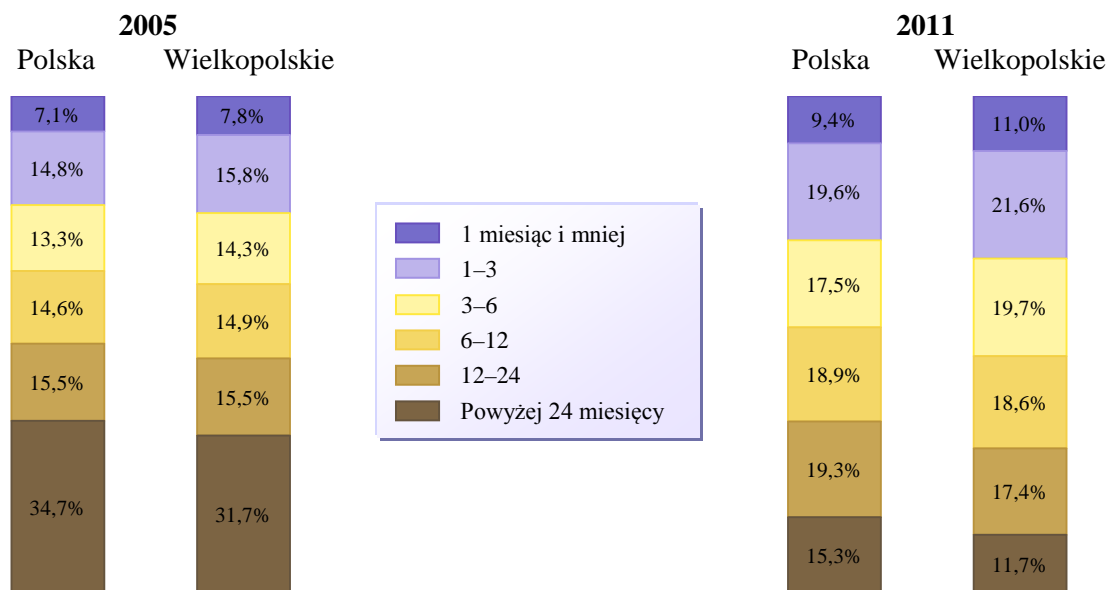
Wyk. 20. **Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według poziomu wykształcenia**
Stan w dniu 31 XII

^a Łącznie z policealnym.

Spośród wszystkich kategorii bezrobotnych wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy największy wzrost (o 20,5%) w ujęciu rocznym odnotowano w przypadku osób pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok (jej udział wzrósł do 29,1%, tj. o 5,0 pkt proc.). Największy spadek liczby bezrobotnych odnotowano w przypadku osób pozostających bez pracy 1–3 miesięcy (o 16,5%), a ich udział obniżył się o 4,2 pkt do 21,6%.

Wyk. 21. **Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy^a**
Stan w dniu 31 XII

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Największe trudności ze znalezieniem pracy miały osoby z krótkim stażem (1–5 lat) oraz dotychczas niepracujące (odpowiednio 25,2% i 16,0% liczby bezrobotnych ogółem). W porównaniu z rokiem poprzednim najbardziej zwiększył się udział osób ze stażem 5–10 lat, których odsetek wzrósł do poziomu 14,7%, tj. o 0,3 pkt proc.

W województwie wielkopolskim w końcu grudnia 2011 r. liczba bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy była o 0,1% wyższa niż rok wcześniej, przy czym najbardziej wzrosła liczba osób bez kwalifikacji zawodowych (o 16,4%); ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. zwiększył się o 3,9 pkt proc. do poziomu 27,0%. Najliczniejszą grupą bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy były osoby długotrwale bezrobotne (58,3 tys. osób), a ich odsetek zwiększył się w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. o 3,2 pkt proc. do 43,2%. Zmiany odnotowano także w przypadku kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka (ich liczba wzrosła o 10,3% a odsetek zwiększył się o 1,0 pkt proc do 9,9%). Liczba osób bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do

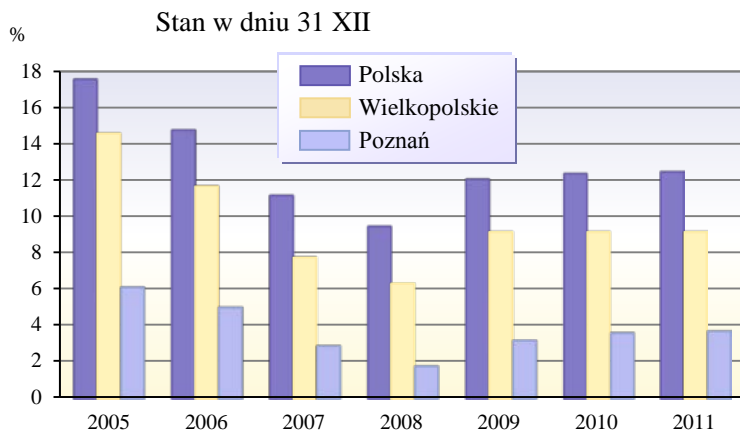
18 roku życia wzrosła o 9,7%, a jej odsetek wzrósł o 1,4 pkt proc. do 9,7%. Stosunkowo mało liczną grupę stanowiły osoby niepełnosprawne (7,6 tys., tj. wzrost o 5,8% w porównaniu z końcem grudnia 2010 r.) – ich odsetek zwiększył się o 0,3 pkt proc. do 5,6%. Osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia stanowiły 19,7% bezrobotnych (wzrost o 0,7 pkt proc.), a odsetek bezrobotnych do 25 roku życia obniżył się o 1,1 pkt proc. do 24,2%).

Tabl. 7. **Bezrobocie rejestrowane w województwie wielkopolskim**

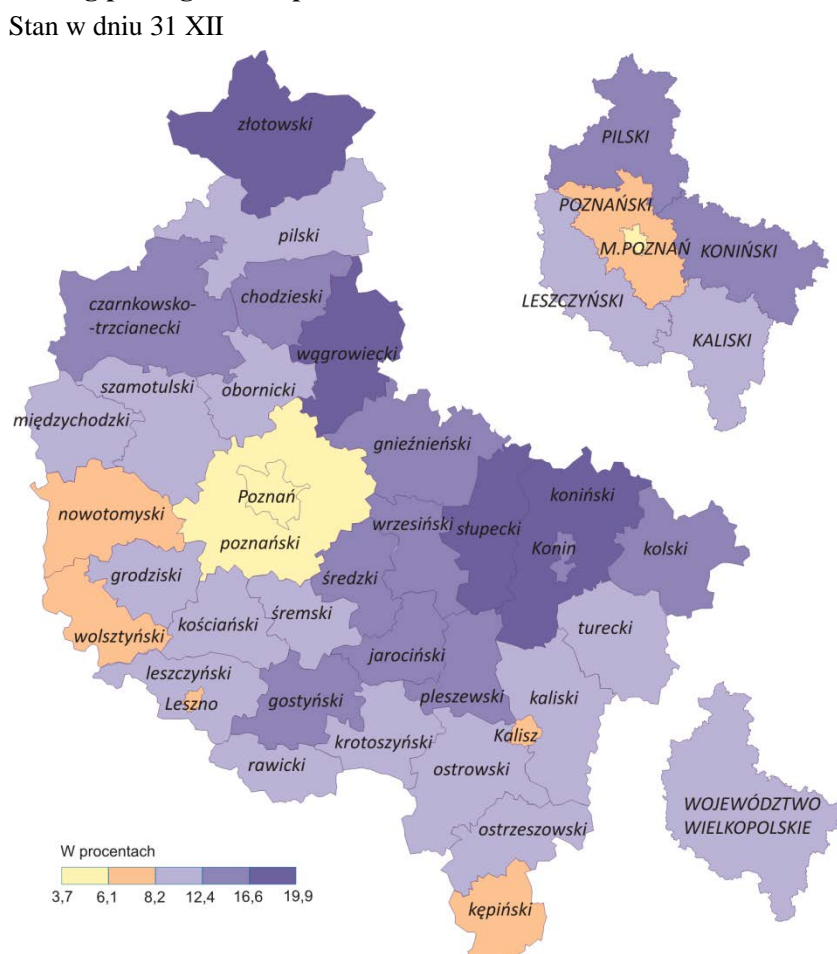
Wyszczególnienie	2010				2011			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu):								
w tysiącach osób	150,7	130,7	124,9	135,2	147,6	128,3	125,8	135,0
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	127,3	114,6	104,5	101,2	97,9	98,2	100,7	99,8
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):								
w tysiącach osób	62,5	47,5	58,8	66,0	56,5	39,9	51,5	54,5
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	97,3	91,6	94,7	102,1	90,4	84,0	87,5	82,6
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):								
w tysiącach osób	45,4	67,5	64,7	55,7	44,1	59,1	54,0	45,3
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	121,7	120,2	114,0	110,2	97,2	87,7	83,5	81,4
Płynność bezrobocia (napływ - odpływ) w tysiącach osób	17,1	-20,0	-5,8	10,3	12,4	-19,3	-2,5	9,2
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	10,2	8,9	8,5	9,2	9,9	8,7	8,6	9,2

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopa bezrobocia rejestrowanego województwa wielkopolskiego w kolejnych miesiącach 2011 r. była zbliżona do notowanej w 2010 r. (maksymalna zmiana to +/- 0,3 pkt proc.), a w miesiącach luty – lipiec była niższa niż przed rokiem (w kraju stopa bezrobocia w każdym miesiącu była na wyższym poziomie niż w 2010 r., różnica sięgała 0,4 pkt proc.). W końcu grudnia wskaźnik ogólnokrajowy wyniósł 12,5% i wzrósł o 0,1 pkt proc. w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem, ale był niższy o 5,1 pkt proc. w porównaniu z analogicznym okresem 2005 r. W województwie w końcu 2011 r. stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 9,2%, tj. na tym samym poziomie co rok wcześniej, była jednak niższa (o 5,4 pkt proc.) w stosunku do 2005 r.

Wyk. 22. **Stopa bezrobocia rejestrowanego**

Wzrost omawianego wskaźnika w skali roku odnotowano w czternastu powiatach i wyniósł on od 0,1 pkt proc. w Poznaniu i powiecie wrzesińskim do 1,2 pkt proc. w powiecie wągrowieckim. Najgłębszy spadek stopy bezrobocia notowano w powiecie jarocińskim (o 2,4 pkt proc.), a w powiatach kaliskim i międzychodzkiem wskaźnik utrzymał się na poziomie sprzed roku. Nadal obserwowano dość duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie. Rozpiętość pomiędzy najniższą i najwyższą wartością wskaźnika w powiatach wyniosła 16,2 pkt proc. i w skali roku zwiększyła się o 0,9 pkt proc. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: wągrowieckim (19,9%), złotowskim (18,7%) oraz konińskim (17,7%), zaś najniższą – w Poznaniu i powiecie poznańskim (po 3,7%) oraz w powiecie wolsztyńskim (6,1%).

Wyk. 23. **Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie wielkopolskim według podregionów i powiatów w 2011 r.**

Stan w dniu 31 XII

W 2011 r. w województwie wielkopolskim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 202,4 tys. osób i była mniejsza niż przed rokiem (o 32,5 tys., tj. o 13,8%) oraz mniejsza w porównaniu z zanotowaną w 2005 r. (o 39,1 tys., tj. o 16,2%).

Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich odsetek w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zwiększył się w stosunku do 2010 r. (o 0,2 pkt proc.) i wyniósł 75,8%. W skali roku wzrósł udział osób zamieszkałych na wsi (do 45,4%, tj. o 0,4 pkt proc.) oraz dotychczas pracujących (do 82,5%, tj. o 2,3 pkt proc.). Obniżył się odsetek osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (do 4,3%, tj. o 0,5 pkt proc.) oraz absolwentów (do 13,5%, tj. o 0,5 pkt proc.).

Z ewidencji bezrobotnych w województwie wielkopolskim w ciągu 2011 r. skreślono 202,6 tys. osób, tj. o 13,1% mniej niż przed rokiem oraz o 22,8% – niż w analogicznym okresie 2005 r. Główną przyczynę wyrejestrowania stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 99,0 tys. osób (wobec 103,4 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się w ujęciu rocznym o 4,5 pkt proc. do 48,8%. W strukturze osób wykreślonych z ewidencji zmiany odnotowano również w przypadku osób, które rozpoczęły staż lub szkolenia u pracodawców (ich odsetek spadł do 6,1%, tj. o 8,4 pkt proc.). Zwiększył się natomiast udział osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy (do 28,0%, tj. o 1,2 pkt proc.), dobrowolnej rezygnacji z niego (do 5,7%, tj. o 1,0 pkt proc.), a także osób, które odmówiły bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy (wzrost do 5,2%, tj. o 1,0 pkt proc.).

W 2011 r. w województwie wielkopolskim bilans bezrobotnych kształtował się korzystniej niż przed rokiem, tzn. w ciągu roku zarejestrowano o 0,2 tys. osób mniej niż wyłączono z ewidencji. Relacja napływu do odpływu z bezrobocia ukształtowała się na poziomie 99,9%, podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 101,1%. Warto zaznaczyć, że w 2011 r. płynność bezrobocia była zdecydowanie mniejsza niż przed rokiem zarówno w województwie, jak i w kraju.

Powiatowe urzędy pracy w województwie wielkopolskim w ciągu całego 2011 r. miały do dyspozycji 61,6 tys. ofert pracy, tj. o 19,7% mniej niż rok wcześniej. W końcu grudnia na 1 ofertę pracy przypadało 72 bezrobotnych (wobec 61 osób przed rokiem) i wskaźnik ten był niższy niż w skali kraju. Najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w powiecie ostrowskim (23 osoby na 1 ofertę) oraz Lesznie (24 osoby) i Poznaniu oraz powiecie średzkim (po 35 osób). Natomiast w powiecie konińskim na 1 ofertę przypadało 1111 osób bezrobotnych.

■ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2011 r. w województwie wielkopolskim wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku:

- nastąpił spadek bezrobocia; zmniejszyła się liczba bezrobotnych oraz spadła stopa bezrobocia (choć wzrosła stopa bezrobocia wśród kobiet oraz na terenach wiejskich),
- zmniejszył się udział zatrudnionych w ogólnej liczbie ludności,
- wzrosło obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi.

W IV kwartale 2011 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w regionie liczyła 1490 tys. osób, a biernych zawodowo – 1119 tys. Ludność aktywną zawodowo tworzyli pracujący (1373 tys. osób) i bezrobotni (117 tys.).

Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami wylosowanych gospodarstw domowych.

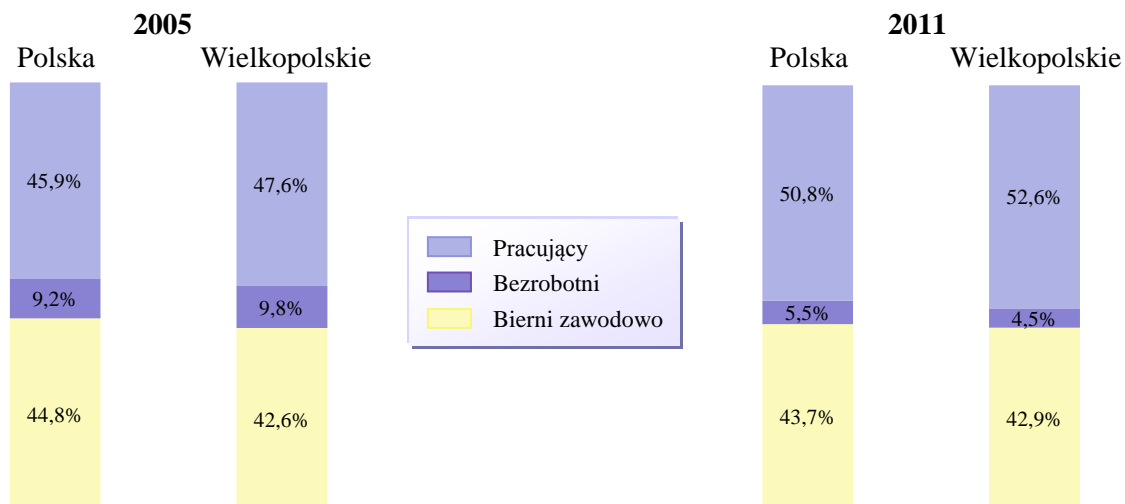
Tabl. 8. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Aktywni zawodowo w tys.	17284	17724	17951
pracujący	14390	16075	16201
bezrobotni	2894	1649	1750
Bierni zawodowo w tys.	14051	14016	13934
Współczynnik aktywności zawodowej w %	55,2	55,8	56,3
Wskaźnik zatrudnienia w %	45,9	50,6	50,8
Stopa bezrobocia w %	16,7	9,3	9,7
WIELKOPOLSKIE			
Aktywni zawodowo w tys.	1545	1530	1490
pracujący	1281	1399	1373
bezrobotni	264	132	117
Bierni zawodowo w tys.	1147	1107	1119
Współczynnik aktywności zawodowej w %	57,4	58,0	57,1
Wskaźnik zatrudnienia w %	47,6	53,1	52,6
Stopa bezrobocia w %	17,1	8,6	7,9

Struktura ludności według statusu na rynku pracy uległa zmianie zarówno w stosunku do notowanej w IV kwartale roku poprzedniego, jak i sześć lat wcześniej. W odniesieniu do analogicznego okresu 2010 r. zmniejszył się udział zarówno bezrobotnych jak i pracujących w ogólnej liczbie ludności

w wieku 15 lat i więcej (spadek po 0,5 pkt proc.). W porównaniu z IV kwartałem 2005 r. obserwowano wzrost udziału pracujących (o 5,0 pkt proc.) oraz spadek odsetka bezrobotnych (o 5,3 pkt proc.).

Wyk. 24. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej wg statusu na rynku pracy w IV kwartale

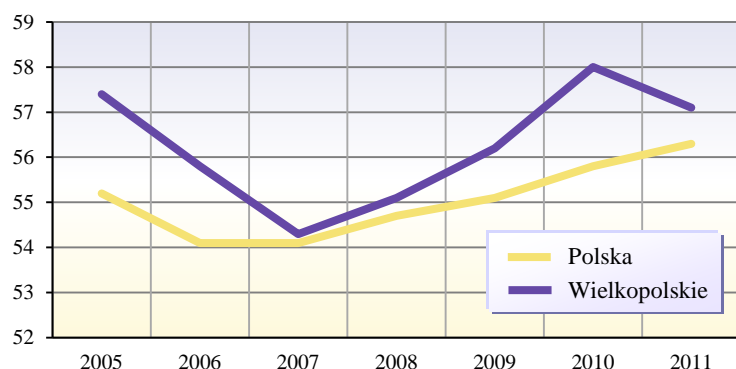

Liczba aktywnych zawodowo w IV kwartale 2011 r. zmniejszyła się w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie poprzedniego roku o 2,7%, natomiast w odniesieniu do sytuacji sprzed sześciu lat – o 3,6%.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem.

W omawianym okresie w województwie współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 57,1% (jego wartość dla kraju wyniosła 56,3%). W województwie w ujęciu rocznym zaobserwowano spadek aktywności zawodowej, a opisujący ją współczynnik zmniejszył się o 0,9 pkt proc.,

Wyk. 25. Współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale

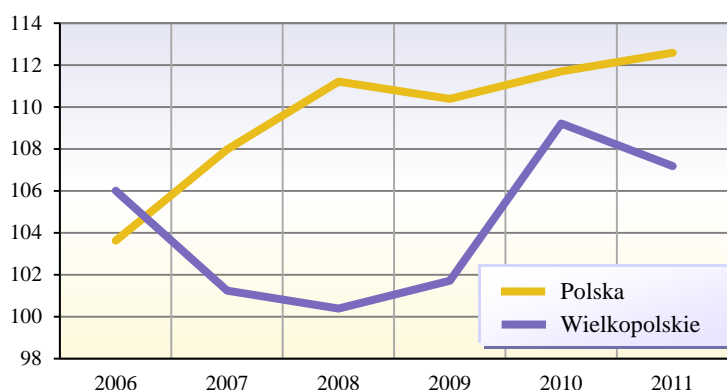

natomiast w odniesieniu do analogicznego kwartału 2005 r. – o 0,3 pkt proc. (w skali kraju zaobserwowano wzrost odpowiednio o 0,5 pkt proc. i 1,1 pkt proc.). W analizowanym okresie w województwie wielkopolskim wyższą wartość wskaźnika aktywności zawodowej zanotowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet (67,5%, wobec 47,6%).

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- miały pracę, ale jej nie wykonywały:
  - z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
  - z innych powodów przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy oraz od 2006 r. – powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Wyk. 26. **Dynamika liczby pracujących w IV kwartale**
IV kwartał 2005 = 100

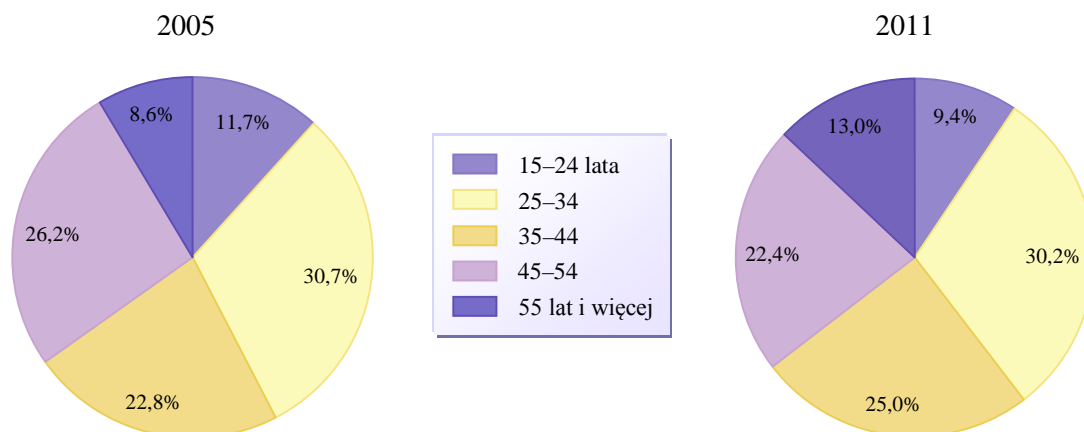

Zbiorowość pracujących w IV kwartale 2011 r. liczyła 1373 tys., tj. o 1,9% mniej niż przed rokiem (w przypadku mężczyzn spadek wyniósł 1,1%, a wśród kobiet 2,8%). W porównaniu z analogicznym okresem 2005 r. omawiana populacja zmniejszyła się o 55 tys. osób (tj. o 3,6%), a obserwowany spadek dotyczył obydwu płci. Po-

dobnie jak w poprzednich okresach, w IV kw w populacji pracujących mniejszy udział (43,6%) miały kobiety.

Biorąc pod uwagę wiek pracujących, w IV kwartale 2011 r. najmniejszy udział w omawianej zbiorowości miały osoby ze skrajnych grup wiekowych, tzn. 15–24 lata (9,4%) i 55 lat i więcej (13,0%). Udziały pozostałych grup wyodrębnionych ze względu na wiek mieściły się w granicach 22,4% – 30,2%

Wyk. 27. **Struktura pracujących według wieku w województwie wielkopolskim w IV kwartale**

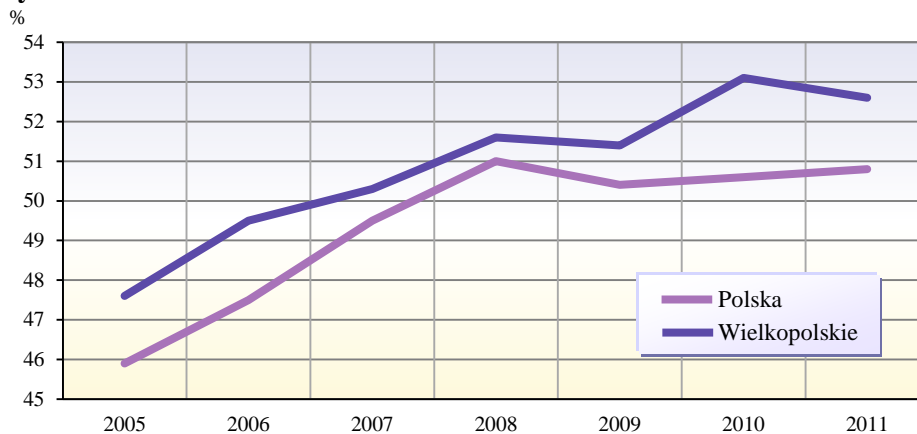

Wskaźnik zatrudnienia w województwie wielkopolskim wyniósł 52,6% i był o 1,8 pkt proc. wyższy od średniego w kraju. W odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. zmniejszył się on o 0,5 pkt proc. (w skali kraju wzrósł o 0,2 pkt proc.), przy czym obserwowany w tym czasie spadek dotyczył jedynie kobiet (o 1,0 pkt proc.), w przypadku mężczyzn nastąpił wzrost o 0,2 pkt proc.

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem.

Wyk. 28. Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale

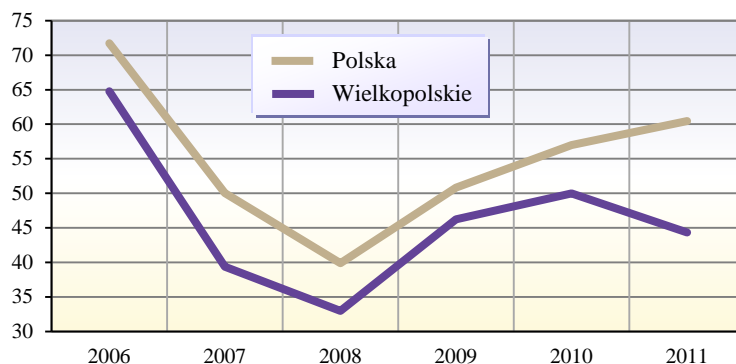

W IV kwartale 2011 r. liczba bezrobotnych w województwie wielkopolskim wyniosła 117 tys. osób i w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego zmniejszyła się o 15 tys. osób, jednak ten kierunek zmian dotyczył jedynie mężczyzn (spadek o 24,2%), w przypadku kobiet nastąpił wzrost liczby osób bezrobotnych (o 3,0%).

W porównaniu z analogicznym okresem 2005 r. liczba osób bezrobotnych była niższa o 147 tys. (o 55,7%). W IV kwartale 2011 r. wśród ogółu osób bezrobotnych w województwie większość (58,1%) stanowiły kobiety.

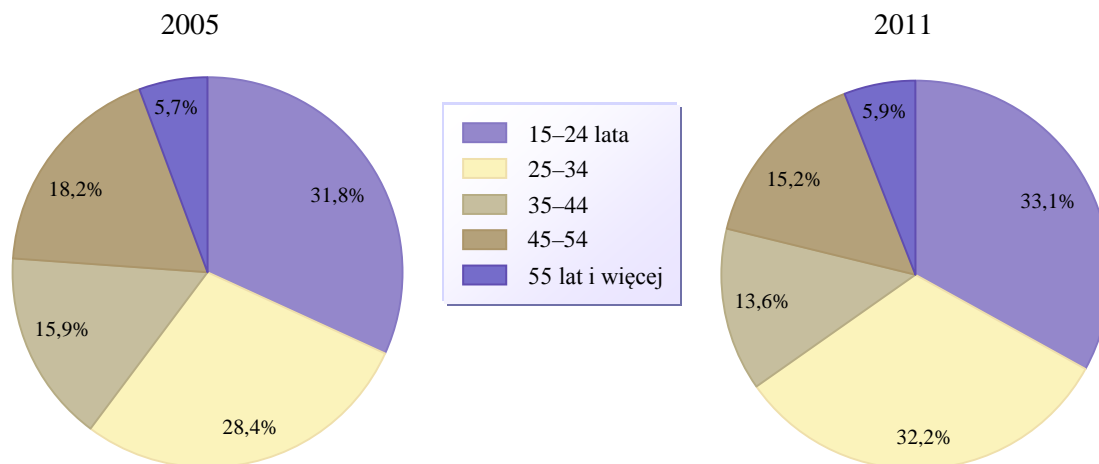
Bezrobotni to osoby w wieku 15-74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Wyk. 29. Dynamika liczby bezrobotnych w IV kwartale
IV kwartał 2005 = 100

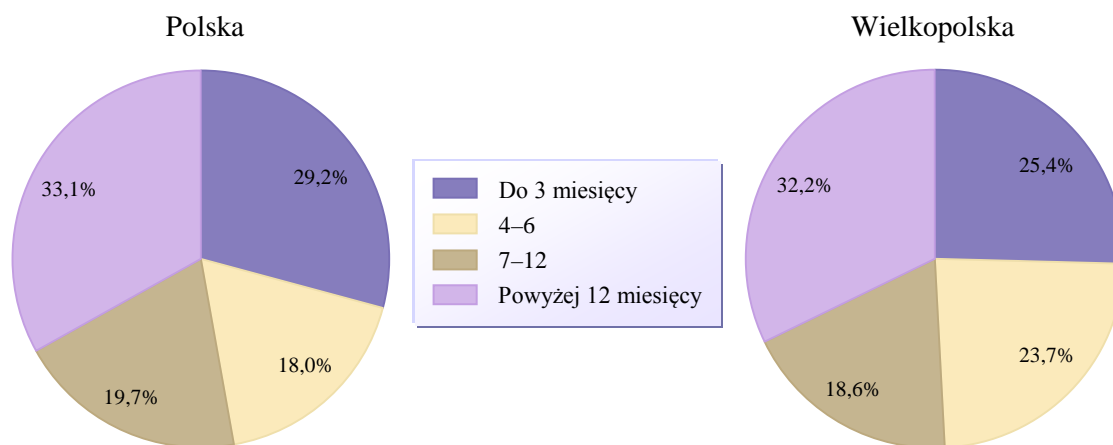
Analiza bezrobotnych pod względem wieku w IV kwartale 2011 r. wykazała, że najliczniejszą grupę tworzyły osoby należące do przedziału wiekowego 15-24 lata (ok. 33% ogółu bezrobotnych). Najmniejsza zbiorowość obejmowała osoby 55-ladne i starsze (6,0%).

Wyk. 30. **Struktura bezrobotnych według wieku w województwie wielkopolskim w IV kwartale**

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kwartale 2011 r. w województwie wielkopolskim wyniósł 10,9 miesiąca (w kraju – 11,1 miesiąca). Na przestrzeni roku okres ten uległ wydłużeniu o 0,3 miesiąca (w Polsce – dłuższy o 0,9 miesiąca). W analizowanym okresie w województwie liczba osób długotrwale poszukujących pracy (tzn. dłużej niż rok) wyniosła 38 tys. i stanowiła 32,2% ogółu bezrobotnych (wobec 28,8% rok wcześniej). W kraju w IV kwartale 2011 r. odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 33,1% i w porównaniu z zanotowanym przed rokiem zwiększył się o 3,7 pkt proc.

Wyk. 31. **Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale**

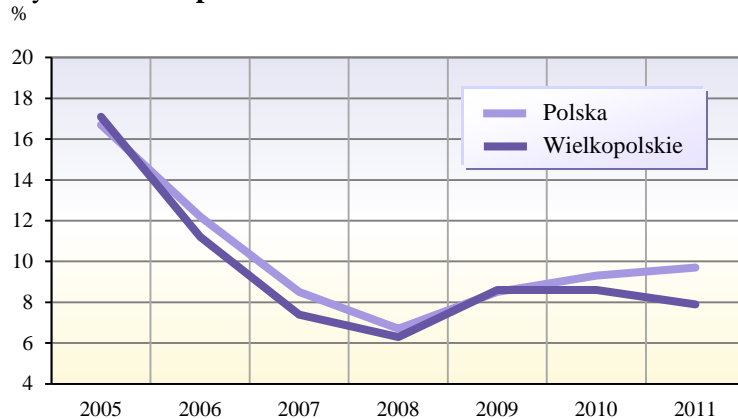

Stopa bezrobocia w IV kwartale 2011 r. w województwie wielkopolskim ukształtowała się na poziomie 7,9% i była o 1,8 pkt proc. niższa od wskaźnika ogólnokrajowego. W skali roku w województwie zmniejszyła się o 0,7 pkt proc. (w Polsce – wzrost o 0,4 pkt proc.), natomiast w odniesieniu do analogicznego okresu 2005 r. odnotowano spadek stopy bezrobo-

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

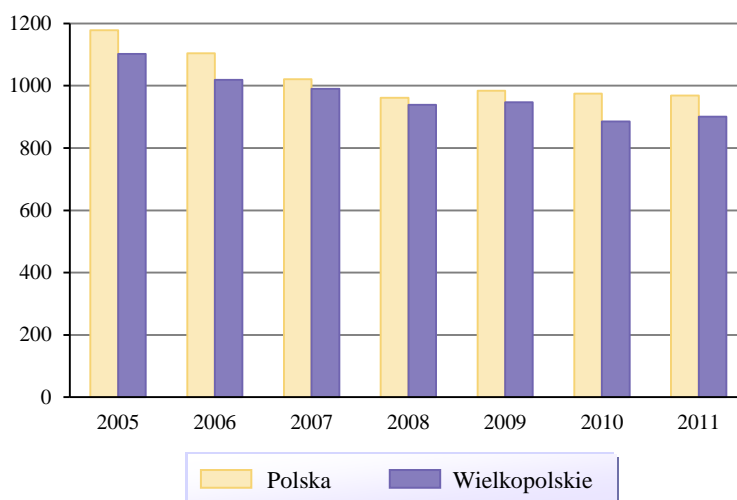
cia o 9,2 pkt proc. (w kraju – o 7,0 pkt proc.). W IV kwartale 2011 r. w województwie analizowany wskaźnik w przypadku mężczyzn wyniósł 5,9%, a wśród kobiet – 10,5%.

Wyk. 32. **Stopa bezrobocia w IV kwartale**

W IV kwartale 2011 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 1119 tys. osób i stanowiła 42,9% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej. Udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności kraju w tym wieku ukształtował się na poziomie 43,7%. W ciągu roku liczba nieaktywnych zawodowo w Wielkopolsce zwiększyła się o 1,1%, ale w stosunku do analogicznego okresu 2005 r. była niższa o 2,4%. W skali kraju w analogicznym okresie liczebność analizowanej populacji zmniejszyła się odpowiednio o 0,6% i 0,8%. Większość populacji osób nieaktywnych zawodowo w regionie tworzyły kobiety, których udział w IV kwartale 2011 r. wyniósł 63,8%.

Wyk. 33. **Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących w IV kwartale**

W IV kwartale 2011 r. na 1000 pracujących przypadało 900 osób bezrobotnych i biernych zawodowo. Rok wcześniej ten wskaźnik wynosił 886 osób, natomiast w analogicznym okresie 2005 r. – 1101 osób. Zarówno w IV kwartale 2011 r. jak i analogicznych okresach 2010 r. i 2005 r. w regionie na 1000 pracujących przypadało mniej osób pozostających bez pracy niż w skali kraju.

Dane prezentujące rynek pracy w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn statystyczny województwa wielkopolskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie wielkopolskim” – opracowanie sygnałne dostępne co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,

WYNAGRODZENIA

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r. w województwie wielkopolskim ukształtowało się na poziomie wyższym niż w roku poprzednim, a jego systematyczny wzrost notowano w kolejnych okresach narastających omawianego roku. W porównaniu z 2010 r. zwiększył się również czas przepracowany w sektorze przedsiębiorstw oraz średnie wynagrodzenie za godzinę pracy.

Tabl. 9. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw**

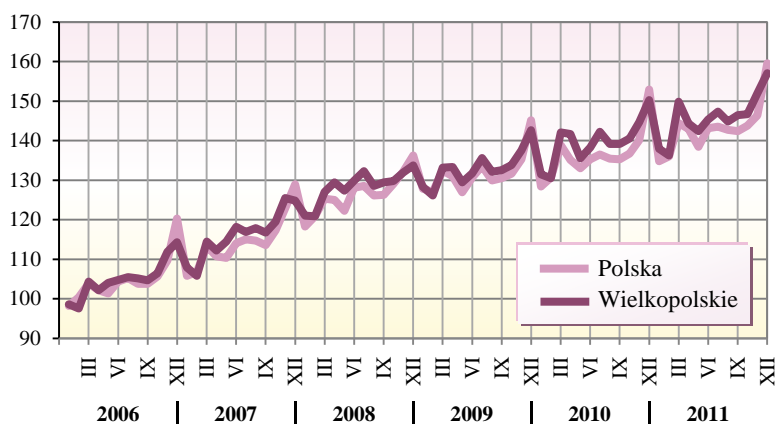
Wyszczególnienie	2005	2010	2011		
	w złotych			2005=100	2010=100
Polska	2502,79	3429,64	3604,02	144,0	105,1
Wielkopolskie	2245,10	3141,53	3291,06	146,6	104,8
Poznań	2703,63	3842,08	4031,58	149,2	104,9

W 2011 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 3291,06 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 4,8%. W kraju przeciętna płaca brutto wyniosła 3604,02 zł, co oznacza wzrost o 5,1% w odniesieniu do zanotowanej przed rokiem.

Przeciętne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

Wyk. 34. **Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**

Przeciętne miesięczne 2005 = 100

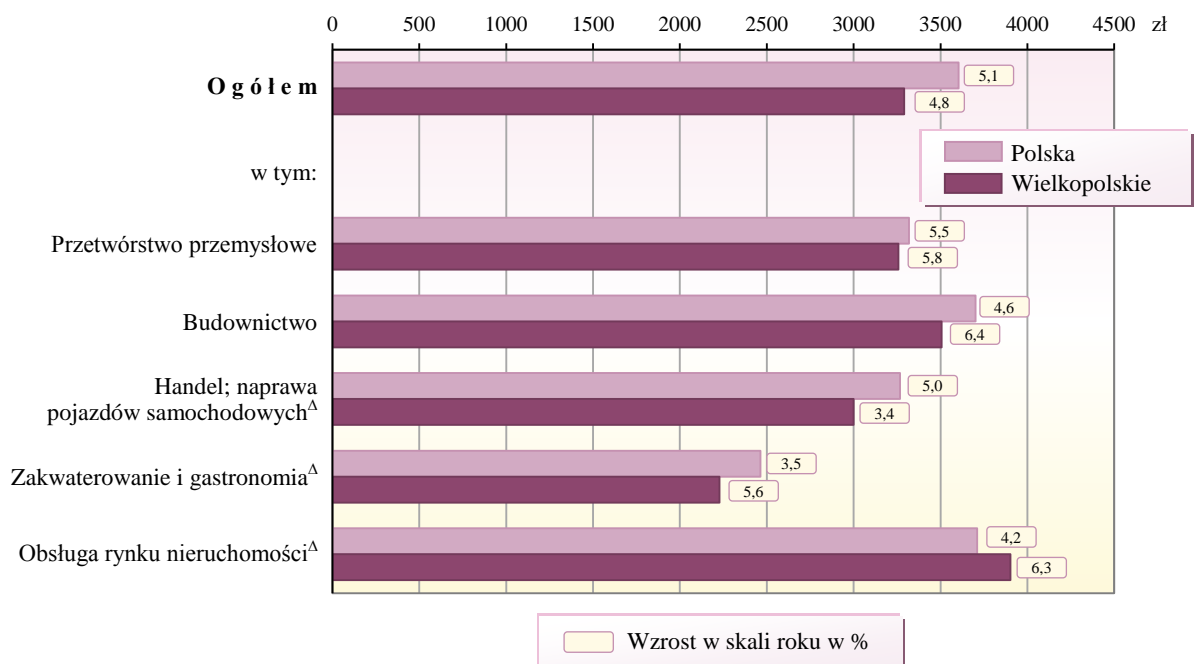
W województwie wielkopolskim w sektorze publicznym przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto osiągnęło wartość 4459,21 zł i zwiększyło się o 5,9% w stosunku do poprzedniego roku.

W sektorze prywatnym przeciętna płaca ukształtowała się na poziomie 3199,99 zł i była o 4,8% wyższa od zanotowanej w 2010 r.

Tabl. 10. **Dynamika przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim**

Sektory	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	104,6	104,8	104,8	105,0	105,0	105,1	105,1	104,8
w tym:								
Przemysł	107,2	106,2	106,2	106,3	104,1	105,1	105,4	105,4
w tym:								
przetwórstwo przemysłowe	105,8	106,2	106,2	106,2	104,9	105,6	105,8	105,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	104,4	102,9	103,8	103,4	100,9	101,9	100,3	101,1
Budownictwo	102,5	101,3	101,6	102,2	105,9	105,6	106,7	106,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	102,3	103,3	104,0	104,3	106,2	103,8	103,5	103,4
Transport i gospodarka magazynowa	100,4	102,5	102,9	104,7	105,2	103,3	103,6	100,9
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	102,6	103,2	104,3	104,9	110,0	107,9	107,1	105,6
Informacja i komunikacja	99,0	99,2	103,5	105,9	100,3	124,2	113,0	106,5
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	102,7	104,2	103,6	102,4	104,3	103,4	104,8	106,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	106,8	105,4	104,1	101,8	102,1	104,1	105,0	107,1

Wyk. 35. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r.**

W stosunku do poprzedniego roku wzrost wynagrodzeń wystąpił we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw w regionie, przy czym najwyższy notowano w: pozostałej działalności usługowej (o 9,4%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 7,1%), górnictwie i wydobywaniu (o 6,6%), a także informacji i komunikacji (o 6,5%).

W omawianym okresie najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w województwie wielkopolskim zanotowano w sekcjach: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz górnictwie i wydobywaniu; przekroczyły one, odpowiednio o: 82,3% i 59,1% średnią płacę w sektorze przedsiębiorstw w regionie. Najniższe wynagrodzenia zaobserwowano natomiast w administrowaniu i działalności wspierającej oraz zakwaterowaniu i gastronomii (odpowiednio o 35,9% i 32,3% mniejsze od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie).

W 2011 r. w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie przepracowano łącznie 1062,0 mln godzin, tj. o 5,3% więcej niż przed rokiem. Przepracowany czas zmniejszył się o 2,6% w sektorze publicznym, natomiast w sektorze prywatnym wzrósł o 5,9%. Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach przetwórstwo przemysłowe – 482,6 mln (45,4%) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych – 267,6 mln (25,2%), zaś najmniej w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie – 5,5 mln (0,5%) oraz pozostałej działalności usługowej – 5,9 mln (0,6%).

Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r. wyniósł 149 godzin.

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe w tym okresie ukształtowało się na poziomie 22,09 zł, przy czym w sektorze publicznym osiągnęło wartość 30,87 zł, zaś w sektorze prywatnym – 21,43 zł. W porównaniu z 2010 r. zaobserwowano wzrost wynagrodzenia za godzinę pracy o 4,3% (w sektorze publicznym – o 8,5%, a w prywatnym – o 4,1%). Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymali zatrudnieni w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 42,15 zł, a najniższe w sekcji administrowanie i działalność wspierająca – 13,37 zł.

Dane prezentujące przeciętne wynagrodzenia brutto w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
  - „Biuletyn statystyczny województwa wielkopolskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.
-

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W województwie wielkopolskim w 2011 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów ukształtowała się na poziomie niższym niż przed rokiem. Zmniejszenie liczby świadczeniobiorców było wynikiem systematycznego spadku w kolejnych okresach narastających omawianego roku. Na kierunek zmian zachodzących w całej populacji emerytów i rencistów w skali roku miała wpływ malejąca zbiorowość rolników indywidualnych, a także zmniejszająca się liczba świadczeniobiorców ZUS.

W analizowanym roku odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane przez ZUS, niż wypłacane rolnikom indywidualnym.

W 2011 r. w Wielkopolsce przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 760,0 tys. osób i była niższa od notowanej przed rokiem (o 6,8 tys. osób, tj. o 0,9%), ale wyższa niż w 2006 r. (o 2,4 tys. osób, tj. o 0,3%). Większe zmiany w tym zakresie stwierdzono w skali kraju – w omawianym roku świadczenia wypłacano przeciętnie 8740,8 tys. osób, czyli o 1,4% mniej niż w roku poprzednim.

Tabl. 11. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2006	2010	2011		
	w liczbach bezwzględnych		2006=100	2010=100	
POLSKA					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów pobierających w tys.	8803,2	8866,0	8740,8	99,3	98,6
świadczenia wypłacane przez ZUS ^a	7217,4	7491,4	7414,2	102,7	99,0
rolników indywidualnych	1586,0	1374,6	1326,6	83,6	96,5
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS ^a w zł	1214,75	1588,95	1669,22	137,4	105,1
w tym emerytura	1310,75	1698,35	1783,06	136,0	105,0
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	802,52	954,68	986,24	122,9	103,3
w tym emerytura	841,06	996,18	1028,51	122,3	103,2

^a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w województwie.

Tabl. 11. Świadczenia społeczne (dok.)

Wyszczególnienie	2006	2010	2011		
	w liczbach bezwzględnych		2006=100	2010=100	
WIELKOPOLSKIE					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	757,6	766,8	760,0	100,3	99,1
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	617,3	640,6	636,9	103,2	99,4
rolników indywidualnych	140,3	126,2	123,0	87,7	97,5
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1149,42	1514,25	1591,83	138,5	105,1
w tym emerytura	1272,96	1655,39	1736,96	136,5	104,9
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	803,14	946,32	975,92	121,5	103,1
w tym emerytura	857,95	1001,97	1031,38	120,2	102,9

W 2011 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w województwie w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 8,7% i był o 0,1 pkt. proc. większy niż przed rokiem. Świadczeniobiorcy ZUS z terenu województwa wielkopolskiego stanowili 8,6% całej populacji, a biorąc pod uwagę liczbę wypłat z KRUS w 2011 r. województwo znalazło się na trzeciej pozycji (z udziałem 9,3%).

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa).

W 2011 r. emerytury i renty z ZUS otrzymywało 636,9 tys. osób, tj. o 0,6% mniej niż przed rokiem, ale więcej o 3,2% w stosunku do 2006 r. Liczba emerytów w Wielkopolsce wzrosła o 0,4% w stosunku do 2010 r. W porównaniu z rokiem poprzednim nie uległa istotnej zmianie liczba osób pobierających renty rodzinne (o 0,3% mniej), zmniejszyła się natomiast przeciętna liczba

rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 3,7%). W 2010 r. największą grupę świadczeniobiorców ZUS stanowili emeryci (61,7% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierający renty rodzinne (18,3%).

Tabl. 12. Świadczenia społeczne w województwie wielkopolskim

Wyszczególnienie	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	770,2	769,2	768,1	766,8	762,8	761,7	761,3	760,0
analogiczny okres poprzedniego roku=100	99,2	99,0	98,9	98,8	99,0	99,0	99,1	99,1

Tabl. 12. Świadczenia społeczne w województwie wielkopolskim (dok.)

Wyszczególnienie	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. (dok.)								
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	642,7	642,1	641,4	640,6	638,7	638,0	637,9	636,9
analogiczny okres poprzedniego roku=100	99,6	99,4	99,2	99,1	99,4	99,4	99,5	99,4
rolników indywidualnych	127,5	127,1	126,7	126,2	124,1	123,7	123,4	123,0
analogiczny okres poprzedniego roku=100	97,1	97,2	97,2	97,3	97,3	97,3	97,4	97,5
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:								
wypłacana przez ZUS	1470,31	1496,59	1507,12	1514,25	1556,65	1578,81	1586,19	1591,83
analogiczny okres poprzedniego roku=100	107,7	106,9	106,8	106,8	105,9	105,5	105,2	105,1
rolników indywidualnych	926,80	940,06	944,13	946,32	961,39	971,17	974,13	975,62
analogiczny okres poprzedniego roku=100	105,2	104,7	104,5	104,4	103,7	103,3	103,2	103,1

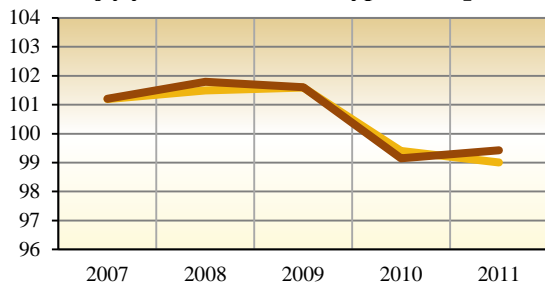
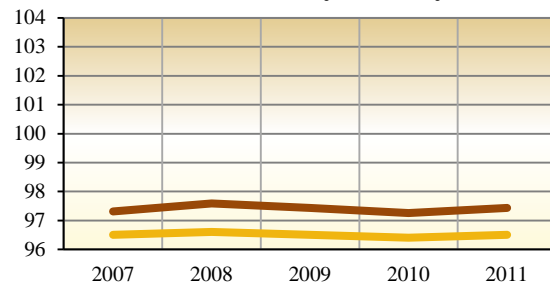
Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Odmienne kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych – w przypadku wszystkich kategorii zanotowano zmniejszenie zbiorowości świadczeniobiorców w porównaniu z 2010 r.

Emerytury i renty rolnicze w 2011 r. pobierało 123,0 tys. osób (o 2,5% mniej niż w roku 2010 i o 12,3% mniej w stosunku do 2006 r.). W ciągu ostatniego roku największy spadek (o 3,7%) zaobserwowano w przypadku osób otrzymujących renty z tytułu niezdolności do pracy, w mniejszym stopniu zmalała zbiorowość osób korzystających z rent rodzinnych – o 1,5%. Wśród świadczeniobiorców KRUS, podobnie jak w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS, dominowali emeryci, przy czym ich odsetek wyniósł 75,2%. Najniższy udział miały natomiast osoby pobierające renty rodzinne, które stanowiły 3,7% ogółu świadczeniobiorców KRUS.

Wyk. 36. **Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów**

Rok poprzedni = 100

Pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS**Rolników indywidualnych**

— Polska — Wielkopolskie

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

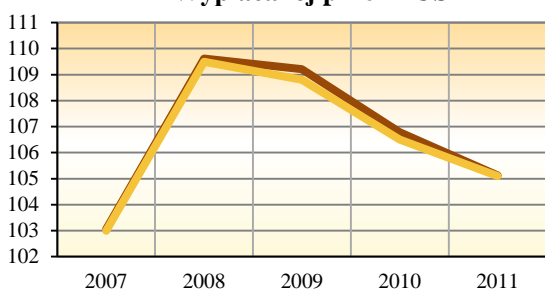
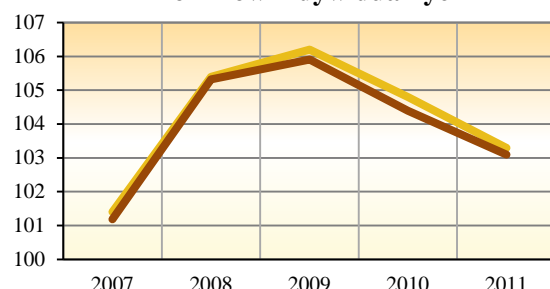
W województwie w 2011 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 1591,83 zł i była wyższa, podobnie jak w kraju, o 5,1% niż przed rokiem. To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 975,92 zł i zwiększyło się o 3,1% w ciągu roku.

Tendencję wzrostową obserwowano w przypadku wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie, jak i w kraju. Szybciej rosła przeciętna emerytura i renta wypłacana przez ZUS niż to samo świadczenie z KRUS. W ostatnim roku różnica wyniosła 2 pkt proc. w województwie i 1,8 pkt proc. w kraju. Rozpatrując zaś poszczególne kategorie świadczeń, największy wzrost w ciągu ostatniego roku odnotowano w województwie w przypadku renty niezdolności do pracy wypłacanej przez ZUS (o 5,3%), a w kraju – emerytury wypłacanej przez ZUS (o 5,0%).

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Wyk. 37. **Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**

Rok poprzedni = 100

Wypłacanej przez ZUS**Rolników indywidualnych**

— Polska — Wielkopolskie

W 2011 r. wysokość świadczeń w województwie wielkopolskim kształtowała się poniżej średniej krajowej. Pod względem przeciętnej emerytury i renty z ZUS, województwo plasowało się na ósmym miejscu w kraju, a analogiczne świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych, podobnie jak rok wcześniej, było na dziesiątej lokacie wśród województw. W przypadku wypłat realizowanych przez KRUS, na koniec 2011 r. odchylenia od średniej krajowej w poszczególnych kategoriach świadczeń wahały się od -5,3% przy rentach rodzinnych do 0,3% w przypadku emerytur, natomiast w przypadku wypłat z ZUS, emerytury były niższe od średniej krajowej o 2,6%, a renty z tytułu niezdolności do pracy – o 5,3%.

Dane prezentujące świadczenia społeczne w województwie wielkopolskim znajdują się w publikacji pt. „Biuletyn statystyczny województwa wielkopolskiego”, który co kwartał dostępny jest w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

CENY

W województwie wielkopolskim w 2011 r. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku był szybszy od notowanego odpowiednio w 2010 r. Ceny konsumpcyjne zwiększyły się w porównaniu z rokiem poprzednim w większym stopniu niż w skali kraju. Podobnie jak w Polsce, wzrost cen wystąpił w większości grup towarów i usług, a najwyższy odnotowano w zakresie transportu, żywności i napojów bezalkoholowych oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem.

Podstawę do opracowania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie wielkopolskim w 2011 r. w odniesieniu do roku poprzedniego wzrosły o 4,7% (wobec wzrostu o 4,3% średnio dla Polski). W województwie najbardziej zdrożały towary i usługi związane z transportem (o 10,1%), żywność i napoje bezalkoholowe (o 5,5%) oraz towary i usługi związane z mieszkaniem (o 5,5%). Mniej niż w poprzednim roku pła-

cono za odzież i obuwie (o 0,5%). Podobne tendencje obserwowano w skali kraju, gdzie zanotowano jednak nieco większy spadek cen odzieży i obuwia oraz mniejszy wzrost w sektorze związanym z transportem.

Tabl. 13. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**

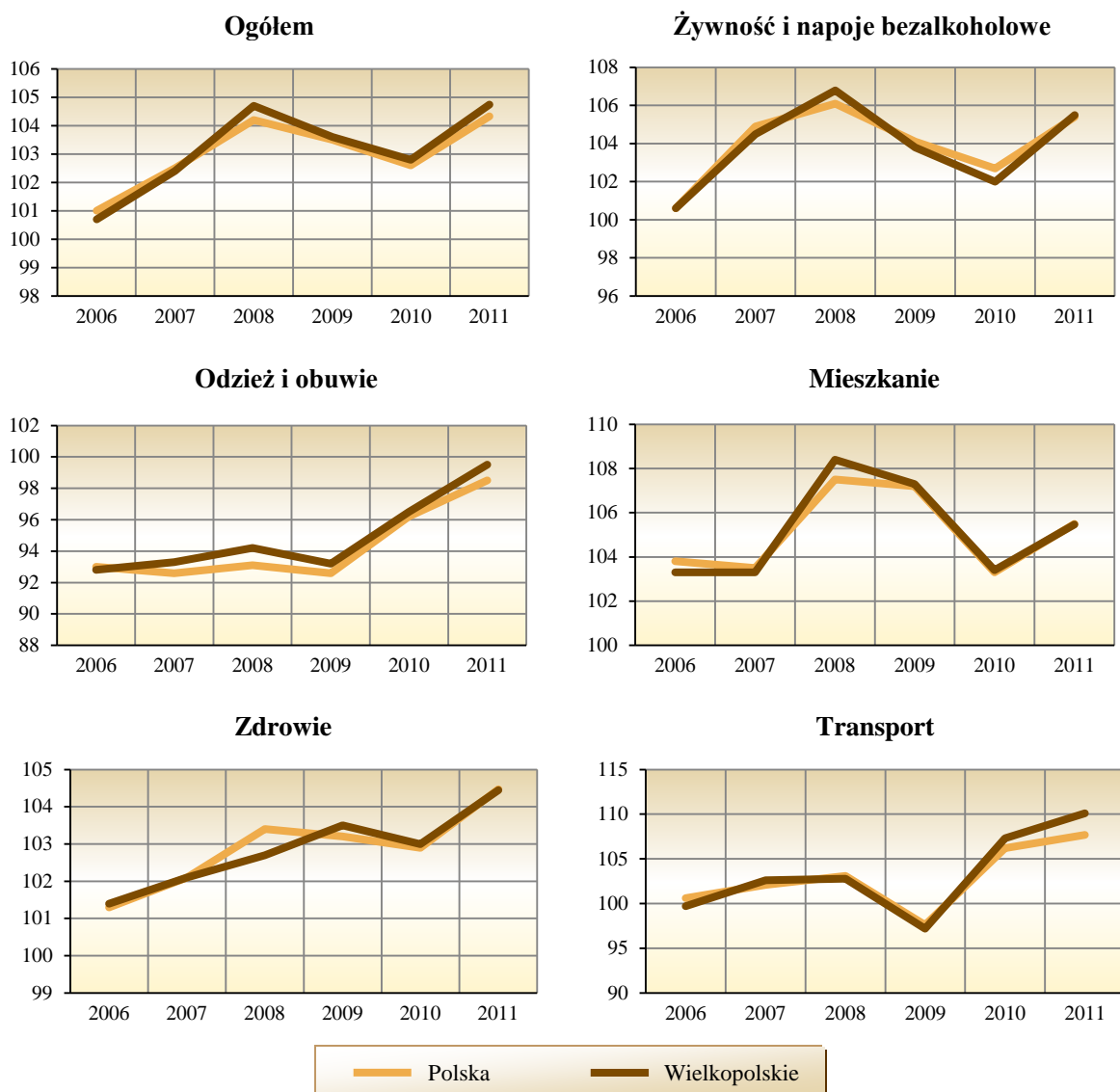
Wyszczególnienie	2005	2010	2011
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	102,1	102,6	104,3
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,1	102,7	105,4
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,7	105,3	103,7
Odzież i obuwie	94,6	96,2	98,5
Mieszkanie	103,3	103,3	105,5
Zdrowie	102,6	102,9	104,5
Transport	104,9	106,2	107,7
Rekreacja i kultura	100,6	99,7	100,5
Edukacja	103,2	102,7	103,4

Tabl. 13. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (dok.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
	rok poprzedni = 100		
WIELKOPOLSKA			
Ogółem	102,1	102,8	104,7
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,6	102,0	105,5
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	103,2	106,2	104,3
Odzież i obuwie	94,4	96,5	99,5
Mieszkanie	103,3	103,4	105,5
Zdrowie	102,1	103,0	104,4
Transport	106,6	107,3	110,1
Rekreacja i kultura	100,3	101,4	100,8
Edukacja	103,0	104,8	104,3

Wyk. 38. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych

Rok poprzedni = 100

W 2011 r. największy wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego wystąpił w IV kwartale (5,1%), w tym najbardziej zdrożały towary i usługi związane z transportem (o 12,8%), których ceny utrzymywały tendencję wzrostową przez wszystkie kwartały. Spadek cen w 2011 r., za wyjątkiem II kwartału, zaobserwowano w grupie artykułów związanych z odzieżą i obuwem. W II kwartale notowano najwyższy w ciągu roku wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych (o 7,4%).

Tabl. 14. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie wielkopolskim**

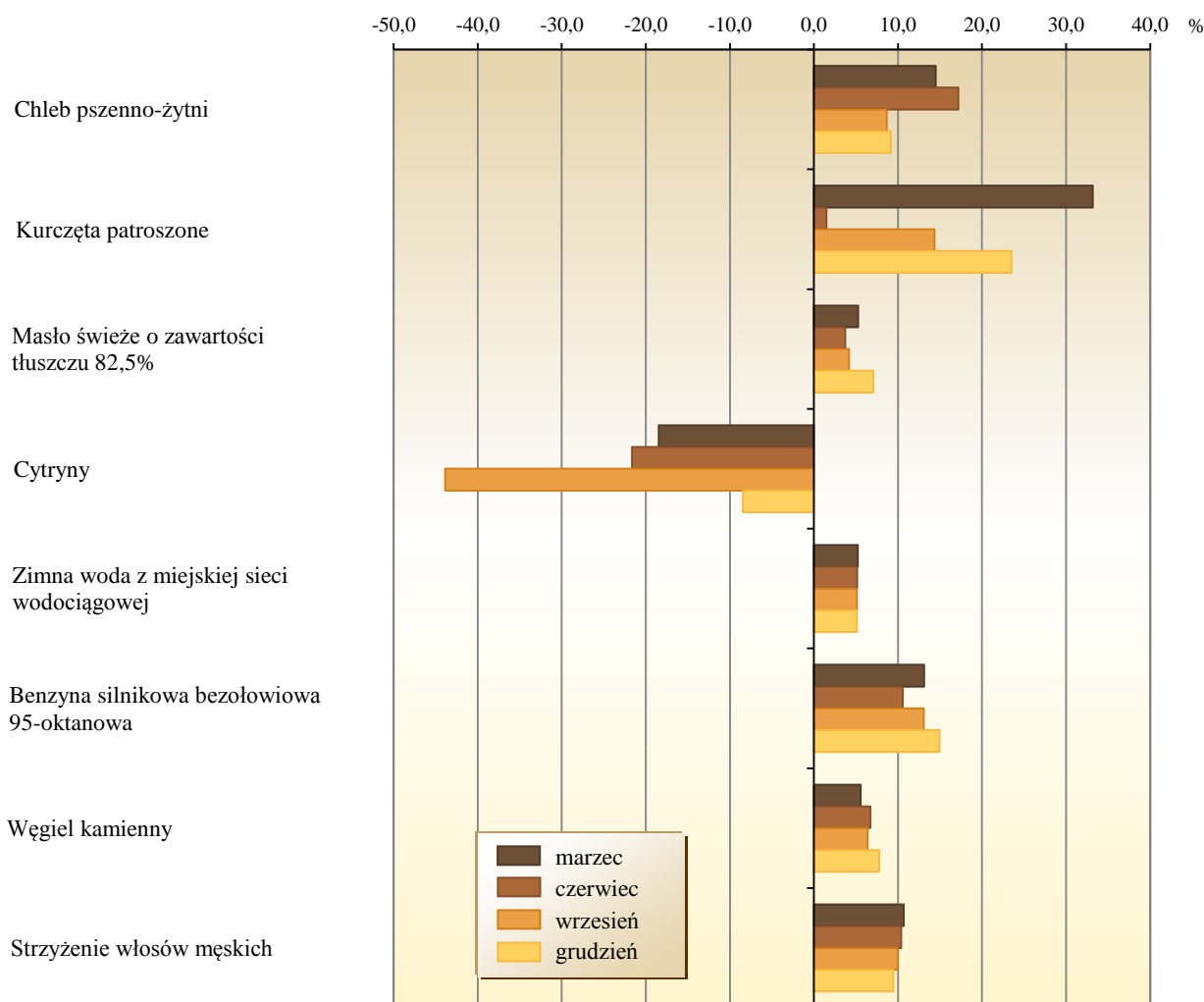
Wyszczególnienie	2010				2011			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	103,2	102,6	102,4	103,1	104,3	104,9	104,5	105,1
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,3	100,4	102,3	104,0	105,5	107,4	104,6	104,7
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	108,0	108,3	104,0	104,9	105,2	103,7	104,6	103,7
Odzież i obuwie	95,4	95,8	97,1	97,6	97,6	100,8	99,7	99,9
Mieszkanie	103,3	103,2	103,2	103,6	105,0	105,1	105,8	106,1
Zdrowie	103,0	103,1	103,0	102,8	103,8	104,0	104,0	105,9
Transport	111,8	108,6	103,6	105,8	109,1	109,1	109,4	112,8
Rekreacja i kultura	102,6	101,7	101,0	100,5	100,7	100,5	100,6	101,3
Edukacja	104,0	104,7	107,3	103,3	103,6	103,7	105,2	104,6

W grudniu 2011 r. w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego największe zmiany cen wystąpiły w grupie artykułów żywnościowych. W województwie wielkopolskim najbardziej podrożał cukier (o 36,1%), kurczęta patroszone (o 23,5%), mięso wieprzowe z kością (o 14,7%) oraz chleb pszenno-żytni (o 9,1%). Zdecydowanie mniej płacono natomiast za ziemniaki (o 49,3%), cebulę (o 32,6%) i cytryny (o 8,5%).

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów żywnościowych były notowania cen prowadzone przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były trzy razy w miesiącu.

W grupie artykułów nieżywnościowych najbardziej wzrosły ceny benzyny silnikowej bezołowiowej 95-oktanowej (o 14,9%), normalnego biletu jednorazowego na przejazd autobusem miejskim (o 10,6%), strzyżenia włosów męskich (o 9,5%), węgla kamiennego (o 7,8%) oraz biletu normalnego do kina (o 7,0%). Z kolei spadek zanotowała cena dwuczęściowego garnituru męskiego z elanowej (o 1,0%).

Wyk. 39. **Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie wielkopolskim w 2011 r.**

Tabl. 15. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu**

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	
	w złotych			2010 = 100
POLSKA				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,33	2,08	2,25	108,2
Kurczęta patroszone – za 1 kg	4,63	5,96	7,12	119,5
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,07	13,68	15,34	112,1
Szynka wieprzowa gotowana – za 1kg	19,67	21,65	22,95	106,0
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5% – za 1 l	2,45	2,67	2,78	104,1
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	3,10	4,27	4,63	108,4
Cebula – za 1 kg	1,20	2,25	1,40	62,2
Ziemniaki – za 1 kg	0,89	1,43	0,74	51,7

Tabl. 15. Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu (dok.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	
	w złotych			2010 = 100
POLSKA (dok.)				
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,03	2,94	3,95	134,4
Sok jabłkowy – za 1 l	2,83	3,64	3,73	102,5
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowełny – za 1 kpl.	458,31	467,17	484,87	103,8
Półbuty skórzane męskie na podszwie nie- skórzanej – za 1 parę	146,77	164,09	172,72	105,3
Proszek do prania – za 400 g	.	4,43	4,46	100,7
Ciepła woda – za 1 m ³	14,10	17,89	18,61	104,0
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	1,94	2,23	2,46	110,3
Bilet normalny do kina	12,72	15,23	15,89	104,3
Wizyta u lekarza specjalisty II stopnia	51,31	69,63	74,13	106,5
WIELKOPOLSKA				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,28	2,08	2,27	109,1
Kurczęta patroszone – za 1 kg	4,54	5,66	6,99	123,5
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	12,09	12,87	14,76	114,7
Szynka wieprzowa gotowana – za 1kg	19,68	20,85	22,60	108,4
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5% – za 1 l	2,39	2,58	2,62	101,6
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	3,03	4,11	4,40	107,1
Cebula – za 1 kg	1,19	2,15	1,45	67,4
Ziemniaki – za 1 kg	0,83	1,36	0,69	50,7
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,00	2,94	4,00	136,1
Sok jabłkowy – za 1 l	2,78	3,69	3,85	104,3
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowełny – za 1 kpl.	438,32	435,53	431,12	99,0
Półbuty skórzane męskie na podszwie nie- skórzanej – za 1 parę	144,63	162,05	170,39	105,1
Proszek do prania – za 400 g	.	4,40	4,48	101,8
Ciepła woda – za 1 m ³	13,76	17,07	17,94	105,1
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	2,00	2,36	2,61	110,6
Bilet normalny do kina	12,30	14,22	15,22	107,0
Wizyta u lekarza specjalisty II stopnia	53,67	77,11	81,05	105,1

Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn statystyczny województwa wielkopolskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

ROLNICTWO

■ WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE

Zmienne warunki agrotechniczne jesienią 2010 r. utrudniały przygotowanie pól pod zasiewy ozimin. Druga połowa sierpnia i wrzesień były bardzo wilgotne. Deszcze opóźniały prace polowe – orki przedsiewne i siewy ozimin, uniemożliwiając wjazd maszynom na podmokłe pola. Siewy rzepaku ozimego przesunęły się o około 1-2 tygodni po optymalnych terminach agrotechnicznych. Podobne przesunięcie dotyczyło siewu zbóż ozimych. Niskie temperatury w październiku opóźniły wschody i rozwój ozimin. W pierwszej i drugiej dekadzie listopada wysoka, jak na tę porę roku, temperatura powietrza i dobre uwilgotnienie gleby stwarzały dobre warunki do wzrostu i rozwoju roślin, zwłaszcza na plantacjach zasianych z opóźnieniem. Pod koniec listopada w ciągu dnia temperatura spadła do -10°C , a pola pokryła warstwa śniegu. Rośliny weszły w stan zimowego spoczynku. Zima była długa z dużymi wahaniami temperatury. W pierwszej połowie stycznia 2011 r. znaczne spadki temperatury dochodzące do -20°C nie spowodowały uszkodzeń roślin dzięki zalegającej na polach pokrywie śnieżnej. Jednak począwszy od drugiej dekady stycznia do pierwszej dekady lutego dodatnie temperatury w ciągu dnia, a nocą znaczne spadki poniżej zera, zakłóciły zimową przerwę w wegetacji, powodując rozhartowanie ozimin. Ponadto topniejący śnieg w ciągu dnia tworzył zastoiska wody, które zamarzając nocą powodowały tworzenie się skorupy lodowej na powierzchni gruntu i uszkodzenie roślin, zwłaszcza rzepaku. Na polach pozbawionych okrywy śnieżnej silne i porywiste wiatry powodowały wysmalanie roślin. Dopiero w ostatnich dniach marca wystąpiły temperatury dodatnie w dzień i w nocy. Nastąpiło ruszenie wegetacji roślin ozimych i na użytkach zielonych. Rolnicy przystąpili do wiosennych prac polowych. Siewy zbóż jarych rozpoczęto w pierwszej dekadzie kwietnia, a do wysiewu buraków cukrowych i sadzenia ziemniaków powszechnie przystąpiono w drugiej dekadzie miesiąca. Na plantacjach przerzedzonych poprzez zastoiska wody rolnicy dokonywali przesiewów, bądź je likwidowali. Pod koniec kwietnia nastąpiło strzelanie w źdźbło żyta, pszenżyta i traw łąkowych. Niedostatek opadów w kwietniu rekompensowały pozimowe zapasy wilgoci w glebie. W pierwszej dekadzie maja roślinom zaczęła doskwierać susza glebowa. W tym okresie wystąpiły duże wahania temperatury. Nocne przymrozki do -7°C spowodowały miejscami znaczne uszkodzenia upraw rolnych, warzyw gruntowych i sadowniczych. Wzrost roślin został przyhamowany, ale nie trwało to zbyt długo i rośliny zregenerowały się. Jednak na niektórych plantacjach najbardziej uszkodzonych ponownie wystąpiła konieczność dokonania przesiewów roślin. W połowie maja nastąpiło gwałtowne ocieplenie z temperaturami dochodzącymi do 30°C , utrzymującymi się do końca drugiej dekady czerwca. Tylko niewielkie, lokalne opady deszczu w tym okresie nie zaspakajały potrzeb roślin. Powszechnie wystąpiła susza glebowa. Na przełomie maja i czerwca lokalnie przystąpiono do zbioru pierwszego pokosu siana łąkowego. Na początku miesiąca zboża zakończyły kwitnienie, a pod koniec weszły w fazę dojrzewania. Natomiast zboża jare w wyniku wiosennej suszy częściowo zaczęły przedwcześnie zasychać i miały utrudnione kłoszenie. Ich stan był gorszy niż przed rokiem. Planta-

cje rzepaków były niskie i słabo rozgałęzione, często zaatakowane przez szkodniki. W trzeciej dekadzie czerwca rozpoczęto zbiory jęczmienia ozimego, a zbiory dwufazowe rzepaku na początku pierwszej dekady lipca, ale żniwa zostały przerwane ze względu na pogorszenie się warunków atmosferycznych. Nadal było ciepło, jednak częste, obfite i momentami ulewne deszcze często uniemożliwiały wjazd sprzętu na pola i zakłócały przebieg żniw, sianokosów oraz wykopek bardzo wczesnych i wczesnych odmian ziemniaków. Podobne warunki utrzymywały się również w sierpniu. Wysoka wilgotność powietrza powodowała porażenie kłosów przez choroby grzybowe, porastanie kłosów, głównie żyta i pszenżyta oraz porastanie nowymi pędami przedwcześnie zaschniętych łańców zbóż jarych. Generalnie nie zaobserwowano wylegania roślin, gdyż były niezbyt wyrosnięte. Na glebach słabych do zbioru zbóż ozimych i jarych przystąpiono w trzeciej dekadzie lipca. Nasilenie zbiorów nastąpiło w sierpniu. Zbiory rzepaku również przedłużyły się i trwały do końca pierwszej dekady sierpnia. Zebrane ziarno zarówno zbóż jak i rzepaku było bardzo drobne z dużymi domieszkami niedojrzałych nasion i przeważnie wymagało dosuszania. Natomiast w okresie letnim znacznie poprawił się stan roślin okopowych, pastewnych i warzyw. Jednak ulewne deszcze często uniemożliwiały zastosowanie należytej ochrony upraw przed szkodnikami i chorobami, co skutkowało porażeniem roślin, a także wtórnym zachwaszczeniem.

We wrześniu i październiku ciepła i słoneczna pogoda stwarzała dobre warunki dla przeprowadzenia zbioru upraw, zwłaszcza okopowych i pastewnych. Natomiast niedobór opadów pogłębiał przesuszenie wierzchniej warstwy gleby, utrudniając wykonywanie jesiennych prac polowych – orek przed-siewnych i siewów roślin ozimych, a także wschody i rozwój ozimin.

Wykopki ziemniaków jadalnych zakończono pod koniec września, a przemysłowych w trzeciej dekadzie października. Zbiory ziemniaków przebiegały sprawnie. Plony ziemniaków były dość wysokie, ale jakość bulw była zróżnicowana. Do zbioru buraków cukrowych przystąpiono w pierwszej dekadzie września, a zakończono w drugiej dekadzie listopada. Korzystny przebieg pogody pod koniec wegetacji przyczynił się do uzyskania wysokich plonów i zawartości cukru.

Tabl. 16. Wybrane dane dotyczące rolnictwa

Wyszczególnienie	2005	2007	2010	2011
POLSKA				
Plony z 1 ha w dt:				
zboża podstawowe z mieszankami				
zbożowymi	31,5	31,6	34,9	32,9
rzepak i rzepik	26,3	26,7	23,6	22,4
ziemniaki	176	207	211	230
buraki cukrowe	416	513	483	556
Pogłowie zwierząt gospodarskich na 100 ha				
użytków rolnych (stan w czerwcu) w szt.:				
bydło	34,5	35,2	37,2 ^a	37,3
trzoda chlewna	113,9 ^b	112,1 ^b	98,5 ^a	87,5 ^b
owce	2,0	2,1	1,7 ^a	1,6
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	845,1	822,6	1000,0 ^a	825,9
Przeciętne ceny skupu w zł:				
ziarno pszenicy za 1 dt	36,69	70,68	59,84	81,99
ziarno żyta za 1 dt	27,64	60,21	42,12	74,24
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	37,05	40,67	50,86	49,57
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,05	3,94	4,56	5,58
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,82	3,46	3,89	4,52
mleko krowie za 1 l	0,93	1,07	1,07	1,21
Ceny na targowiskach w zł:				
ziarno pszenicy za 1 dt	45,49	76,01	64,91	95,51
ziarno żyta za 1 dt	34,67	66,06	48,58	78,79
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	52,87	98,34	98,51	111,47
prosię na chów za 1 szt.	131,00	83,21	130,20	121,13
Pogłowie bydła (stan w czerwcu) w szt.	5483290	5696186	5760585 ^a	5761878
w tym krowy	2794968	2786703	2657365 ^a	2625959
Pogłowie trzody chlewnej (stan w końcu				
lipca) w szt.	18112379	18128509	15278051 ^a	13508654
w tym lochy	1813186	1767362	1426575 ^a	1177263
Pogłowie owiec (stan w czerwcu) w szt.	315963	331919	267732 ^a	250966
Pogłowie drobiu w wieku powyżej				
2 tygodni (stan w czerwcu) w szt.	152798831	150620259	176488115 ^a	143557342
Skup zbóż podstawowych konsumpcyjnych				
i paszowych (łącznie z mieszankami				
zbożowymi, bez ziarna siewnego) w t	6841306	5648256	8221229	7637142

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Stan w końcu lipca.

Tabl. 16. Wybrane dane dotyczące rolnictwa (cd.)

Wyszczególnienie	2005	2007	2010	2011
Skup żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso w t	2712956	2990486	3161828	3270519 ^b
Skup ziemniaków w t	1075290	1123197	1143403	1274973
Skup mleka w tys. l	8583840	8379859	8760957	9042773
Przeciętna cena skupu żywca rzeźnego drobiowego za 1 kg w zł	3,14	3,52	3,44	4,08
WIELKOPOLSKA				
Plony z 1 ha w dt:				
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	34,5	34,3	37,3	32,9
rzepak i rzepik	30,5	28,5	24,4	20,2
ziemniaki	180	225	231	253
buraki cukrowe	437	510	490	565
Pogłowie zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych (stan w czerwcu) w szt.:				
bydło	40,9	42,4	47,0 ^a	47,8
trzoda chlewna	273,7 ^b	289,9 ^b	250,2 ^a	237,4 ^b
owce	2,3	2,6	1,4 ^a	1,3
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	1693,6	1655,0	1605,3 ^a	1443,7
Przeciętne ceny skupu w zł:				
ziarno pszenicy za 1 dt	38,01	72,17	59,94	82,33
ziarno żyta za 1 dt	28,39	58,54	43,25	72,35
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	45,05	49,60	64,01	64,00
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,03	3,96	4,78	6,03
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,82	3,43	3,85	4,53
mleko krowie za 1 l	0,94	1,06	1,05	1,19
Ceny na targowiskach w zł:				
ziarno pszenicy za 1 dt	47,04	79,06	64,11	98,22
ziarno żyta za 1 dt	35,79	69,33	47,47	80,76
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	54,87	111,25	94,78	118,11
prosię na chów za 1 szt.	137,43	78,34	125,11	112,91
Pogłowie bydła (stan w czerwcu) w szt.	719490	771464	844289 ^a	856563
w tym krowy	285417	290902	304467 ^a	297216
Pogłowie trzody chlewnej (stan w końcu lipca) w szt.	4818453	5270203	4819561 ^a	4255388
w tym lochy	458305	462489	383753 ^a	337711
Pogłowie owiec (stan w czerwcu) w szt.	40038	46897	25192 ^a	23860

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Stan w końcu lipca.

Tabl. 16. Wybrane dane dotyczące rolnictwa (dok.)

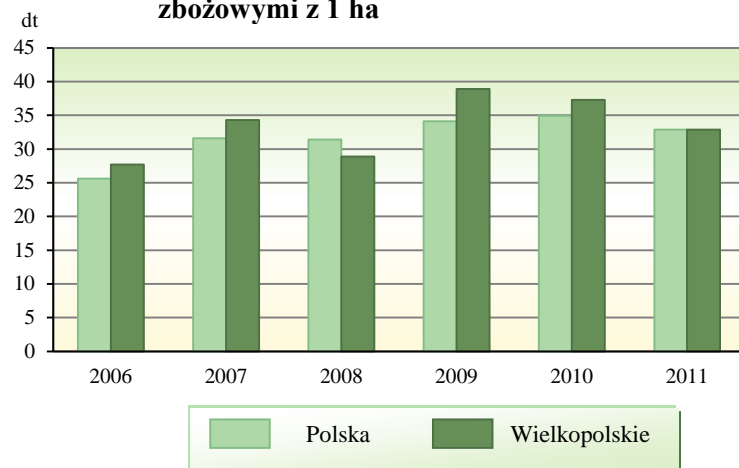
Wyszczególnienie	2005	2007	2010	2011
WIELKOPOLSKA				
Pogłowie drobiu w wieku powyżej 2 tygodni (stan w czerwcu) w szt.	32240539	32925926	32257193 ^a	28356135
Skup zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) w t	729988	548049	1183050	1007512
Skup żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso w t	644984	724276	698975	698704 ^c
Skup ziemniaków w t	216213	229054	223630	280724
Skup mleka w tys. l	1102870	1100865	1245260	1308956
Przeciętna cena skupu żywca rzeźnego drobiowego za 1 kg w zł	3,06	3,41	3,37	3,94

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Stan w końcu lipca. ^c Dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę wskaźnika do przeliczeń bydła w wadze żywej na mięso.

▪ PRODUKCJA ROŚLINNA

W 2011 r. w województwie wielkopolskim, w wyniku nieznacznego zwiększenia powierzchni uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi i ich znacznie niższej wydajności z jednostki powierzchni uzyskano produkcję mniejszą niż przed rokiem. Podobnie zbiory rzepaku i rzepiku w omawianym roku były niższe niż rok wcześniej. O niższym poziomie produkcji rzepaku i rzepiku zdecydowała mniejsza powierzchnia uprawy oraz plonowanie gorsze niż w 2010 r. Wzrost zbiorów ziemniaków wynikał z ich lepszego plonowania oraz zwiększenia areału uprawy w odniesieniu do roku poprzedniego.

Wyk. 40. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha

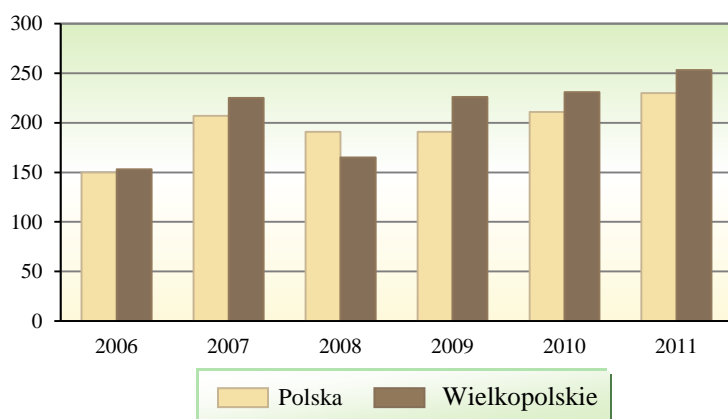
Powierzchnia zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w czerwcu 2011 r. wyniosła 1023,8 tys. ha i była o 1,0% większa niż w roku poprzednim, i o 2,9% większa w porównaniu z notowaną w 2005 r. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2011 r. osiągnęły poziom 32,9 dt z ha

i zmniejszyły się w stosunku do uzyskanych w roku poprzednim i 2005 r., odpowiednio o 11,8% i o 4,6%. W 2011 r. plony uzyskane w Wielkopolsce osiągnęły średni poziom w kraju. W omawianym roku zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w województwie oszacowano na 3365,0 tys. ton, czyli o 11,0% mniej niż przed rokiem i o 7,5% mniej niż w 2005 r.

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2011 r. wynosiła 127,5 tys. ha i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 7,7%, a w stosunku do 2005 r. wzrosła o 77,1%. W omawianym roku plony wyniosły 20,2 dt z ha i w odniesieniu do średnich plonów w kraju były niższe o 9,8%. W porównaniu z plonami uzyskanymi rok wcześniej zmniejszyły się one o 17,2%, a w odniesieniu do 2005 r. były niższe o 33,8%. Zbiory rzepaku i rzepiku w województwie w 2011 r. oszacowano na 257,5 tys. ton, tj. niżej o 23,6% od uzyskanych w 2010 r. ale o 17,1% wyżej od notowanych w 2005 r.

W 2011 r. ziemniaki zasadzono na powierzchni 41,2 tys. ha, czyli o 1,9% większej niż w roku poprzednim, a w porównaniu z 2005 r. – o 30,1% mniejszej. W omawianym roku z 1 ha zebrano 253 dt ziemniaków, czyli odpowiednio o 9,5% i 40,6% więcej niż w poprzednim roku i sześć lat wcześniej, a w odniesieniu do średnich w kraju uzyskane plony były wyższe o 10,0%.

Wyk. 41. Plony ziemniaków z 1 ha

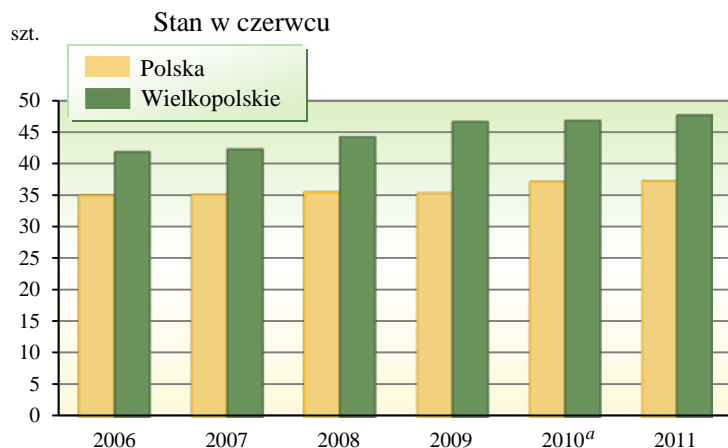
Produkcja ziemniaków w województwie w 2011 r. wyniosła 1043,8 tys. ton i na skutek zwiększonej wydajności z 1 ha przekroczyła o 11,7% zbiory z 2010 r., natomiast w porównaniu z 2005 r. zbiory były niższe o 1,6% ze względu na znaczne zmniejszenie areалу uprawy.

■ POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

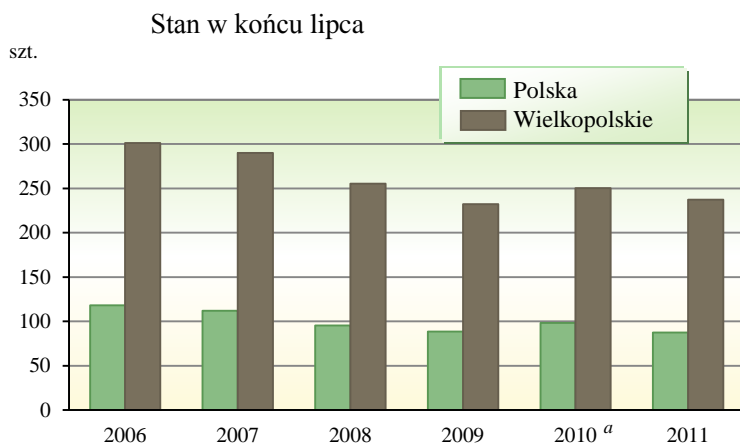
W województwie wielkopolskim w 2011 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, zmniejszyło się pogłowie trzody chlewnej, owiec, koni i drobiu. W analizowanym okresie odnotowano natomiast zwiększenie stada bydła.

W czerwcu 2011 r., pogłowie bydła w województwie liczyło 856,6 tys. szt., co stanowiło 14,9% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W stosunku do 2010 r. liczebność stada bydła zwiększyła się o 1,5% (w Polsce utrzymała się na tym samym poziomie), natomiast w odniesieniu do 2005 r. odnotowano wzrost o 19,1% (w kraju – o 5,1%).

*Badania **pogłowia trzody chlewnej** i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w kwietniu według stanu w końcu marca, w sierpniu według stanu w końcu lipca i w grudniu według stanu w końcu listopada, a badania **pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej** – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.*

Wyk. 42. **Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych**

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI.

Wyk. 43. **Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych**

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI.

W 2011 r. w ogólnym pogłowie bydła 34,7% stanowiły krowy, w tym 93,6% – krowy mleczne (dla Polski udziały te wyniosły odpowiednio 45,6% i 94,2%).

W końcu lipca 2011 r., pogłowie trzody chlewnej w województwie ukształtowało się na poziomie 4255,4 tys. szt. (w tym 337,7 tys. szt., tj. 7,9% stanowiły lochy). Udział województwa w ogólnokrajowym pogłowie świń wyniósł 31,5%. W odniesieniu do stanu w 2010 r. wielkość stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 11,7% (w Polsce zanotowano spadek o 11,6%). W porównaniu z 2005 r. spadek pogłowia wyniósł 11,7% (w kraju – 25,4%).

W 2011 r. stado owiec liczyło 23,9 tys. szt., co stanowiło 9,5% pogłowia krajowego. W porównaniu z poprzednim rokiem jego stan zmniejszył się o 5,3% (w Polsce odnotowano spadek o 6,3%). W odniesieniu do 2005 r. pogłowie owiec w województwie wielkopolskim zmniejszyło się o 40,4% (w kraju – o 20,6%).

W 2011 r. stado drobiu w województwie ukształtowało się na poziomie 28356,1 tys. szt. i stanowiło 19,8% ogólnego pogłowia w Polsce. W porównaniu z rokiem poprzednim jego liczebność w województwie spadła o 12,1% (w kraju – o 18,7%). W odniesieniu do stanu notowanego w 2005 r. zarówno w województwie, jak i w Polsce pogłowie drobiu było mniejsze odpowiednio o 12,0% i 6,0%.

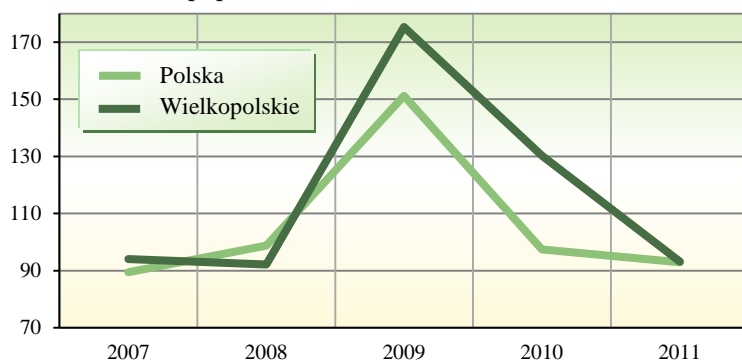
■ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W województwie wielkopolskim w 2011 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, obserwowano wzrost skupu ziarna pszenicy, ziemniaków, buraków cukrowych oraz mleka. Żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso skupiono na zbliżonym poziomie w porównaniu do notowanego w 2010 r.

W 2011 r. skupiono 1007,5 tys. ton ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowi 13,2% skupu ogólnokrajowego. W odniesieniu do roku poprzedniego skup był niższy o 14,8%, ale w porównaniu z 2005 r. – zwiększył o 38,0% (w kraju, odpowiednio: spadek o 7,1% i wzrost o 11,6%). W omawianym roku w województwie skupiono 643,6 tys. ton pszenicy, tj. o 1,4% więcej niż w poprzednim roku i o 60,1% więcej niż w 2005 r. Skup żyta wyniósł 135,7 tys. ton i zmniejszył się o 37,6% w odniesieniu do 2010 r. oraz o 9,0% w stosunku do 2005 r.

Wyk. 44. **Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)**

Rok poprzedni = 100

Skup ziemniaków w 2011 r. ukształtował się na poziomie 280,7 tys. ton, co stanowi 22,0% ogólnego skupu w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim i 2005 nastąpił znaczny wzrost ilości skupionych ziemniaków odpowiednio o 25,5% i 29,8% (w kraju odnotowano wzrost o 11,5% w odniesieniu do poprzedniego roku i o 18,6% w stosunku do 2005 r.).

W omawianym roku skupiono 698,7 tys. ton żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami, co stanowi 21,4% skupu ogólnokrajowego.

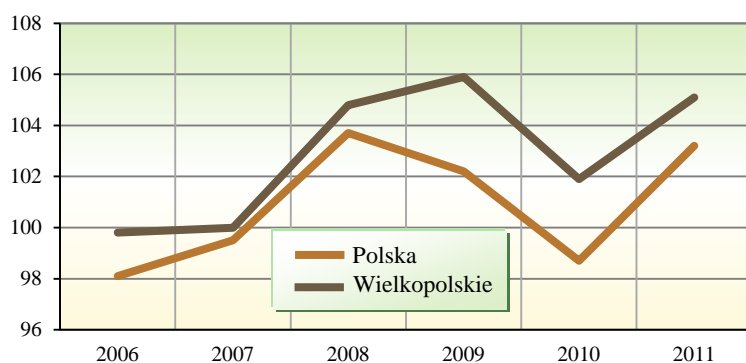
W 2011 r. skupiono 532,2 tys. ton żywca wieprzowego, tj. o 0,5% mniej niż w roku poprzednim i o 1,3% mniej niż sześć lat wcześniej. Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 112,8 tys. ton i był o 1,3% mniejszy niż przed rokiem i o 16,0% większy niż w 2005 r. Żywca drobiowego skupiono 321,7 tys. ton, czyli o 1,8% więcej niż w roku poprzednim i o 30,7% więcej w porównaniu z 2005 r.

W 2011 r. skup mleka krowiego wyniósł 1309,0 mln litrów (co stanowi 14,5% ogółu mleka skupionego w kraju), tj. o 5,1% więcej niż przed rokiem i o 18,7% więcej niż sześć lat wcześniej (w skali kraju w odniesieniu do poprzedniego roku zanotowano wzrost o 3,2% i o 5,3% w porównaniu z 2005 r.).

Wyk. 45. **Dynamika skupu mleka krowiego**

Rok poprzedni = 100

■ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

W 2011 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, odnotowano wzrost cen większości produktów rolnych zarówno w skupie, jak i na targowiskach.

Średnia cena skupu pszenicy w województwie w 2011 r. wyniosła 82,33 zł za 1 dt (w kraju – 81,99 zł) i była o 37,4% wyższa niż przed rokiem

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

i o 116,6% – w porównaniu z 2005 r. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 98,22 zł (w kraju – 95,51 zł), tj. o 53,2% więcej niż w roku poprzednim i o 108,8% więcej niż sześć lat wcześniej.

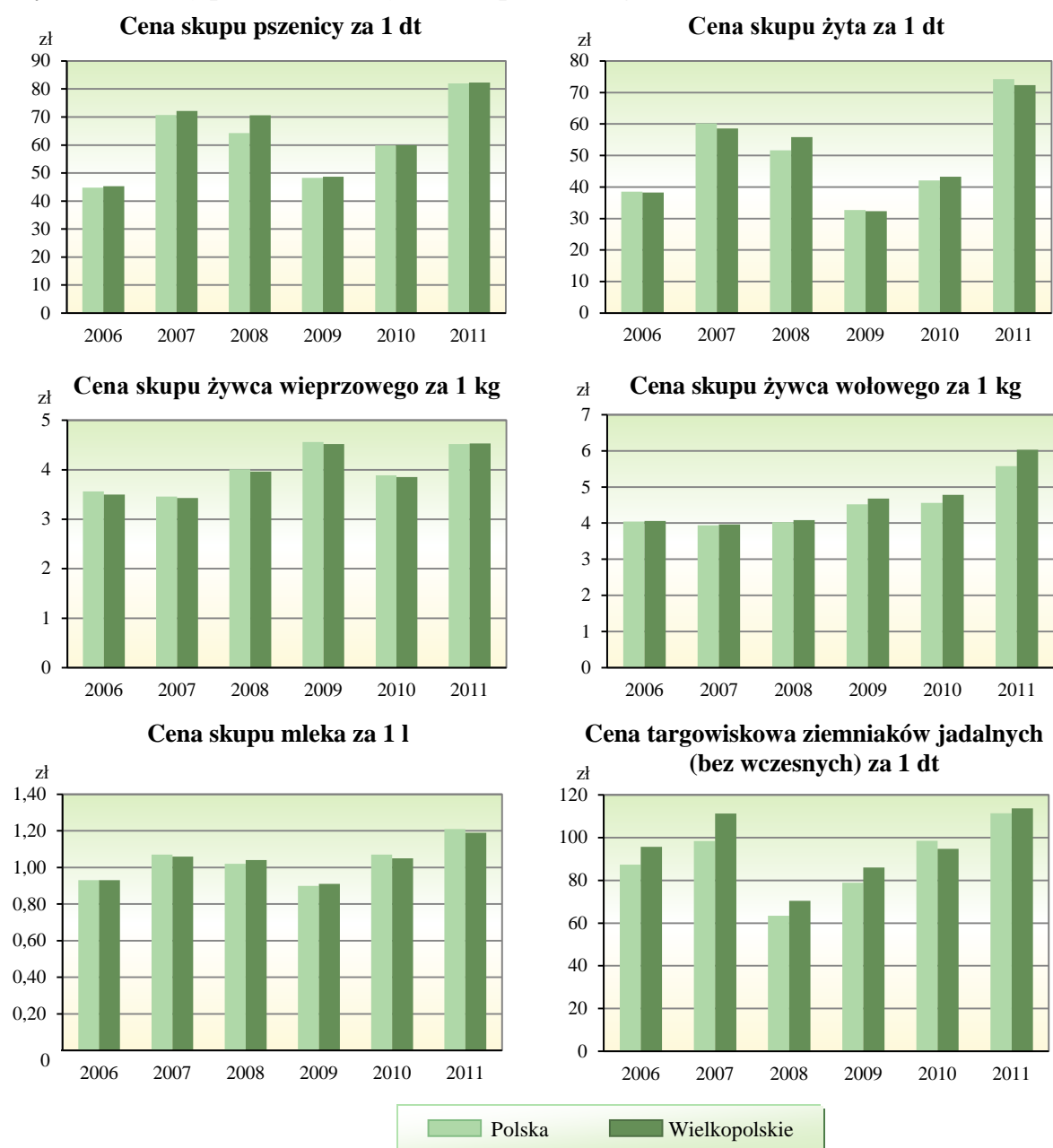
W analizowanym roku cena żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 72,35 zł za dt (w kraju – 74,24 zł), tj. o 67,3% wyższym w porównaniu z zanotowanym w 2010 r. i o 154,8% wyższym niż w 2005 r. W obrocie targowiskowym cena żyta wzrosła w stosunku do poprzedniego roku o 70,1%, a w odniesieniu do uzyskanej przed sześcioma laty – o 125,6% osiągając poziom 80,76 zł (w Polsce – 78,79 zł).

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

W 2011 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 64,00 zł za dt (w kraju – 49,57 zł), tj. na podobnym poziomie, jak w 2010 r. i o 42,1% więcej niż w 2005 r. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków jadalnych wyniosła 118,11 zł za dt (w Polsce – 111,47 zł) i była wyższa o 24,6% od zanotowanej w 2010 r. i o 115,3% wyższa w odniesieniu do 2005 r.

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego wyniosła 6,03 zł za kg (w kraju – 5,58 zł), tj. zwiększyła się o 26,2% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku, a w odniesieniu do 2005 r. była wyższa o 49,6%

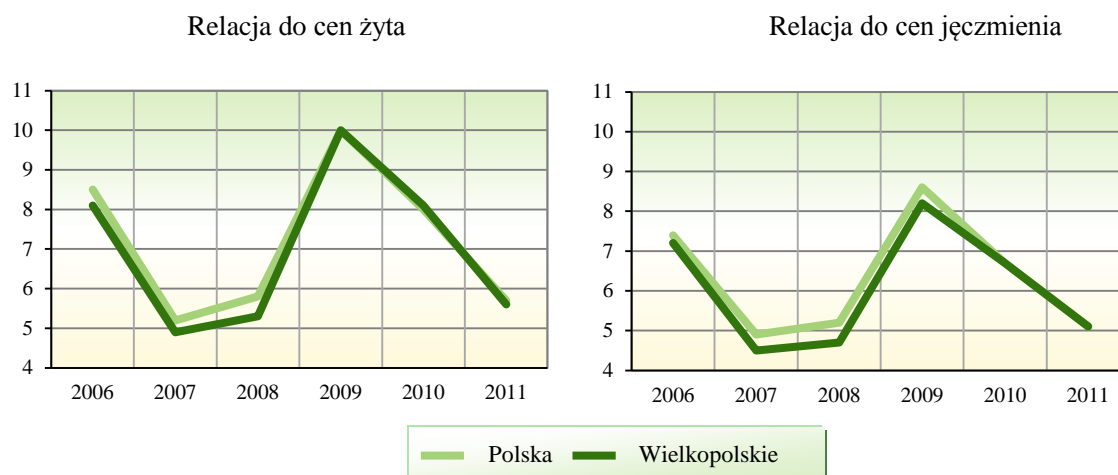
Wyk. 46. Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 4,53 zł za kg (w kraju – 4,52 zł), tj. wyższą o 17,7% wyższą niż w 2010 r. i o 18,6% większą w porównaniu z zanotowaną pięć lat wcześniej.

W 2011 r., w odniesieniu do roku poprzedniego i 2005, znacznie pogorszyła się relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta. Ukształtowała się ona na poziomie 5,6 (wobec 8,1 w 2010 r. i 10,7 w 2005 r.), w kraju relacja wyniosła 5,7 (wobec 8,0 w 2010 r. i 11,0 w 2005 r.). Relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen jęczmienia w analizowanym okresie również uległa zmniejszeniu i wyniosła 5,1 w 2011 r. wobec 6,7 w 2010 r. i 8,6 w 2005 r. (w kraju odpowiednio – 5,1 , 6,7 i 8,9).

Wyk. 47. Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia

W 2011 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 3,94 zł za kg (w kraju – 4,08 zł) i była o 16,9% wyższa w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku i o 28,8% większa niż w 2005 r.

Za 1 l mleka w omawianym roku płacono 1,19 zł (w kraju – średnio 1,21 zł), tj. o 13,3% więcej niż przed rokiem i o 26,6% więcej niż sześć lat wcześniej.

▪ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

W województwie wielkopolskim w 2010 r., w odniesieniu do poprzedniego roku, nastąpił wzrost globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych 2009 r.), o czym zadecydowała wyższa wartość produkcji zwierzęcej. Podobne kierunki zmian w skali roku notowano w produkcji końcowej i towarowej, tj. nastąpiło zwiększenie produkcji ogółem, przy wzroście produkcji zwierzęcej i spadku produkcji roślinnej.

Wartość produkcji globalnej w 2010 r. w porównaniu z 2009 r. (w cenach stałych z 2009 r.) wzrosła o 6,5%, o czym zadecydowała o 12,5% wyższa niż rok wcześniej produkcja zwierzęca, zaś w produkcji roślinnej odnotowano spadek o 2,4%. W analizowanym roku udział województwa wielkopolskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 17,4% i w przypadku produkcji roślinnej ukształtował się na poziomie 13,3%, a zwierzęcej – 21,1%.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- *produkcję roślinną, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);*
- *produkcję zwierzęcą, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.*

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W 2010 r. 24,7% stanowiła produkcja roślinna, natomiast na dominującą produkcję zwierzęcą przypadało 75,3%. Wartość produkcji końcowej w 2010 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, była

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Z wartości końcowej produkcji rolniczej w województwie wielkopolskim w 2010 r. 24,7% stanowiła produkcja roślinna, natomiast na dominującą produkcję zwierzęcą przypadało 75,3%. Wartość produkcji końcowej w 2010 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, była o 6,8% niższa, wskutek spadku produkcji roślinnej o 39,5%, przy wzroście o 13,4% produkcji zwierzęcej.

W analizowanym roku w towarowej produkcji rolniczej nastąpił wzrost produkcji ogółem (o 8,8%), przy nieznacznym spadku wartości produkcji roślinnej (o 0,2%)

i wzroście (o 12,2%) produkcji zwierzęcej.

W 2010 r. udział województwa w ogólnokrajowej produkcji końcowej oraz towarowej ukształtował się odpowiednio na poziomie 18,0% i 18,3%.

Dane prezentujące rolnictwo w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
  - „Biuletyn statystyczny województwa wielkopolskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
  - „Rolnictwo w województwie wielkopolskim” – publikacja dostępna co roku w wersji książkowej oraz elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.
-

PRZEMYSŁ

W 2011 r. w województwie wielkopolskim utrzymał się wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w porównaniu z rokiem poprzednim. Był on szybszy od notowanego w 2010 r., pomimo stopniowego zwolnienia dynamiki produkcji w trzech pierwszych kwartałach roku. W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost wydajności pracy (mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego), przy jednoczesnym zwiększeniu przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2011 r. w województwie osiągnęła wartość 114255,8 mln zł (w cenach bieżących) i była o 9,3% (w cenach stałych) wyższa w odniesieniu do zanotowanej w roku poprzednim i o 31,9% wyższa niż w 2005 r. W skali kraju w ciągu roku sprzedaż produkcji zwiększyła się o 7,7%. Po notowanym w I kwartale 2011 r. dość wysokim wzroście produkcji sprzedanej przemysłu w województwie wielkopolskim w skali roku (o 10,7%), w kolejnych okresach

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

- wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

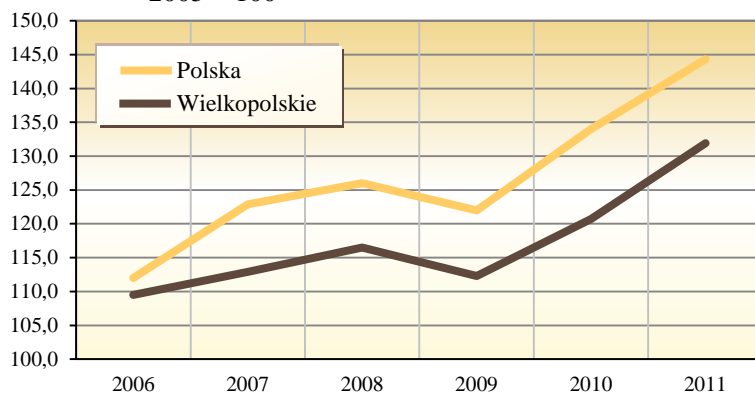
narastających zaobserwowano niewielkie spowolnienie tempa tego wzrostu (w I półroczu wyniósł on 8,4%, a w okresie trzech pierwszych kwartałów 2011 r. – 8,1%).

Tabl. 17. **Przemysł**

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	651874,8	945306,9	1094654,5
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	83,0	83,8
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2384,2	2442,2	2494,5
WIELKOPOLSKIE			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	75410,8	99835,6	114255,8
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	91,3	91,2	92,0
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	282,5	288,5	298,2

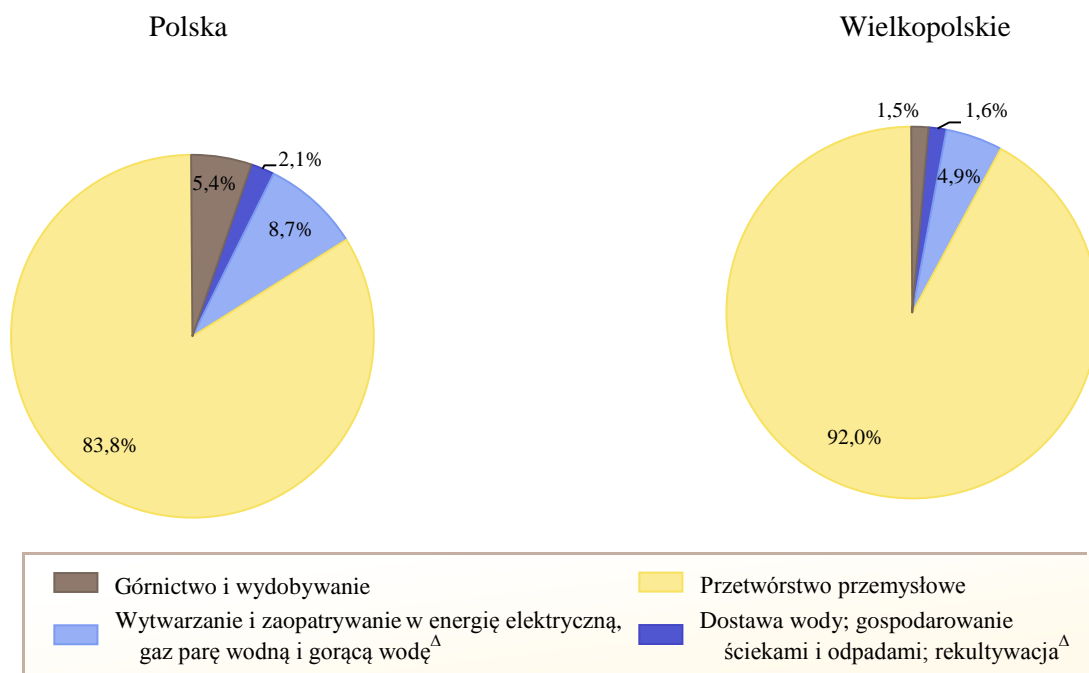
Tabl. 17. **Przemysł (dok.)**

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POZNAŃ			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	26265,2	29360,1	33731,8
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	86,8	86,7	88,0
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	57,1	50,0	50,5

Wyk. 48. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu**
(ceny stałe)
2005 = 100

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2011 r. w województwie wielkopolskim złożyła się produkcja w sekcjach:

- przetwórstwo przemysłowe –
- 105153,9 mln zł,
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę –
- 5641,4 mln zł,
- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja – 1783,8 mln zł,
- górnictwo i wydobywanie – 1676,7 mln zł.

Wyk. 49. **Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2011 r.**
(ceny bieżące)

Wzrost produkcji uzyskany w ciągu ostatniego roku był wynikiem zwiększenia produkcji sprzedanej (w cenach stałych) przede wszystkim w przetwórstwie przemysłowym (o 9,8%, przy udziale 92,0% w ogólnej wartości produkcji sprzedanej przemysłu w regionie, wobec 83,8% w kraju), a także dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 4,1%), w górnictwie i wydobywaniu (o 6,1%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,4%).

Wśród działów przetwórstwa przemysłowego wyższa niż przed rokiem była (w cenach stałych) między innymi produkcja mebli (o 20,6%), produkcja wyrobów tekstylnych (o 19,5%), produkcja papieru i wyrobów z papieru (o 15,4%), produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 15,2%), produkcja pozostałego sprzętu transportowego (o 13,9) oraz produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 13,7%). W analizowanym okresie spadek produkcji dotyczył poboru, uzdatniania i dostarczania wody (o 42,4%), poligrafii i produkcji zapisanych nośników informacji (o 22,3%) oraz produkcji maszyn i urządzeń (o 5,1%).

Dane o wartości produkcji sprzedanej przemysłu prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

Tabl. 18. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie wielkopolskim**
(ceny stałe)

Sektory i działy	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	105,4	105,8	107,4	107,5	110,7	108,4	108,1	109,3
Górnictwo i wydobywanie	122,1	96,1	98,4	101,0	110,0	117,5	112,0	106,1
Przetwórstwo przemysłowe ...	105,1	105,7	107,4	107,4	111,2	108,6	108,4	109,8
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	104,7	104,2	102,1	103,7	95,1	98,5	102,1	103,1
Produkcja wyrobów tekstylnych	116,2	106,2	108,6	108,8	124,0	122,5	120,2	119,5
Produkcja odzieży	83,1	80,4	78,2	79,0	93,2	97,9	99,0	102,3
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	105,4	108,2	112,5	109,3	104,9	107,1	106,9	108,4
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	132,6	132,8	127,7	126,9	129,6	120,4	117,4	115,4
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji ...	111,0	118,2	117,4	118,5	72,2	68,7	73,9	77,7
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	96,0	103,4	104,4	108,3	116,5	107,7	105,1	106,7
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	127,4	127,4	120,3	117,7	114,3	106,4	107,9	110,9
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	111,4	110,7	114,2	110,4	110,3	108,5	108,0	113,7
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	112,9	110,2	111,7	112,6	118,3	117,0	112,3	109,9

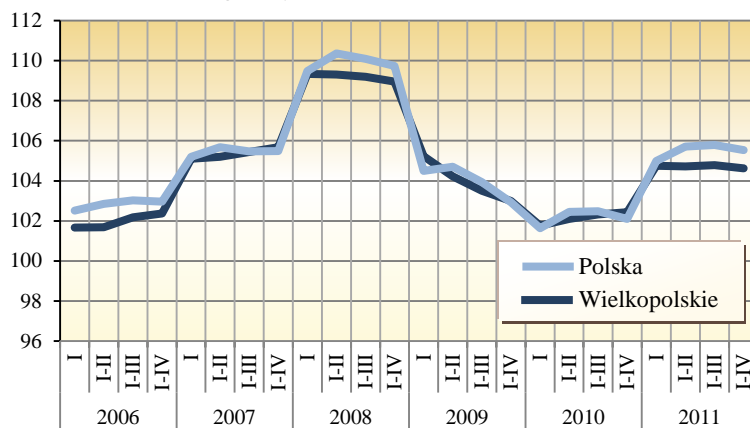
Tabl. 18. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie wielkopolskim (dok.)**

Sektory i działy	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)								
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	103,5	109,9	109,8	128,8	113,6	107,2	108,8	107,1
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	106,5	104,4	104,8	106,4	88,5	92,0	94,8	94,9
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	95,6	96,5	100,1	98,9	124,4	114,1	111,9	115,2
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	88,0	104,6	118,5	112,6	105,3	106,1	108,8	113,9
Produkcja mebli	105,6	117,9	121,4	121,0	132,3	114,7	117,5	120,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	107,2	109,0	108,5	107,6	102,0	101,5	100,9	100,4
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	106,2	113,1	114,6	117,7	113,3	108,7	105,0	104,1
w tym:								
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	140,7	111,2	114,6	119,7	52,8	55,2	56,6	57,6
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	101,0	105,7	108,9	110,3	122,8	122,9	117,3	116,2
Gospodarka odpadami, odzysk surowców ^Δ	99,1	121,7	121,3	126,3	132,3	115,8	111,9	110,0

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu w województwie wielkopolskim zarówno w skali roku, jak i sześciu lat, towarzyszył niewielki wzrost przeciętnego zatrudnienia (odpowiednio o 3,4% i o 5,5%). W kraju również zanotowano zwiększenie przeciętnego zatrudnienia w przemyśle w odniesieniu do roku poprzedniego o 2,1 i o 4,6% w porównaniu z 2005 r.

Wyk. 50. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle**

Analogiczny okres 2005 = 100

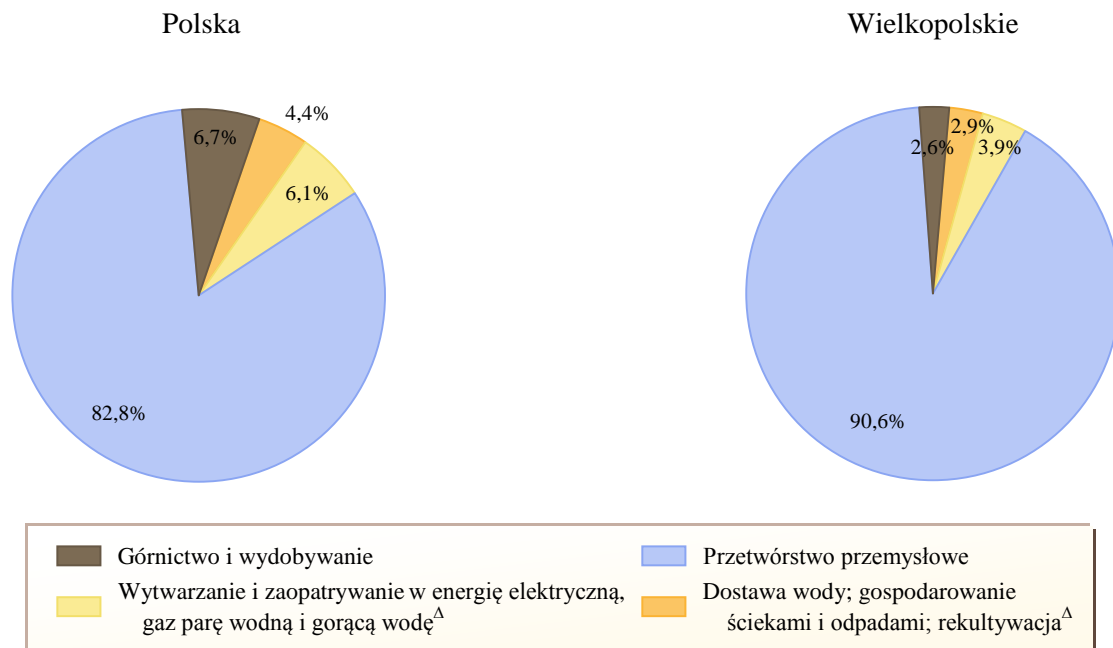

a także w górnictwie i wydobywaniu (o 0,6%).

W 2011 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie ukształtowało się na poziomie 298,2 tys. osób i w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyło się w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,3%), a wzrosło – w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami, rekultywacji (o 7,0%), w przetwórstwie przemysłowym (o 3,5%),

Wyk. 51. Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2011 r.

Wartość produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 zatrudnionego w 2011 r. w województwie wielkopolskim wyniosła 383,2 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 5,7% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem. W kraju wydajność pracy w przemyśle w omawianym okresie wzrosła o 5,5%.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemysłu w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
  - „Biuletyn statystyczny województwa wielkopolskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.
-

BUDOWNICTWO

W 2011 r. w województwie wielkopolskim notowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa w odniesieniu do roku poprzedniego (po spadku produkcji odpowiednio w 2010 r.), a tempo wzrostu (w skali roku) w kolejnych kwartalnych okresach narastająco systematycznie rosło. Wyższa niż przed rokiem była wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej. W rezultacie, w omawianym okresie odnotowano zwiększenie wydajności pracy w budownictwie, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia.

W 2011 r. w województwie wielkopolskim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 20224,7 mln zł i zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 24,1% (w skali kraju wzrost odpowiednio o 17,3%).

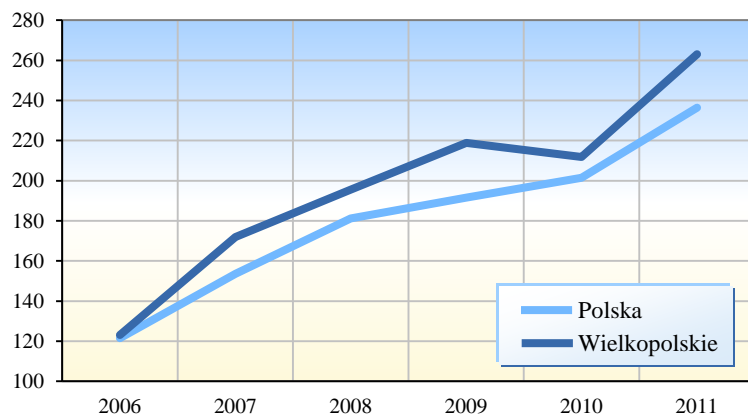
Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

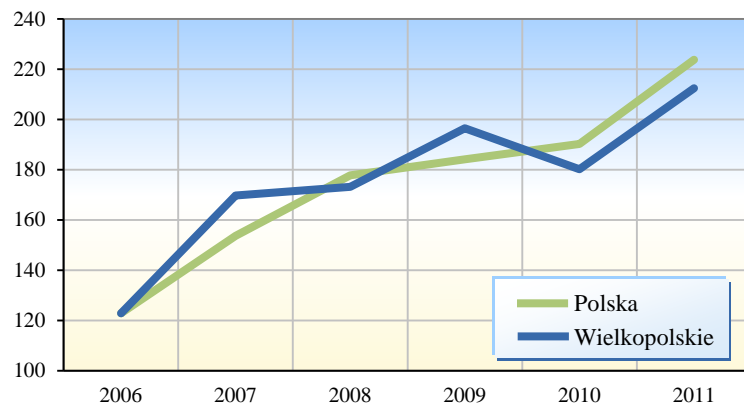
Tabl. 19. **Budownictwo**

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	79669,3	160403,9	188127,5
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	54,5	51,5	51,6
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	344,5	442,8	476,5
WIELKOPOLSKIE			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	7826,8	16291,6	20224,7
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	57,6	49,4	46,9
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	33,2	43,6	45,7
POZNAŃ			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	3125,9	4664,6	4910,1
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	53,0	47,1	43,3
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	12,4	10,9	9,7

Wyk. 52. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa**
(ceny bieżące)
2005=100

Wyk. 53. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej^a**
(ceny bieżące)
2005 = 100

^a Bez podwykonawców.

Tabl. 20. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie wielkopolskim**
(ceny bieżące)

Działy	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	88,7	89,5	91,2	91,7	103,0	110,9	112,9	117,9
Budowa budynków ^Δ	95,3	89	96,4	101,3	91,6	108,9	115,9	118,8
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	81	83,3	85,3	83,1	70,2	75,5	77,8	91,8
Roboty budowlane specjalistyczne	89,1	101,9	97,1	99,6	167,7	168,6	176,6	167,8

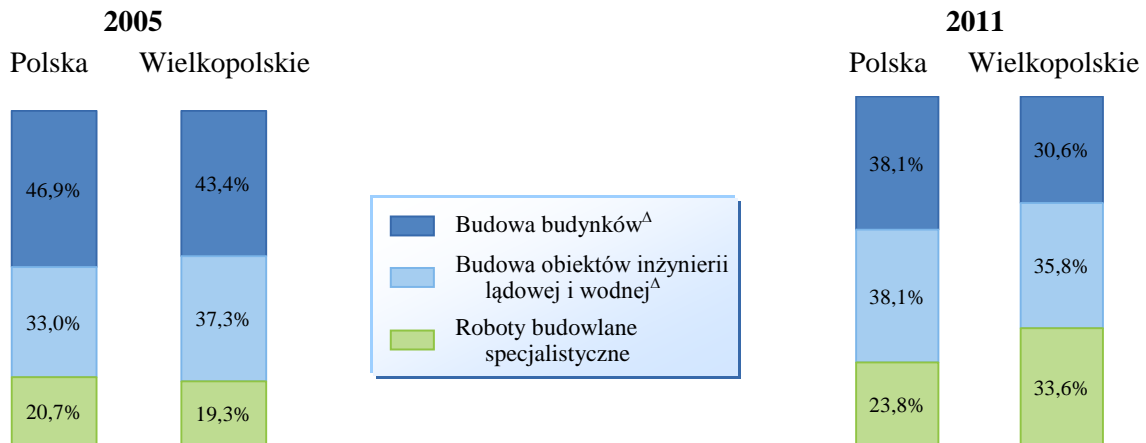
Wśród przedsiębiorstw budowlano-montażowych zarówno udział przedsiębiorstw zajmujących się budową budynków, obiektami inżynierii lądowej i wodnej, a także budowlami specjalistycznymi przekroczył 30%. Najwyższy (35,8%) miały przedsiębiorstwa zajmujące się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, przy czym ich produkcja spadła o 8,2% w ciągu roku. Na drugim miejscu z 33,6% udziałem w rynku i 67,7% wzrostem produkcji w ciągu roku znalazły się przedsiębiorstwa zajmujące się specjalistycznymi robotami budowlanymi. Natomiast przedsiębiorstwa zajmujące się

W województwie produkcja budowlano-montażowa w analizowanym okresie wyniosła 9488,9 mln zł (46,9% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zwiększyła się w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim o 17,9%. W kraju wzrost produkcji budowlano-montażowej wyniósł 17,6%.

Roboty o charakterze inwestycyjnym w województwie wielkopolskim w 2011 r. stanowiły 44,2% produkcji budowlano-montażowej, a ich wartość była o 0,5% wyższa niż w poprzednim roku. Udział robót inwestycyjnych w produkcji budowlano-montażowej zwiększył się o 7,6 pkt proc. w porównaniu z 2010 r.

budową budynków, których wzrost produkcji osiągnął 18,8%, miały 30,6% udział w omawianej sekcji.

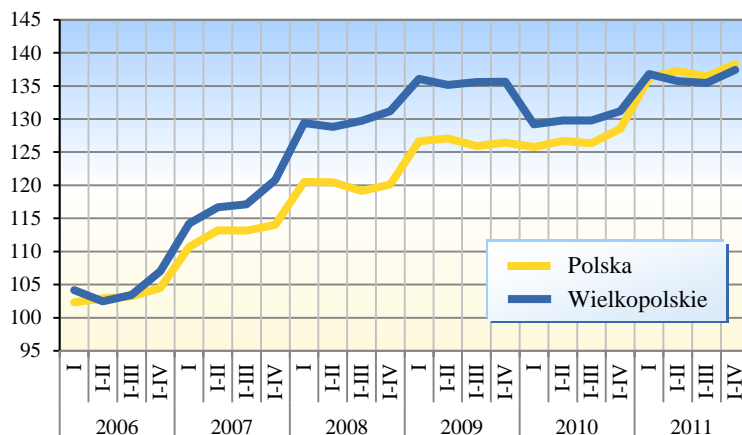
Wyk. 54. **Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007**
(ceny bieżące)

W 2010 r. rosnącej produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszyło zwiększenie przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji (o 4,8%, wobec wzrostu o 7,6% w skali kraju).

Wyk. 55. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie**

Analogiczny okres 2005 = 100

Wartość produkcji sprzedanej budownictwa w przeliczeniu na 1 zatrudnionego w 2011 r. w Wielkopolsce ukształtowała się na poziomie 442,7 tys. zł (w cenach bieżących), co oznacza wzrost o 18,5% w stosunku do roku poprzedniego.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn statystyczny województwa wielkopolskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

Efekty budownictwa mieszkaniowego uzyskane w województwie wielkopolskim w 2011 r. były lepsze niż rok wcześniej. Wzrosła liczba mieszkań oddanych do użytkowania, wydanych pozwoleń na ich realizację oraz rozpoczętych budów. Natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania była niższa niż przed rokiem.

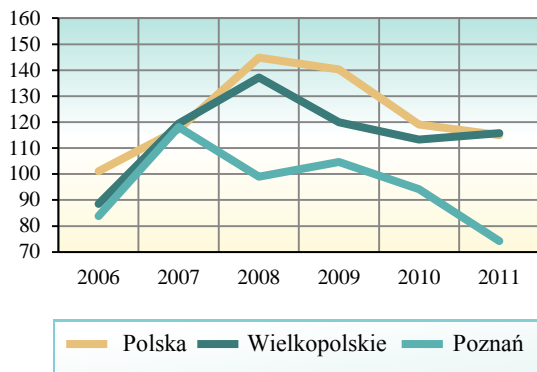
W 2011 r. w województwie wielkopolskim oddano do użytkowania 13796 mieszkań, tj. o 2,2% więcej niż przed rokiem (i 15,8% więcej niż w 2005 r.). W kraju notowano spadek o 3,5% liczby lokali mieszkalnych przekazanych do użytkowania w odniesieniu do roku poprzedniego (wzrost o 15,0% w porównaniu z 2005 r.).

*Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.*

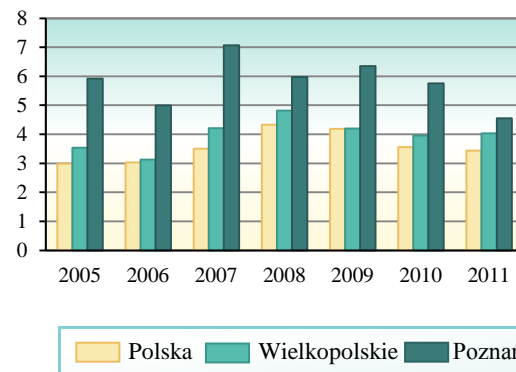
Tabl. 21. **Budownictwo mieszkaniowe**

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,0	3,6	3,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	105,3	106,1	107,2
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	3,3	4,6	4,8
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	2,8	4,1	4,2
WIELKOPOLSKIE			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,5	4,0	4,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	113,0	111,4	107,3
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	3,1	5,0	5,6
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	2,2	4,2	4,2
POZNAŃ			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	5,9	5,8	4,6
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	83,9	72,5	73,7
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	4,7	5,0	8,1
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	2,2	5,0	3,9

Wyk. 56. **Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania**
2005 = 100

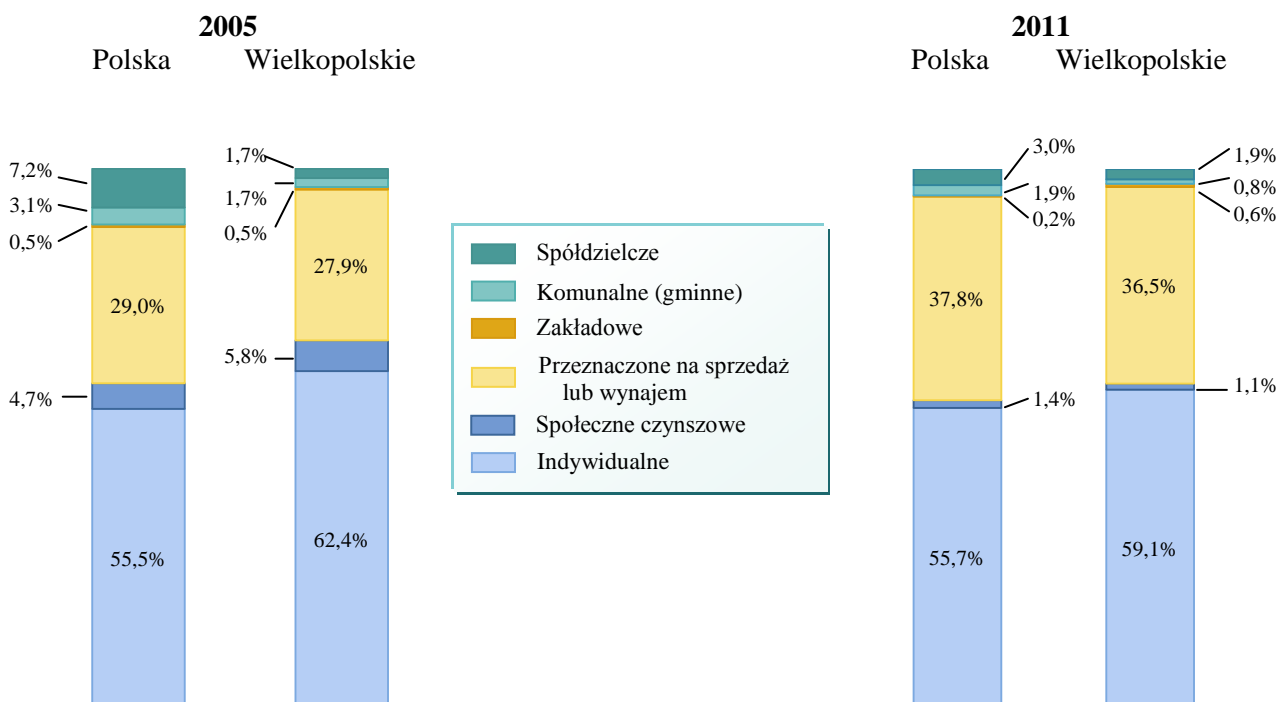

Wyk. 57. **Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności**

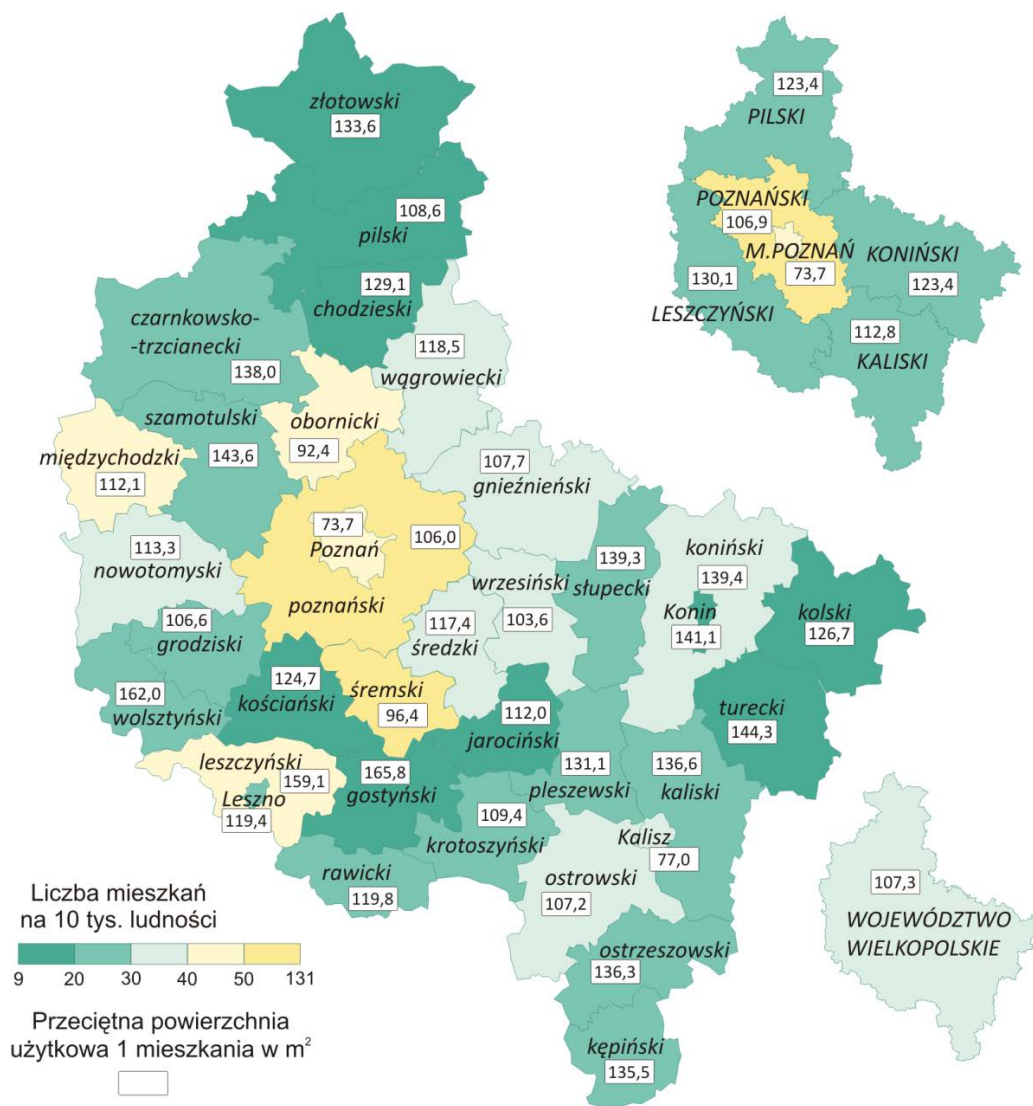

W 2011 r. w województwie wielkopolskim wyższy niż przeciętnie wzrost liczby oddanych mieszkań notowano w formach budownictwa o znaczącym udziale w liczbie ogółem, tj. w budownictwie indywidualnym (wzrost liczby mieszkań o 0,5%, przy udziale 59,1%) oraz w przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (wzrost o 3,6%, przy udziale 36,5%).

Wyk. 58. **Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa**

Wyk. 59. **Mieszkania oddane do użytkowania w województwie wielkopolskim według podregionów i powiatów w 2011 r.**

Tabl. 22. **Mieszkania oddane do użytkowania w województwie wielkopolskim**

Formy budownictwa	2010				2011			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2009 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2010 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
O g ó ł e m	13494	100,0	94,5	111,4	13796	100,0	102,2	107,3
Spółdzielcze	328	2,4	68,3	53,1	255	1,9	77,7	53,0
Komunalne (gminne)	156	1,2	82,1	42,2	113	0,8	72,4	39,3
Zakładowe	2	0,0	100,0	139,0	82	0,6	41 razy	66,3
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	4864	36,0	96,6	67,3	5041	36,5	103,6	63,5
Spółeczne czynszowe	36	0,3	8,4	50,4	153	1,1	4,3 razy	48,9
Indywidualne	8108	60,1	99,5	141,8	8152	59,1	100,5	138,5

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

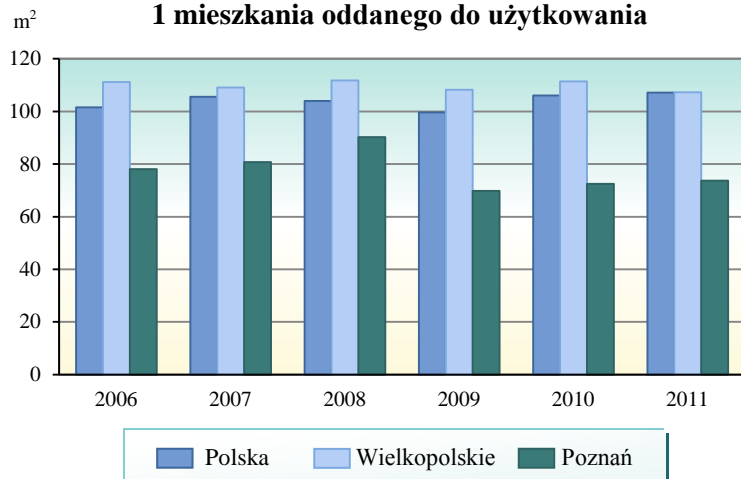
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie wielkopolskim w 2011 r. wyniosła 107,3 m² (w kraju – 107,2 m²) i zmniejszyła się o 4,1 m² w stosunku do roku poprzed-

niego (w kraju wzrosła o 1,1 m²). W porównaniu z 2005 r. uległa ona zmniejszeniu o 5,7 m² (w kraju zwiększyła się o 1,9 m²).

Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w budownictwie indywidualnym wyniosła 138,5 m², a najmniejszą przeciętną powierzchnią charakteryzowały się mieszkania komunalne (39,3 m²).

W województwie wielkopolskim

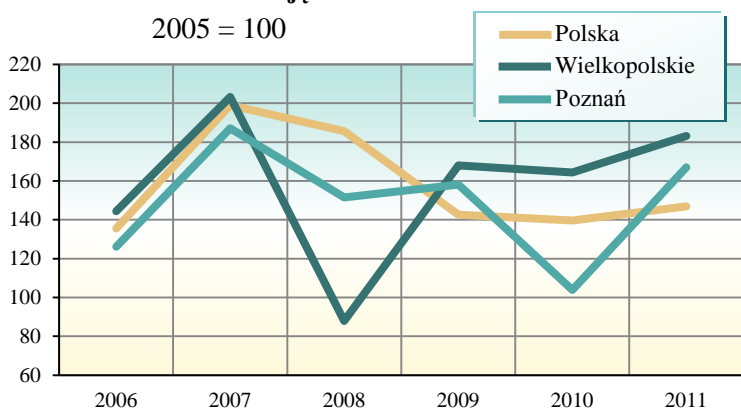
Wyk. 60. **Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania**

w 2011 r. największe mieszkania budowano w powiecie gostyńskim (przeciętna powierzchnia użytkowa – 165,8 m²) i wolsztyńskim (162,0 m²), a najmniejsze – m.in. w powiecie obornickim (92,4 m²). W miastach na prawach powiatu przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wyniosła: w Poznaniu 73,7 m², Kaliszu – 77,0 m², Koninie – 141,1 m², Lesznie – 119,4 m².

W ciągu 2011 r. w regionie wydano pozwolenia na budowę 19044 mieszkań, tj. o 11,5% więcej niż rok wcześniej i o 83,2% więcej niż w 2005 r. (w skali kraju nastąpił wzrost o 5,3% w stosunku do roku poprzedniego i o 46,9% w odniesieniu do 2005 r.).

Wyk. 61. **Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań**
2005 = 100

W województwie wielkopolskim najczęściej pozwoleń na budowę mieszkań wydano inwestorom indywidualnym (51,5% ogółu) oraz budującym z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (44,0%). Liczba pozwoleń na budowę uzyskanych przez tych inwestorów zwiększyła się w skali roku odpowiednio o 0,5% i 28,1%. Wzrost ilości pozwoleń

wydanych na realizację mieszkań stwierdzono także w budownictwie komunalnym i zakładowym, a w budownictwie spółdzielczym zanotowano w tym zakresie spadek.

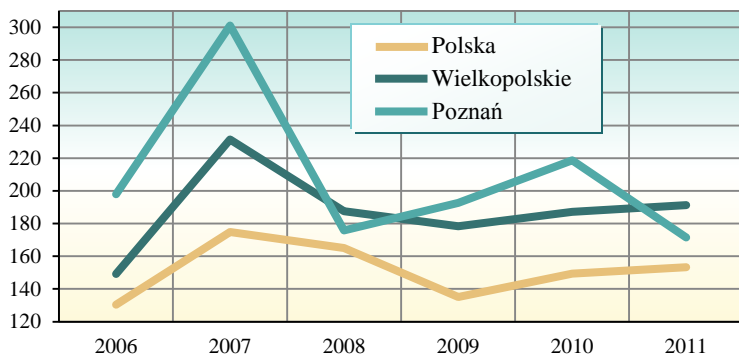

Tabl. 23. **Mieszkania, na których realizację wydano pozwolenia w województwie wielkopolskim**

Formy budownictwa	2010			2011		
	w liczbach biewzględ- nych	w odset- kach	2009 = = 100	w liczbach biewzględ- nych	w odset- kach	2010 = = 100
O g ó ł e m	17087	100,0	97,9	19044	100,0	111,5
Spółdzielcze	496	2,9	93,2	474	2,5	95,6
Komunalne (gminne)	304	1,8	194,9	333	1,7	109,5
Zakładowe	2	0,0	0,8	60	0,3	30 razy
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	6539	38,3	107,3	8378	44,0	128,1
Spółeczne czynszowe	–	–	x	–	–	x
Indywidualne	9746	57,0	96,0	9799	51,5	100,5

Większą niż przed rokiem liczbę pozwoleń na realizację lokali mieszkalnych wydano w 17 powiatach regionu, przy czym najwyższy wzrost nastąpił w Koninie (7 razy) i powiecie średzkim (o 153,3%), natomiast wyraźny spadek zaobserwowano w powiecie śremskim (o 49,3%) oraz powiecie obornickim (o 47,1%).

Rozpoczęto budowę 14485 mieszkań, tj. o 2,3% więcej niż w 2010 r. (w skali kraju wzrost wyniósł 2,3%). W porównaniu z 2005 r. liczba rozpoczętych budów mieszkań zwiększyła się w województwie o 91,2% (w kraju – o 53,3%).

Wyk. 62. **Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto**
2005 = 100

W województwie wielkopolskim w 2011 r. największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto zanotowano w budownictwie indywidualnym – 8773, tj. o 6,8% więcej niż rok wcześniej oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 5446, tj. o 1,9% mniej niż w 2010 r.

W województwie wielkopolskim w odniesieniu do 2010 r. wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto odnotowano w 20 powiatach, najwyższy – w Koninie (o 162,7%) oraz powiecie nowotomyskim (o 152,5%), natomiast wyraźny spadek – w powiecie obornickim (o 58,6%) i powiecie pleszewskim (o 54,6%).

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,*
  - „Biuletyn statystyczny województwa wielkopolskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,*
  - „Budownictwo mieszkaniowe w województwie wielkopolskim” – opracowanie sygnalne dostępne co roku w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.*
-

RYNEK WEWNĘTRZNY

Według wstępnych danych, w województwie wielkopolskim w 2011 r. odnotowano wzrost wartości sprzedaży detalicznej w odniesieniu do roku poprzedniego. Wzrosła również sprzedaż hurtowa towarów.

Wartość **sprzedaży detalicznej** (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2011 r. zwiększyła się w odniesieniu do poprzedniego roku o 18,6% (w kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 11,6% wyższym niż w roku poprzednim).

Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną przez punkty sprzedaży detalicznej, placówki gastronomiczne oraz inne punkty sprzedaży (np. składy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

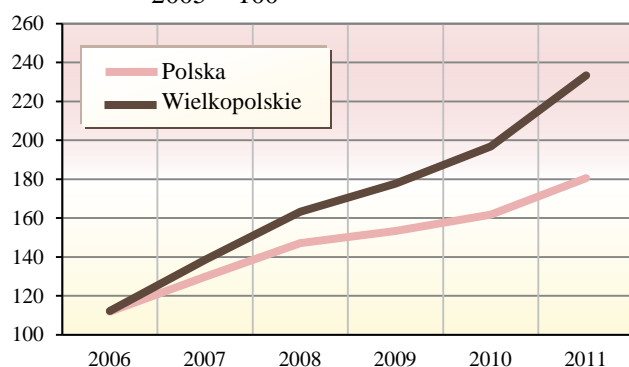
Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2006	2010	2011
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	111,9	105,5	111,6
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	113,9	107,9	101,9
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,1	113,1	120,1
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	111,4	101,2	102,8
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	119,0	113,6	130,3
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	116,8	117,2	117,8
Włókno, odzież, obuwie	118,3	113,1	112,5
Meble, RTV, AGD	120,9	123,0	106,7
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	105,6	83,6	107,0
Pozostałe	105,5	95,9	116,7
WIELKOPOLSKIE			
O g ó ł e m	112,2	110,7	118,6
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	120,7	128,7	109,5
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	98,8	114,8	125,5
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	110,4	109,5	119,0

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (dok.)

Wyszczególnienie	2006	2010	2011
	rok poprzedni = 100		
WIELKOPOLSKIE (dok.)			
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	94,9	117,7	150,1
Włókno, odzież, obuwie	124,3	113,7	111,2
Meble, RTV, AGD	148,7	65,9	88,5
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	109,4	130,0	63,0
Pozostałe	98,2	85,2	142,9

^a Patrz notka a na str. 83.Wyk. 63. **Dynamika sprzedaży detalicznej**
(ceny bieżące)
2005 = 100

W województwie wielkopolskim od początku 2011 r. w dwóch kolejnych kwartalnych okresach narastających notowano przyspieszenie dynamiki ogólnej sprzedaży detalicznej towarów w skali roku, a następnie jej spowolnienie. Duży wzrost sprzedaży w odniesieniu do 2010 r. obserwowano w przedsiębiorstwach zgrupowanych w kategorii farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny (o 50,1%) oraz „pozostałe” (o 42,9%). Poziomu sprzedaży z 2010 r. nie

osiągnięto m.in. w grupach: prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (spadek o 37,0%), a także meble, RTV, AGD (spadek o 11,5%).

W strukturze sprzedaży detalicznej w 2011 r. największy udział miały m.in. przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (25,1%) oraz zgrupowane w kategorii „pozostałe” (12,5%).

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie wielkopolskim** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	108,8	107,2	108,9	110,7	117,1	121,2	119,8	118,6
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	103,8	111,1	116,3	128,7	114,6	117,4	115,2	109,5
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe ...	115,5	118,1	117,7	114,8	120,6	121,4	120,9	125,5

^a Patrz notka a do tabl. 24 na str. 83.

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie wielkopolskim (dok.)**

Wyszczególnienie	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	107,4	106,9	107,9	109,5	119,0	122,2	120,6	119,0
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	113,7	125,5	136,7	117,7	118,9	121,6	127,8	150,1
Włókno, odzież, obuwie	116,3	108,1	111,4	113,7	105,5	113,7	110,6	111,2
Meble, RTV, AGD	51,9	57,4	65,0	65,9	97,7	91,0	90,0	88,5
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	118,8	126,3	131,7	130,0	65,2	60,5	59,6	63,0
Pozostałe	95,4	82,4	81,5	85,2	137,0	151,7	150,5	142,9

^a Patrz notka *a* do tabl. 24 na str. 83.

W 2011 r. w województwie wielkopolskim wartość **sprzedaży hurtowej** towarów (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych przekroczyła o 10,2% poziom zanotowany przed rokiem (w tym w przedsiębiorstwach hurtowych wzrost wyniósł 9,9%). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w omawianym roku była wyższa o 13,4% niż w 2010 r. (w tym zrealizowana przez jednostki hurtowe odpowiednio o 13,0%). Biorąc pod uwagę grupy, których udział w sprzedaży hurtowej jest największy, w województwie wielkopolskim w ciągu roku najbardziej wzrosła wartość pozostałej wyspecjalizowanej sprzedaży hurtowej (o 19,8%).

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn statystyczny województwa wielkopolskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

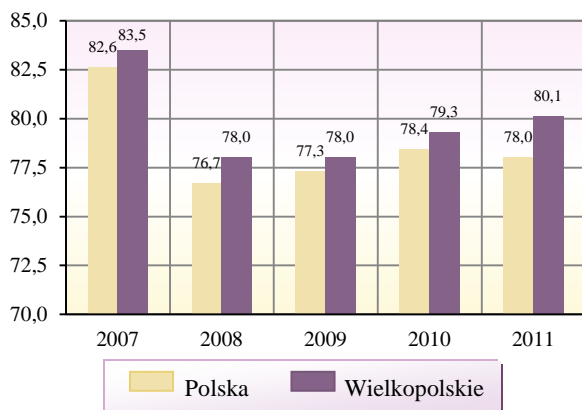
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW

W 2011 r. w województwie wielkopolskim wyniki finansowe uzyskane przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe uległy pogorszeniu w porównaniu z rokiem poprzednim. Niższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów ich uzyskania wpłynęła na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów. Obniżył się wynik finansowy brutto i netto. Odnotowano pogorszenie wskaźników rentowności.

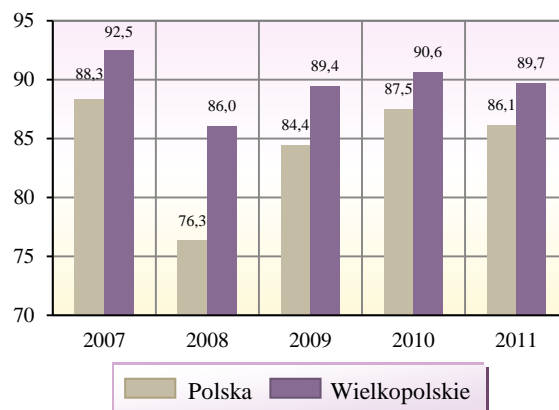
Wyniki finansowe uzyskane w 2011 r. przez badane przedsiębiorstwa w województwie wielkopolskim były słabsze w porównaniu z rokiem poprzednim (oprócz wyniku sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz wyniku na operacjach nadzwyczajnych). W kraju wyniki finansowe uzyskane w 2011 r. były korzystniejsze od zanotowanych w 2010 r.

Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, z późniejszymi zmianami).

Wyk. 64. **Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów**

Wyk. 65. **Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności**

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- pozostałe koszty operacyjne;
- koszty finansowe.

W 2011 r. zysk netto wykazało 80,1% badanych przedsiębiorstw, wobec 79,3% przed rokiem, a ich udział w przychodach ogółem spadł z 90,6% zanotowanych w 2010 r. do 89,7%.

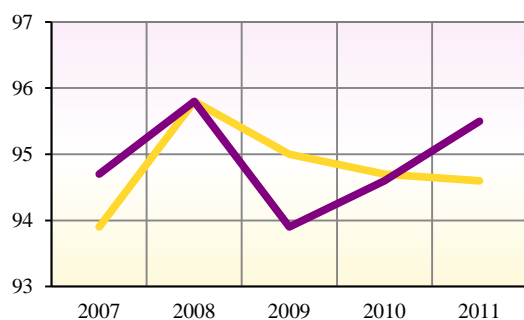
Przychody z całokształtu działalności osiągnęły poziom 239361,7 mln zł i w odniesieniu do poprzedniego roku były o 12,8% wyższe, natomiast koszty ich uzyskania wyniosły 228532,5 mln zł i wzrosły o 13,8%. Niższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów ich uzyskania wpłynęła na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów w skali roku – o 0,9 pkt proc. do 95,5% (w kraju zanotowano jego spadek o 0,1 pkt proc. do 94,6%). W omawianym okresie pogorszył się również wynik na działalności gospodarczej, wynik finansowy brutto i netto, poprawił się natomiast wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (w kraju odnotowano poprawę wszystkich omawianych kategorii wyników finansowych przedsiębiorstw w stosunku do poprzedniego roku).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2011 r. w województwie wielkopolskim osiągnęły wartość 233793,1 mln zł (wzrost o 13,1% w stosunku do roku poprzedniego), a koszty ich uzyskania wyniosły 221044,4 mln zł (wzrost odpowiednio o 13,5%). Wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (na poziomie 12748,7 mln zł) był o 6,7% wyższy niż przed rokiem, przy znaczącym pogorszeniu wyniku na pozostałej działalności. W rezultacie, wynik finansowy na działalności gospodarczej był o 5,3% niższy od zanotowanego w analogicznym okresie roku poprzedniego (wyniósł 10829,2 mln zł). Wynik finansowy brutto osiągnął wartość 10842,2 mln zł, tj. o 2,8% mniejszą niż w 2010 r. Po odliczeniu podatku dochodowego, wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 8813,4 mln zł i obniżył się o 2,9% w stosunku do uzyskanego przed rokiem.

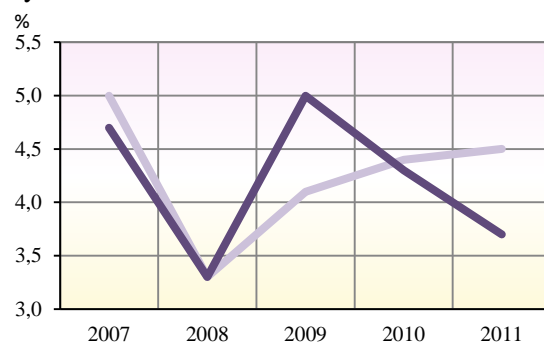
Wyniki finansowe:

- *wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz płatności z nim zrównanych, na podstawie odrębnych przepisów;*
- *wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.*

Wyk. 66. Wskaźnik poziomu kosztów

Wyk. 67. Wskaźnik rentowności obrotu netto

Wskaźniki:

- wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.

Pogorszyły się wskaźniki rentowności: sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 5,8% w 2010 r. do 5,5% w 2011 r.), obrotu brutto (odpowiednio z 5,3% do 4,5%) oraz obrotu netto (z 4,3% do 3,7%). W skali roku pogorszyły się również wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia (odpowiednio z 36,4% do 30,7% oraz z 99,2% do 91,8%).

W kraju w 2011 r. odnotowano poprawę wskaźników rentowności i poziomu kosztów, natomiast w przypadku wskaźników płynności badanych przedsiębiorstw odnotowano pogorszenie w odniesieniu do poprzedniego roku.

Tabl. 26. **Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych**

Wyszczególnienie	2007	2010	2011
	w %		
POLSKA			
Wskaźnik poziomu kosztów	93,9	94,7	94,6
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,6	5,2	5,3
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	6,1	5,3	5,4
Wskaźnik rentowności obrotu netto	5,0	4,4	4,5
Wskaźnik płynności I stopnia	33,7	39,7	38,1
Wskaźnik płynności II stopnia	98,9	105,5	102,7
WIELKOPOLSKIE			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,7	94,6	95,5
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,3	5,8	5,5
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,3	5,3	4,5
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,7	4,3	3,7
Wskaźnik płynności I stopnia	32,3	36,4	30,7
Wskaźnik płynności II stopnia	94,4	99,2	91,8

Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

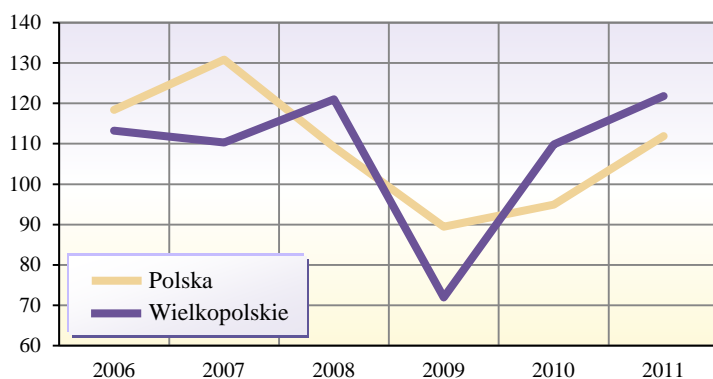
- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn statystyczny województwa wielkopolskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

NAKLADY INWESTYCYJNE

Rok 2011 był drugim z kolei, w którym notowano wzrost nakładów inwestycyjnych badanych przedsiębiorstw w województwie wielkopolskim, przy czym jego tempo było większe niż w poprzednim roku. W porównaniu z 2010 r. znacznie wyższa była także wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych, przy większej liczbie nowych inwestycji.

Wyk. 68. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem**
(ceny bieżące)
Rok poprzedni = 100

w odniesieniu do poziomu zanotowanego w 2010 r.

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2011 r. przez badane przedsiębiorstwa w regionie, wyniosły 8652,1 mln zł i były wyższe od zanotowanych rok wcześniej o 21,8%. W kraju w 2011 r. wartość nakładów inwestycyjnych wzrosła o 11,9%

*Prezentowany podział **nakładów inwestycyjnych**, obejmujących nakłady na nowe środki trwałe i (lub) ulepszenie (rozbudowę, przebudowę, rekonstrukcję, modernizację) istniejących obiektów majątku trwałego, opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.*

Tabl. 27. **Nakłady inwestycyjne** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
O g ó ł e m w mln zł	62160,6	89236,8	99853,7
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	36,3	42,1	39,1
Zakupy	63,0	56,8	59,5
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	52,4	45,5	47,1
środków transportu	10,6	11,3	12,4

Tabl. 27. **Nakłady inwestycyjne (dok.)**

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
WIELKOPOLSKIE			
O g ó ł e m w mln zł	5938,5	7103,7	8652,1
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	39,9	43,2	41,6
Zakupy	59,6	56,3	57,6
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	51,5	46,8	46,6
środków transportu	8,1	9,5	11,0

W 2011 r. w województwie wielkopolskim z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych na budynki i budowle wydatkowano 3596,8 mln zł (o 17,2% więcej niż rok wcześniej), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 4032,0 mln zł (o 21,3% więcej), a na środki transportu – 955,7 mln zł (o 40,9%

Nakłady na środki trwałe to nakłady na:

- *budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;*
- *maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);*
- *środki transportu;*
- *inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz od 1995 r. inwentarz żywy (stado podstawowe) i zaszczepienia wieloletnie, a ponadto koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu sfinansowania zakupu, budowy lub ulepszenia środka trwałego za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących).*

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

więcej). Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła 4987,7 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 24,6%, a udział zakupów w nakładach ogółem wzrósł w skali roku o 1,3 pkt proc.

Wzrost nakładów inwestycyjnych w porównaniu z 2010 r. notowano m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (ponad dwukrotny wzrost), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (71,5%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną (54,1%) oraz przetwórstwie przemysłowym (32,3%). Spadek nakła-

dów odnotowano w sekcjach: informacja i komunikacja (o 33,8%), obsługa rynku nieruchomości (o 30,5%), zakwaterowanie i gastronomia (18,8%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (17,8%) oraz budownictwo (16%).

W 2011 r. w województwie inwestorzy rozpoczęli realizację 30881 nowych inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej 4440,8 mln zł (w roku poprzednim rozpoczęto 22469 nowych inwestycji o wartości 2659,8 mln zł). W kraju w omawianym okresie liczba rozpoczętych inwestycji zmniejszyła się o 3,9%, a ich wartość kosztorysowa wzrosła o 35,8%.

Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie wielkopolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego” – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,*
  - „Biuletyn statystyczny województwa wielkopolskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.*
-
-

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM
SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Specification
Ludność ^a (w tys.)	3378,5	3386,9	3397,6	3408,3	3419,4	3426,7 ^b	Population ^a (in thous.)
Na 1000 ludności:							Per 1000 population:
małżeństwa zawarte	6,14	6,99	7,28	6,93	6,21	6,15 ^c	marriages contracted
urodzenia żywe	10,81	11,28	12,08	12,03	11,99	11,35 ^c	live births
zgony	9,16	9,18	9,19	9,32	9,10	8,93 ^c	deaths
przyrost naturalny	1,65	2,10	2,89	2,71	2,89	2,42 ^c	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	0,16	0,55	0,33	0,46	0,37	0,43 ^c	internal and international net migration for permanent residence
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^d (w tys.)	514,5	542,3	578,1	564,6	566,8	594,1	Average paid employment in the enterprise sector ^d (in thous.)
rok poprzedni = 100	104,4	105,4	106,6	97,7	98,6	106,7	previous year = 100
udział sektora prywatnego (w %)	90,0	90,6	91,5	91,8	94,1	92,8	private sector participation (in %)
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	169,1	112,8	91,4	133,6	135,2	135,0	Registered unemployed persons ^a (in thous.)
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %)	11,7	7,8	6,4	9,2	9,2	9,2	Registered unemployment rate ^a (in %)
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych ^a (w %)	85,3	85,6	79,7	78,8	82,9	82,3	Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons ^a (in %)
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	66	35	52	82	61	72	Unemployed persons per job offer ^a
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^e (w %)	55,3	54,4	55,0	56,0	58,2	57,8	Activity rate by LFS ^e (in %)
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^e (w %)	48,3	49,9	51,6	51,8	53,1	52,8	Employment rate by LFS ^e (in %)
Stopa bezrobocia według BAEL ^e (w %) ..	12,7	8,3	6,1	7,5	8,8	8,7	Unemployment rate by LFS ^e (in %)

a Stan w końcu roku. *b* Stan w dniu 30 IX. *c* Okres I-IX. *d* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *e* Przeciętne w roku.

a As of the end of the year. *b* As of 30 IX. *c* Period I-IX. *d* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *e* Average during the year.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM (cd.)
SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a (w zł)	2361,78	2640,24	2891,43	2991,06	3141,53	3291,06	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a (in zł)
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów (w tys.)	757,6	761,2	769,1	775,9	766,8	760,0	Average monthly number of retirees and pensioners (in thous.)
rok poprzedni = 100	99,6	100,5	101,0	100,9	98,8	99,1	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS (w zł)	1149,42	1184,59	1298,46	1418,10	1514,25	1591,83	Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS (in zł)
rok poprzedni = 100	108,0	103,1	109,6	109,2	106,8	105,1	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych (w zł)	803,14	812,67	855,91	906,46	946,32	975,62	Average monthly gross retirement pay and pension for farmers (in zł)
rok poprzedni = 100	105,7	101,2	105,3	105,9	104,4	103,1	previous year = 100
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):							Price indices of consumer goods and services (previous year = 100)
ogółem	100,7	102,4	104,7	103,6	102,8	104,7	total
w tym:							
żywność i napoje bezalkoholowe	100,6	104,5	106,8	103,8	102,0	105,5	food and non-alcoholic beverages
odzież i obuwie	92,8	93,3	94,2	93,2	96,5	99,5	clothing and footwear
mieszkania	103,3	103,3	108,4	107,3	103,4	105,5	dwelling
Plony zbóż podstawowych (z mieszkankami zbożowymi) z 1 ha w dt	27,7	34,3	28,9	38,9	37,3	32,9	Basic cereals (including mixed cereals) yields per 1 ha per dt
Pogłowie zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych:							Farm animals stock per 100 ha agricultural land:
bydło ^b	41,3	42,4	44,4	46,8	47,8	47,0	cattle ^b
trzoda chlewna ^c	307,2	286,9	236,0	233,8	246,8	231,1	pigs ^c

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Stan w czerwcu. *c* Stan w końcu lipca.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *b* As of June. *c* As of the end of Jul.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM (cd.)
SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Specification
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):							<i>Price indices of procurement (previous year = 100):</i>
ziarna zbóż (bez siewnego)	118,3	159,7	96,1	66,7	125,6	142,3	<i>cereal grain (excluding sowing seed)</i>
żywcza rzeźnego wołowego (bez cieląt)	100,7	97,5	103,0	114,7	102,1	126,2	<i>cattle for slaughter (excluding calves)</i>
żywcza rzeźnego wieprzowego	91,6	98,0	115,5	114,1	85,2	117,7	<i>pigs for slaughter</i>
Relacje cen skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:							<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:</i>
1 kg żyta	5,9	5,3	8,6	10,0	6,4	6,5	<i>per kg of rye</i>
1 kg jęczmienia	4,3	4,0	7,0	7,7	5,7	6,4	<i>per kg of barley</i>
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (rok poprzedni = 100; ceny stałe)	109,5	103,1	103,2	96,4	107,5	109,3	<i>Sold production of industry^b (previous year = 100; constant prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^b (w tys.)	290,9	298,1	310,1	290,8	288,5	298,2	<i>Average paid employment in industry^b (in thous.)</i>
rok poprzedni = 100	103,0	102,5	104,0	93,8	99,2	103,4	<i>previous year = 100</i>
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	123,1	139,7	113,7	111,9	96,8	124,1	<i>Sold production of construction^b (previous year = 100; current prices)</i>
Produkcja budowlano-montażowa ^{bc} (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	122,8	138,2	102,1	113,5	91,7	117,9	<i>Construction and assembly production^{bc} (previous year = 100; current prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^b (w tys.)	35,6	40,2	43,6	45,1	43,6	45,7	<i>Average paid employment in construction^b (in thous.)</i>
rok poprzedni = 100	107,0	112,9	108,6	103,4	96,7	104,8	<i>previous year = 100</i>

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *c* Bez podwykonawców.

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *c* Excluding sub-contractors.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM (dok.)
SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Specification
Mieszkania oddane do użytkowania	10549	14226	16345	14282	13494	13796	<i>Dwellings completed</i>
rok poprzedni = 100	88,6	134,9	114,9	87,4	94,5	102,2	<i>previous year = 100</i>
na 1000 ludności	3,1	4,2	4,8	4,2	4,0	4,0	<i>per 1000 population</i>
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	111,1	109,1	111,8	108,3	111,4	107,3	<i>average usable floor space per dwelling (in m²)</i>
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	112,2	123,4	117,9	108,8	110,7	118,6	<i>Retail sale of goods^a (previous year = 100; current prices)</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^b	345669	352236	361046	359350	375482	376483	<i>Entities of the national economy^b</i>
rok poprzedni = 100	101,3	101,9	102,5	99,5	104,5	100,3	<i>previous year = 100</i>
w tym spółki handlowe	21672	23095	24239	25778	27818	30075	<i>of which commercial companies</i>
rok poprzedni = 100	105,4	106,6	105,0	106,3	107,9	108,1	<i>previous year = 100</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	5155	5456	5588	5713	5838	6059	<i>of which with foreign capital participation</i>
rok poprzedni = 100	105,2	105,8	102,4	102,2	102,2	103,8	<i>previous year = 100</i>
Wskaźnik poziomu kosztów w przed- siębiorstwach ^c (w %)	94,9	94,7	95,8	93,9	94,6	95,5	<i>Cost level indicator in enterprises^c (in %)</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w przed- siębiorstwach ^c (w %):							<i>Turnover profitability rate in enter- prises^c (in %):</i>
brutto	5,1	5,3	4,2	6,1	5,3	4,5	<i>gross</i>
netto	4,2	4,7	3,3	5,0	4,3	3,7	<i>net</i>
Nakłady inwestycyjne w przedsięw- iastwach ^c (w mln zł; ceny bieżące)	6726,9	7422,7	8983,5	6466,8	7103,7	8652,1	<i>Investment outlays in enterprises^c (in mln zł; current prices)</i>
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	113,3	110,3	121,0	72,0	109,8	121,8	<i>previous year = 100 (current prices)</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku. *c* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *b* In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the year. *c* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM WEDŁUG MIESIĘCY
SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2010													
B – 2011													
Ludność ^a (w tys.)	A	.	.	3411,1	.	.	3414,2	.	.	3417,7	.	.	3419,4
Population ^a (in thous.)	B	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^b (w tys.)	A	563,2	560,0	560,9	560,9	562,2	563,8	566,0	566,9	569,7	571,5	572,6	573,1
Average paid employment in the enterprise sector ^b (in thous.)	B	585,9	587,7	589,0	590,0	590,8	592,7	593,1	591,8	591,4	591,3	592,2	592,6
poprzedni miesiąc = 100	A	101,0	99,4	100,2	100,0	100,2	100,3	100,4	100,2	100,5	100,3	100,2	100,1
previous month = 100	B	102,2	100,3	100,2	100,2	100,1	100,3	100,1	99,8	99,9	100,0	100,2	100,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	98,5	98,5	98,8	99,5	100,2	100,6	101,2	101,5	101,9	102,3	102,5	102,8
corresponding month of previous year = 100	B	104,0	105,0	105,0	105,2	105,1	105,1	104,8	104,4	103,8	103,5	103,4	103,4
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	A	146,3	151,3	150,7	141,7	136,1	130,7	127,0	124,5	124,9	125,6	128,0	135,2
Registered unemployed persons ^a (in thous.)	B	146,8	150,3	147,6	140,0	134,8	128,3	126,4	125,4	125,8	126,4	129,4	135,0
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %)	A	9,9	10,2	10,2	9,6	9,3	8,9	8,7	8,5	8,5	8,6	8,7	9,2
Registered unemployment rate ^a (in %)	B	9,9	10,1	9,9	9,4	9,1	8,7	8,6	8,6	8,6	8,6	8,8	9,2
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca	A	3915	4709	8158	7602	6653	6810	7383	8286	7567	6367	5485	3753
Job offers declared during a month	B	3629	4020	6731	5680	6513	5519	5857	6519	5732	4274	4577	2510
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	A	75	62	31	37	32	32	32	25	26	35	41	61
Registered unemployed persons per job offer ^a	B	59	53	39	40	30	32	33	29	27	40	36	72
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b (w zł)	A	2952,33	2931,34	3190,52	3181,23	3042,84	3104,43	3194,94	3125,00	3124,78	3156,41	3247,92	3373,51
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^b (in zł)	B	3098,16	3059,39	3365,04	3242,16	3197,21	3262,82	3309,49	3252,12	3288,79	3294,35	3412,62	3526,28
poprzedni miesiąc = 100	A	92,2	99,3	108,8	99,7	95,6	102,0	102,9	97,8	100,0	101,0	102,9	103,9
previous month = 100	B	91,8	98,7	110,0	96,3	98,6	102,1	101,4	98,3	101,1	100,2	103,6	103,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	102,5	103,5	106,7	106,3	104,7	105,0	104,9	105,4	105,0	105,0	105,2	105,3
corresponding month of previous year = 100	B	104,9	104,4	105,5	101,9	105,1	105,1	103,6	104,1	105,2	104,4	105,1	104,5

a Stan w końcu okresu. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of the end of the period. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)
SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2010													
B – 2011													
Wskaźnik cen: Price indices of:													
towarów i usług konsumpcyjnych ^a : consumer goods and services ^a :													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 A	.	.	103,2	.	.	102,6	.	.	102,4	.	.	103,1	
corresponding period of previous year = 100 B	.	.	104,3	.	.	104,9	.	.	104,5	.	.	105,1	
skupu ziarna zbóż: procurement of cereal grain:													
poprzedni miesiąc = 100 ..... A	105,0	98,8	94,1	94,2	110,6	113,4	96,4	124,2	110,5	101,7	102,9	106,0	
previous month = 100 B	120,7	98,8	101,5	101,8	105,3	99,6	89,1	93,3	102,4	95,6	102,4	95,9	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 A	95,5	85,8	80,9	81,7	101,1	97,0	101,9	145,2	159,7	165,6	169,0	169,4	
corresponding month of previous year = 100 B	194,7	194,9	210,2	227,1	216,1	189,8	175,3	131,7	122,0	114,7	114,2	103,3	
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): procurement of cattle for slaughter (excluding calves):													
poprzedni miesiąc = 100 ..... A	108,6	99,2	90,9	101,6	97,6	98,9	99,1	100,5	105,2	103,6	113,3	100,6	
previous month = 100 B	101,7	101,0	110,6	101,1	97,1	93,1	98,8	106,5	100,7	101,3	100,0	103,5	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 A	118,3	110,1	97,5	95,4	94,5	88,9	90,9	100,3	101,5	105,4	119,5	118,8	
corresponding month of previous year = 100 B	111,3	113,3	137,8	137,1	136,3	128,4	127,9	135,6	129,8	127,0	112,1	115,3	
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: procurement of pigs for slaughter:													
poprzedni miesiąc = 100 ..... A	96,2	99,1	102,0	95,1	106,9	116,9	97,5	103,5	94,8	90,5	98,8	101,4	
previous month = 100 B	95,0	108,7	107,5	104,9	99,9	102,8	105,3	96,7	106,2	102,1	103,3	108,4	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 A	83,7	79,9	77,1	72,1	78,4	87,0	85,0	90,4	90,3	91,1	90,9	100,1	
corresponding month of previous year = 100 B	98,8	108,4	114,3	126,0	117,7	103,5	111,8	104,4	117,0	132,1	138,1	147,5	

^a W kwartale.

^a In the quarter.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)
SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2010													
B – 2011													
Relacja ceny skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do ceny targowiskowej 1 kg żyta	A	9,9	9,2	9,0	9,0	9,4	10,1	9,8	8,6	7,1	6,7	6,6	6,4
<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace price per kg of rye</i>	B	5,2	5,2	5,1	5,3	5,3	5,6	5,9	6,1	6,3	6,1	6,1	6,5
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe): <i>Sold production of industry^b (constant prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	92,5	105,5	119,6	88,2	103,2	108,1	95,0	100,7	108,7	99,6	96,6	95,1
<i>previous month = 100</i>	B	96,5	98,0	119,6	89,5	102,5	101,7	90,7	114,1	108,0	98,2	101,2	90,7
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	100,0	104,2	111,5	102,6	107,8	110,7	107,9	112,6	107,4	106,0	102,1	110,9
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	115,5	108,3	107,0	109,2	108,9	102,1	97,2	110,3	110,5	109,1	113,9	108,4
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące): <i>Construction and assembly production^b (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	25,4	108,0	114,6	114,5	112,4	127,0	101,6	90,5	132,2	93,5	95,8	143,6
<i>previous month = 100</i>	B	33,5	82,1	177,2	101,0	131,4	121,0	105,0	104,1	93,9	110,8	91,4	156,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	95,0	93,7	79,7	86,3	89,6	100,0	101,2	79,9	101,7	103,5	99,0	80,3
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	106,0	80,6	124,6	110,0	128,6	122,5	126,7	145,7	103,5	122,6	117,0	127,2
Mieszkania oddane do użytkowania <i>Dwellings completed</i>	A	1492	897	1273	725	1059	1093	959	1109	956	1324	1457	1150
	B	1193	748	1042	1216	711	997	1066	1115	1504	1592	1114	1498
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	103,4	74,6	99,7	63,5	135,9	89,0	78,9	112,2	93,4	114,9	112,9	74,7
<i>corresponding period of previous year = 100</i>	B	80,0	83,4	81,9	167,7	67,1	91,2	111,2	100,5	157,3	120,2	76,5	130,3

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)
SELECTED DATA ON WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2010													
B – 2011													
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące): <i>Retail sale of goods^a (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100 ..... <i>previous month = 100</i>	A	76,5	99,7	127,3	91,1	100,1	106,6	106,7	94,7	99,6	106,5	93,1	126,5
	B	74,5	103,8	122,4	103,1	94,9	102,2	104,4	97,8	97,3	102,4	96,0	121,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 <i>corresponding month of previous year = 100</i>	A	106,9	103,7	115,7	101,5	106,5	108,7	108,3	109,5	114,6	116,3	115,0	118,9
	B	115,7	120,5	115,9	131,2	124,5	119,3	116,7	120,5	117,7	113,2	116,8	111,9
Podmioty gospodarki narodowej ^b ..... <i>Entities of the national economy^b</i>	A	360678	361980	363295	364784	365806	367098	368642	370102	371672	373273	374439	375482
	B	375406	375396	375846	371994	372540	373499	374434	375055	376042	376857	376775	376483
w tym spółki handlowe ..... <i>of which commercial companies</i>	A	25893	26029	26243	26427	26581	26731	26887	27025	27247	27456	27651	27818
	B	27999	28150	28160	28346	28600	28793	28967	29144	29364	29570	29782	30075
w tym z udziałem kapitału zagranicznego .... <i>of which with foreign capital participation</i>	A	5724	5731	5737	5754	5758	5775	5781	5782	5789	5805	5826	5838
	B	5854	5861	5824	5851	5869	5897	5922	5945	5983	6008	6027	6059
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach ^c : <i>Profitability rate of turnover in enterprises^c:</i>													
brutto (w %) ..... <i>gross (in %)</i>	A	.	.	6,1	.	.	5,6	.	.	5,5	.	.	5,3
	B	.	.	4,9	.	.	4,9	.	.	4,8	.	.	4,5
netto (w %) ..... <i>net (in %)</i>	A	.	.	4,9	.	.	4,6	.	.	4,5	.	.	4,3
	B	.	.	4,0	.	.	4,1	.	.	3,9	.	.	3,7
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c (w mln zł; ceny bieżące)	A	.	.	.	.	.	2704,2	.	.	4452,4	.	.	7103,7
	B	.	.	1222,7	.	.	3142,8	.	.	5427,9	.	.	8652,1
<i>Investment outlays in enterprises^c (in mln zł; current prices)</i>													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A	.	.	.	.	.	94,1	.	.	101,9	.	.	109,8
	B	.	.	.	.	.	116,2	.	.	121,9	.	.	121,8
<i>corresponding period of previous year = 100 (current prices)</i>													

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu.
c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *b* In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the period.
c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively.

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU

60-959 Poznań, ul. Jana H. Dąbrowskiego 79

tel. 61 27 98 200

fax 61 27 98 100

e-mail: sekretariatuspocz@stat.gov.pl <http://www.stat.gov.pl/poznan>

INFORMATORIA STATYSTYCZNE

POZNAŃ

60-624 Poznań, ul. Wojska Polskiego 27/29

☎ 61 27 98 320, 61 27 98 325

KALISZ

62-800 Kalisz, Pl. Jana Kilińskiego 13

☎ 62 502 71 14, 62 502 71 64

KONIN

62-510 Konin, ul. Poznańska 84

☎ 63 249 94 12, 63 249 94 13

KOŚCIAN

64-000 Kościan, Al. Tadeusza Kościuszki 22

☎ 65 511 53 01, 65 511 53 06

PIŁA

64-920 Piła, al. Niepodległości 37

☎ 67 352 72 22

* * *

✓ Udobępnianie telefonicznie i na miejscu:

- ♦ danych statystycznych,
- ♦ komunikatów US i GUS.

✓ Przyjmowanie zamówień na:

- ♦ niepublikowane dane statystyczne ze zbiorów danych US,
- ♦ wykonanie opracowań w oparciu o informacje publikowane przez GUS.

✓ Informacje o korzystaniu z danych adresowych rejestru REGON:

- ♦ konsultacje,
- ♦ wyjaśnienia,
- ♦ doradztwo w sprawach algorytmów wyboru.

✓ Sprzedaż publikacji US i GUS:

- ♦ na miejscu,
- ♦ wysyłkowa.

PUBLIKACJE DOSTĘPNE W SPRZEDAŻY

Rocznik Statystyczny Województwa Wielkopolskiego 2011

*Województwo Wielkopolskie 2011.
Podregiony – Powiaty – Gminy*

Rocznik Statystyczny Poznania 2011

Warunki życia ludności w województwie wielkopolskim w 2010 r.

Inwestycje i środki trwałe w województwie wielkopolskim w latach 2000–2008

Rynek pracy w województwie wielkopolskim w 2010 r.

Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie wielkopolskim, 2011 r.

Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie wielkopolskim w 2010 r.

Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie wielkopolskim w 2010 r.

**URZĄD STATYSTYCZNY
W INTERNECIE
www.stat.gov.pl/poznan**

**AUTOMATYCZNA
INFORMACJA TELEFONICZNA
TELEINFOSTAT
61 27 98 203**

- ✓ wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw i w gospodarce narodowej,
- ✓ wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych,
- ✓ wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej,
- ✓ ceny skupu żyta.